

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI**

**LİSE ÖĞRENCİLERİNİN ENNEAGRAM KİŞİLİK TİPLERİ İLE
YABANCI DİLE YÖNELİK KALIPLAŞMIŞ DÜŞÜNCELERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Özlem DOĞAN

KOCAELİ 2023

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI**

**LİSE ÖĞRENCİLERİNİN ENNEAGRAM KİŞİLİK TİPLERİ İLE
YABANCI DİLE YÖNELİK KALIPLAŞMIŞ DÜŞÜNCELERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Özlem DOĞAN

Dr. Öğr. Üyesi Hakan TURAN

KOCAELİ 2023

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI**

**LİSE ÖĞRENCİLERİNİN ENNEAGRAM KİŞİLİK TİPLERİ İLE
YABANCI DİLE YÖNELİK KALIPLAŞMIŞ DÜŞÜNCELERİ
ARASINDAKİ İLİŞKİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tezi Hazırlayan: Özlem DOĞAN

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 08.02.2023/06

KOCAELİ 2023

ÖNSÖZ

Yüksek lisans eğitimim boyunca bana bilgisiyle, tecrübesiyle, değerli önerileriyle her zaman destek olan kıymetli danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Hakan TURAN'a teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca bizi tez dönemine adım adım hazırlayan, bizlere pek çok bilgi, beceri kazanmamıza yardımcı olan dönem hocalarıma da çok teşekkür ederim.

Tez jürisinde yer alan, değerli görüşleriyle bana yol gösteren kıymetli hocalarım Dr. Öğr. Üyesi Mehmet YAŞAR'a ve Dr. Öğr. Üyesi İsmet ŞAHİN'e teşekkürlerimi sunarım.

Lisans eğitimimde tanıdığım, bana rol model olan, iyi ki öğrencilerinden biri olmuşum dediğim, bende ki yerini kelimelerle anlatamadığım canım öğretmenim Öğr. Gör. Şadıman BAYRAMOĞLU'na bana kattığı her şey için çok teşekkür ederim.

Hayatım boyunca her alanda benden desteğini hiç esirgememiş, her bocalayışım da beni yeniden cesaretlendiren canım annem Emine DOĞAN'a ve canım babam Mehmet Sait DOĞAN'a teşekkürüm sonsuzdur. Bana olan sevginiz, güveniniz, inancınız paha biçilemez. İyi ki varsınız...

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER.....	ii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
KISALTMALAR LİSTESİ.....	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	viii
TABLOLAR LİSTESİ.....	ix
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.ALANYAZIN İNCELEMESİ.....	7
1.1.ENNEAGRAM.....	7
1.1.1.Enneagram Kişilik Tipleri.....	9
1.1.1.1. Tip 1: Reformcu/Mükemmeliyetçi.....	9
1.1.1.2. Tip 2: Yardımcı/Verici.....	10
1.1.1.3. Tip 3: Başaran.....	11
1.1.1.4. Tip 4: Özgün/Romantik.....	12
1.1.1.5. Tip 5: Araştırmacı/Gözlemci.....	13
1.1.1.6. Tip 6: Sadık/Sorgulayan.....	14
1.1.1.7. Tip 7: Maceracı/Meraklı.....	15
1.1.1.8. Tip 8: Meydan Okuyan/Patron.....	16
1.1.1.9. Tip 9: Barışçıl/Arabulucu.....	18
1.1.2. Enneagram Kanatlar.....	19
1.1.2.1. Tip 1.....	19
1.1.2.2. Tip 2.....	20
1.1.2.3. Tip 3.....	20
1.1.2.4. Tip 4.....	21
1.1.2.5. Tip 5.....	22
1.1.2.6. Tip 6.....	22
1.1.2.7. Tip 7.....	23
1.1.2.8. Tip 8.....	23
1.1.2.9. Tip 9.....	24
1.1.3. Enneagram Merkezleri (Triads).....	25
1.2. KALIPLAŞMIŞ DÜŞÜNCE.....	27
1.2.1.Yabancı Dil ve Kalıplaşmış Düşünceler.....	28
1.2.1.1.Kutuplaştırma.....	29
1.2.1.2.Kişiselleştirme.....	29
1.2.1.3.Keşkecilik.....	30
1.2.1.4.Mutlakacılık.....	30
1.2.1.5. Değiştirme Gayreti	30
1.2.1.6. Aşırı Fedakârlık.....	31
1.2.1.7. Aşırı Genelleme.....	31
1.2.1.8. Toptancılık.....	31
1.3. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	32
1.3.1. Enneagram ile İlgili Yurt İçinde Yapılmış Çalışmalar.....	32
1.3.2.Enneagram ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	34
1.3.3.Kalıplaşmış Düşünceler ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar..	36

1.3.4.Kalıplaşmış Düşünceler ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar 39

İKİNCİ BÖLÜM

2. YÖNTEM	42
2.1.ARAŞTIRMA MODELİ.....	42
2.2.EVREN VE ÖRNEKLEM.....	42
2.3.VERİLERİN TOPLANMASI.....	43
2.4.VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	44
2.4.1.Kişisel Bilgi Formu	44
2.4.2.Enneagram Kişilik Ölçeği.....	44
2.4.3.Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Ölçeği	45
2.5.VERİLERİN ANALİZİ	45

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR.....	47
3.1.BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	47
3.2.İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	50
3.3.ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	58
3.4.DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR.....	60
3.5.BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR	69
SONUÇ.....	72
KAYNAKÇA.....	78
EKLER.....	85
ÖZGEÇMİŞ	94

ÖZET

Bu çalışmanın amacı lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleriyle yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri arasında ilişki olup olmadığının belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda yöntem olarak ilişkisel tarama yöntemi, örneklem olarak uygun ve ölçüt örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Çalışmanın örneklemini Gebze ilçesinde bulunan 4 farklı lisede öğrenim gören lise 3 ve lise 4.sınıf'tan toplamda 410 kişi oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak Subaş ve Çetin (2017) tarafından geliştirilen Enneagram Kişilik Ölçeği, Ünal (2015) tarafından geliştirilen Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 26.00 kullanılarak lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşüncelerinin; cinsiyet, sınıf düzeyi, okul türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi amacıyla “Bağımsız Grup T-Testi ve tek yönlü varyans analizi olan ANOVA” kullanılmıştır. Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleriyle yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri arasında ilişki olup olmadığının belirlenmesi amacıyla “Pearson Korelasyon” kullanılmıştır.

Çalışmanın sonunda lise öğrencileri en yüksek dağılımı gösteren Enneagram kişilik tiplerinden Tip 7 Maceracı olarak bulunmuştur. Ayrıca lise öğrencilerinin kişilik tipleri; cinsiyete, sınıf düzeyine ve okul türüne göre farklılaşmasının anlamlı olmadığı belirtilmiştir. Lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşüncelerin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir. Ayrıca lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri cinsiyete göre farklılaşmasının anlamlı olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre kız öğrencilerin kalıplaşmış düşünce düzeyleri erkek öğrencilerin kalıplaşmış düşüncelerinden daha yüksektir. Lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşüncelerinin; sınıf düzeyi ve okul türüne göre farklılaşmasının ise anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleriyle yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri arasında ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Enneagram, lise öğrencileri, yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce

ABSTRACT

The aim of this study is to determine whether there is a relationship between the Enneagram personality types of high school students and their stereotyped thoughts about foreign language. For this purpose, relational screening method was preferred as a method, criterion sampling and convenient sampling was preferred as a sampling method. The sample of the study consists of 410 students from high school 3rd and 4th grade studying in 4 different high schools in Gebze. Enneagram Personality Test developed by Subaş and Çetin (2017) and Stereotyped Thoughts About Foreign Language Scale developed by Ünal (2015) were used as data collection tools in this study. The data were analyzed with SPSS 26.00. “Independent Sample T-Test” was used to determine whether the high school students’ Enneagram personality types and stereotyped thoughts about foreign language differ significantly according to gender, grade level and “One-way Analysis of Variance ANOVA” was used to determine whether the high school students’ Enneagram personality types and stereotyped thoughts about foreign language differ significantly according to school type. “Pearson Correlation Coefficient” was used to determine whether there is a relationship between the Enneagram personality types of high school students and their stereotyped thoughts about foreign language.

At the end of this study, the majority of high school students were found to have Type 7 Adventurer. In addition, high school students’ Enneagram personality types didn’t differ significantly according to gender, grade level and school type. It was determined that high school students’ stereotyped thoughts about foreign language are at a moderate level. In addition, it was observed that high school students’ stereotyped thoughts about foreign languages differed according to gender. According to this result, stereotyped thoughts about foreign language levels of female students are higher than male students’ stereotyped thoughts. The high school students’ stereotyped thoughts about foreign languages didn’t differ significantly according to grade level and school type. It was

concluded that there is no relationship between the Enneagram personality types of high school students and their stereotyped thoughts about foreign language.

Key Words: Enneagram, high school students, stereotyped thoughts about foreign language

KISALTMALAR LİSTESİ

AFA: Açımlayıcı Faktör Analizi

KMO: Kaiser Mayer Olkin

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

SPSS: Statistical Package for the Social Sciences

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Enneagram Kişilik Tipleri.....	8
Şekil 2: Tip 1 ve Kanatlar.....	19
Şekil 3: Tip 2 ve Kanatlar.....	20
Şekil 4: Tip 3 ve Kanatlar.....	20
Şekil 5: Tip 4 ve Kanatlar.....	21
Şekil 6: Tip 5 ve Kanatlar.....	22
Şekil 7: Tip 6 ve Kanatlar.....	22
Şekil 8: Tip 7 ve Kanatlar.....	23
Şekil 9: Tip 8 ve Kanatlar.....	23
Şekil 10: Tip 9 ve Kanatlar.....	24
Şekil 11: Enneagram Duygu Üçlüsü.....	25
Şekil 12: Enneagram Zihin Üçlüsü.....	26
Şekil 13: Enneagram Yapma/Taşıma Üçlüsü.....	26

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Öğrencilerin Betimleyici Özelliklere Göre Dağılımı.....	43
Tablo 2: Normallik Testi Sonuçları.....	45
Tablo 3: Enneagram Kişilik Tipi Ölçeğine İlişkin Betimsel İstatistikler.....	47
Tablo 4: Enneagram Kişilik Tipi Ölçeğine İlişkin Betimsel İstatistikler 2.....	48
Tablo 5: Kalıplaşmış Düşünce Alt Boyutlarının Enneagram Kişilik Tiplerine Göre Farklılaşma Olup Olmadığına İlişkin Bulgular	49
Tablo 6: Enneagram Kişilik Tiplerinin Cinsiyete Göre T Testi Bulguları.....	50
Tablo 7: Enneagram Kişilik Tiplerinin Sınıf Düzeyi/Kademesine Göre T-Testi Bulguları.....	51
Tablo 8: Okul Türüne Göre Enneagram Kişilik Tiplerinin Betimsel İstatistikleri.....	53
Tablo 9: Okul Türüne Göre Enneagram Kişilik Tiplerinin Okul Türüne Göre ANOVA Testi Bulguları.....	56
Tablo 10: Tip8'in Okul Türü Değişkenine Göre LSD Bulguları.....	58
Tablo 11: Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Düzeyi.....	58
Tablo 12: Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşüncelere İlişkin Betimsel İstatistikler.....	59
Tablo 13: Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşüncelerinin Cinsiyete Göre T-testi Bulguları.....	60
Tablo 14: Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşüncelerinin Sınıf Düzeyine Göre T-testi Bulguları.....	61
Tablo 15: Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşüncelerinin Lise Türlerine Göre Betimsel İstatistikleri.....	63
Tablo 16: Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşüncelerinin Okul Türlerine Göre ANOVA Testi Bulguları.....	65
Tablo 17: Kutuplaştırma, Mutlakacılık, Aşırı Fedakarlık Alt Boyutlarının Okul Türüne Göre LSD Testi Bulguları.....	67
Tablo 18: Enneagram Kişilik Tipleri ile Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünceleri Arasında Korelasyon Analizi.....	69
Tablo 19: Enneagram Kişilik Tipleri Alt Boyutları ile Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Alt Boyutları Arasında Korelasyon Analizi.....	70

GİRİŞ

Çalışmanın bu bölümünde; problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sınırlılıkları, sayıltılar ve tanımlar üzerinde durulmuştur.

PROBLEM DURUMU

Enneagram, bir içgörü kaynağı ve dönüşüm için bir araç olarak kullanılabilen insan kişiliğinin bir yorumudur ve kesin kökeni bilinmemektedir (Riso ve Hudson, 1996). Tanınmış kişilik tipolojilerinden biri olan Enneagram öz farkındalığı geliştirmenin araçlarından biridir (Roh ve diğerleri, 2019). İnsan doğasının dokuz kişilik stilini ve aralarındaki ilişkileri haritalamaktadır. Her insanın dokuz tip arasında baskın bir kişilik tipi vardır. Bununla birlikte, kişilikleri dokuz türü de içermektedir. Bireyler Enneagram kullanarak kendini keşfetme yolculuğunda kendi içlerindeki temel niteliklerin farkına varabilirler. Böylece, bireyin şimdiki anın daha fazla farkına varmasına yardımcı olmaktadır (Hurley ve Dobson, 2014).

Enneagram'ın amacı, insanların kişiliklerinde yer alan mekanizmayı anlamalarına yardımcı olmak, kişiliklerinin sınırlarının farkında olarak gelişmelerine yardımcı olmaktır. Yalnızca kişilik özelliğini tanımlamakla kalmaz, aynı zamanda her kişiliğin alışılmış davranış sistemleri, duyguları ve fikirleri hakkında bilgi sağlamaktadır (Palmer, 1991). Bu nedenle sistem, kendini ve başkalarını daha iyi anlamak ve bir bireyin hayatındaki engellerin, sorunların neden devam ettiğini açıklamak için kullanılabilir ve bireye gelişim için bir yol haritası sağlayabilir.

İnsanlara kendilerini gerçekleştirme veya ruhsal gelişim yollarında yardımcı olmak için bir harita olarak geliştirilen Enneagram insanların kendilerine dayattıkları bilinçsiz sınırlamaları tanımalarına yardımcı olmaya vurgu yaparak bireyi daha bilinçli hale getirir ve öğrenme-öğretme süreci gibi stresli durumlarda olumsuz veya işlevsiz davranışlardan kaçınmayı öğretir (Wagele, 2014). Artan öz farkındalık bireyin kendisini, başkalarını ve dünyayı nasıl gördüğünü tamamen değiştirir. Birey doğuştan

gelen kişilik tipiyle özdeşleşme ihtiyacından kurtulur ve kişinin yaşam koşullarına, öğrenmeye daha barışçıl tepki vermesini sağlar.

Kişilik tipleri kadar bireyin yaşam koşullarına, öğrenme durumuna düşünceler de etki etmektedir. Söz gelimi Türkiye'deki okullarda yabancı dil eğitiminin uygulanmasına temel oluşturan Yabancı Dil Eğitim ve Öğretim Kanunu 1983 yılında kabul edilmiş olmasına rağmen günümüzde hala öğrenciler yabancı dil/İngilizce öğrenmekte zorlanmakta ve başarısız olmaktadır. Bunun sebeplerinden biri olarak öğrencilerin inançları, düşünceleri gösterilebilmektedir. Çünkü bireyde öğrenme zinciri şu şekilde ilerler; inançlar düşünceleri ve tutumları şekillendirir, insan davranışlarını etkiler, sonunda beklenen öğrenme gerçekleşir (Öz, 2005).

Yabancı dil öğretmenleri ve araştırmacılar, birçok öğrencinin ikinci dil öğrenim yolculuğuna başlasa da ne yazık ki çok azının iyi düzeyde ikinci dil yeterliliğine ulaştığını belirtmektedirler (Gencel, 2005; Soyupek, 2007; Gökdemir, 2010). Uzmanlara göre öğrencilerin tam potansiyellerini gerçekleştirmelerini engelleyen faktörlerin üstesinden gelmeleri önemlidir. Öğrencinin bireysel özellikleri ve duygusal tepkileri bu etkilerin çoğunu açıklayabilir. Ancak bazı sosyokültürel engeller de sebep olarak gösterilebilir. Dayatılan olumsuz kalıp yargılar nedeniyle bireylerin ellerinden gelenin en iyisini yapmalarını veya o alandaki hedeflerine ulaşmalarının engeli olarak kültürel faktörler gösterilmektedir (Nall, 2021).

Whorf ve Sapir (1956), kültürümüzün dilimizi belirlediğini ve bu dilin düşüncelerimizi etkilediğini öne sürmüştürler. Brown (2000) da “dil kültürün bir parçasıdır ve kültür de dilin bir parçasıdır” sözüyle dil ve kültürün etkileşim içinde olduğunu belirtmiştir. Söz gelimi kültürel yönleri ele alma ihtiyacı, her bireyin iletişimsel yeterliliğinin bir parçası olarak kabul edilen yabancı dil öğretiminde kültürlerarası iletişim yeterliliği olarak belirtilmiştir. “Kültür” ve “kültürlerarası iletişim” becerileri geleneksel olarak oldukça önem verilen dil bilgisiyle tamamlanmalıdır. Liddicoat ve Scarino'nun (2013) belirttiği gibi dil, anlam oluşturma ve yorumlama sosyal açıdan önemli olarak görülüyorsa dil öğrenenlerin sadece dil bilgisi ve kelime bilgisi bilmesi yeterli değildir. Düşünce ve kültürün iç içe geçmesi gibi çeşitli faktörler de yabancı dil öğrenmede oldukça önemlidir. Yabancı dil

öğretmek veya öğrenmek karmaşık, disiplinler arası bir alan olduğundan dil becerilerinin eksikliği, ders kitapları, öğretme ve öğrenme materyalleri, öğretilen yabancı dilin kültürü hakkında yeterince bilgi sahibi olmamak gibi etmenler öğrencilerde o dile yönelik kalıplaşmış düşünceler oluşturabilir.

Aile, sosyal çevre veya medyadan etkilenilerek oluşmuş yanlış ya da yanıltıcı genellemeler olarak tanımlanan kalıplaşmış düşünceler/stereotipler yaygın, baskıcı, olumlu, olumsuz ve güçlü olabilir. Ona anlam ve güç veren bireydir (Kunda, 1999). İnsanların çevrelerine tepki verme şekli bilişsel faktöre, yani zihinsel yapılara bağlıdır. Çünkü öznel deneyimimiz dünyayı gerçekte var olduğu gibi tanımladığımıza inanmamızı ve dünyayı nasıl gördüğümüzü etkilerler. Kalıplaşmış düşüncelerden/stereotipten etkilenildiğine nadiren inanılmaktadır (Budge vd., 1997). Yabancı dil öğretmenleri de öğrencilerine öğretilen dilin kültürel yapısı, bileşenleri hakkında bilgi verirken genellikle sınıflarının o kültür hakkında kalıplaşmış düşünceleriyle karşılaşmaktadır. Belirtildiği üzere bu tür düşüncelerden etkilendiklerine nadiren inandıkları için yabancı dil öğrenenler genellikle bu tür fikirlerin doğru olup olmadığını test etmeye çalışmazlar ve düşüncelerini etkileyebilecek yeni bilgilerden kaçınırlar (Ünal, 2015). Başka bir deyişle, oldukça önyargılı ve reddedici olabilirler. Bu nedenle hedef dili konuşanlar hakkında yaygın olarak kabul edilen inançlar göz önünde bulundurularak dil, düşünce ve kültür arasındaki ilişki; kültürel içeriğe yaklaşma biçimleri, öğrencilerinin hedef dili konuşan kişilerle etkileşimi ve kültürlerarası iletişim üzerindeki etkisi gibi konuların göz ardı edilmemesi gerekmektedir.

Kalıp yargılar değişken olduğu için gerekli teknikleri uygulayan ve uygun koşullar yaratan bir öğretmen, öğrencilerin yabancı dile yönelik tutumlarını değiştirebilir, olumsuzlukları olumluya çevirebilir (Schneider, 2005). Aynı zamanda bireyin kendisi de bu durum hakkında farkındalık geliştirebilir ve bu sayede öğrenme motivasyonu pozitif yönde etkilenebilir. Öğrencilerin yıllarca yabancı dil öğreniminde sıkıntı çekmeleri, isteksizlikleri, paylaştıkları olumsuz kültürel ve dilsel kalıplaşmış düşüncelerden kaynaklanan öğrenmede, dil ediniminde yaşanan problemler olumlu yöne doğru dönüştürülebilir.

Yukarıda belirtilen bilgiler ışığında bireylerin baskın olan kişilik tiplerini bilmesinin oldukça önemli olduğu söylenebilir. Bu sayede bireyin hangi açıdan eksik hangi açıdan artı yönde olduğunun bilincine vararak dünyada ve toplumda oldukça önemli bir yeri olan yabancı dilin gelişmesine de katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

İkinci bir dil öğretirken veya öğrenirken, birey farklı bir dünya görüşü ile temasa geçme fırsatına sahiptir. Fantini'ye (1997) göre, dil kültürü yansıtır ve etkiler. Her ikisi de insani yapılarıdır ve ikisi arasında dinamik bir ilişki vardır. Bu nedenle, yabancı dil eğitimcilerinin öğrencilerini veya bireyin kendisinin diğer ülke ve kültürleri algılamasında kalıp yargıların varlığı ve rolü konusunda bilinçli farkındalıklarını artırmaları gerekmektedir. Bu farkındalık sayesinde öğrenme-öğretme süreçlerine katkı sağlanarak bireylerin kişilik tiplerine yönelik bakış açısı kazanıp yeni stratejiler geliştirmelerinde yol gösterici olabileceği düşünülmektedir.

Alanyazında daha önce yabancı dil öğrenmede kalıplaşmış düşüncelerle ilgili az sayıda çalışmaya ulaşılmıştır Ekşi tarafından 2009 yılında “Yabancı Dil Eğitimi, Önyargı ve Stereotipleme”, Aykol tarafından 2017 yılında “Lise öğrencilerinin Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünceleri ve Yabancı Dil Özyeterlik Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, Baysal ve Berkant tarafından 2018 yılında “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Dil Öğrenme Stratejilerinin ve Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşüncelerinin İncelenmesi”, Okyar ve Demir tarafından 2019 yılında “Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğrenen Türk Öğrencilerin Kalıplaşmış Düşünceleri ve İngilizce 'ye Maruz Kalmalarına Yönelik Araştırma: Korelasyonel Çalışma”, Çimenli ve Akdoğdu tarafından 2020 yılında “Yüksek Öğretim Bağlamında Yabancı Dil ile İlgili Kalıplaşmış Düşünceler ile Yabancı Dil Öz Yeterlilik İnançları Arasındaki İlişki”, Cansız tarafından 2021 yılında “Yabancı Dil Olarak Türkçe ve Almanca Öğretimi Ders Kitaplarında Kalıp Yargılar”, Kandemir tarafından 2021 yılında “Yabancı Dil Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Öğrenmeye Yönelik Öz Yeterlilik Algıları ile Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünceleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, Yelken ve Baysal tarafından 2021 yılında “Özel Okulda Öğrenim Gören Lise Öğrencilerinin İngilizceye Yönelik Demotivasyonları ve Yabancı

Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünceleri: Bir Karma Yöntem Çalışması”, Irgatoğlu tarafından 2021 yılında “Hazırlık Okulu Öğrencilerinin Dil Öğrenme Stratejilerinin ve Kalıplaşmış Düşüncelerinin Analizi” adlı çalışmalar yapılmıştır. Ancak lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri ile yabancı dil öğrenmeye ilişkin düşünceleri arasındaki ilişki olup olmadığını ortaya koyan bir çalışmaya rastlanılamamıştır. Bu açıdan bakıldığında çalışmanın alana katkı sağlaması umulmaktadır.

ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın amacı lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir.

Problem Cümlesi

Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri arasında ilişki var mıdır?

Alt problemler:

Lise öğrencilerinin;

- Enneagram kişilik tipleri nedir?
- Enneagram kişilik tipleri; cinsiyete, sınıf düzeyine, okul türüne göre farklılaşmakta mıdır?
- Yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce düzeyleri nedir?
- Yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce düzeyleri; cinsiyete, sınıf düzeyine, okul türüne göre farklılaşmakta mıdır?
- Enneagram kişilik tipleri ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce düzeyleri arasında ilişki var mıdır?

Sayıtlar

- Öğrenciler arası iletişim olmamıştır.
- Öğrenciler tüm ölçme araçlarını içtenlikle yanıtlamışlardır.

Sınırlılıklar

- Araştırmada kullanılacak ölçekler 2021-2022 öğretim yılında uygulanmıştır.
- Araştırmada uygulanacak ölçekler Gebze ilçesindeki liselerle sınırlıdır.
- Enneagram Kişilik Ölçeği'nin 16 yaş ve üzeri kişilere uygulanması gerektiğinden araştırma lise 3 ve 4.sınıf öğrencileriyle yapılmıştır.

Tanımlar

Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce: Yabancı dil öğrenme sürecinde karşılaşılabilecek akılcı ve gerçekçi olmayan düşünceler, derse yönelik oluşan ve belirli bir temele dayandırılmayan zihinsel süreçler ve basmakalıp fikirlerdir (Ünal, 2015).

Enneagram: Kişilik tipinizi meydana çıkaran çok güçlü, isabetli ve dinamik bir sistemdir (Daniels ve Price, 2009)

BİRİNCİ BÖLÜM

1. ALANYAZIN İNCELEMESİ

Çalışmanın bu bölümünde Enneagram, kalıplaşmış düşünce gibi araştırmada yer alan kavramlara ve alanyazın taraması sonucunda ulaşılabilen benzer çalışmalara yer verilmiştir.

1.1. ENNEAGRAM

Enneagram Yunanca "dokuz" anlamına gelen ennea ve "yazılı" anlamına gelen grammos sözcüklerinden türetilmiştir. Riso ve Hudson'a (2000) göre kişilik tiplerinin Enneagramı, bir dizi eski bilgelik geleneğinin modern bir sentezidir. Enneagram, insan doğasının dokuz temel kişilik tipini, dokuz farklı temelde düşünme, hissetme ve hareket etme modelini tanımlayan bir kişilik tipolojisidir ve bunların karmaşık ilişkilerini haritalayan geometrik bir figürdür. Bu geometrik figür, savunucuları tarafından insan doğasının dokuz kişilik stilini ve aralarındaki ilişkileri haritalamak için bir model olarak kullanılmaktadır.

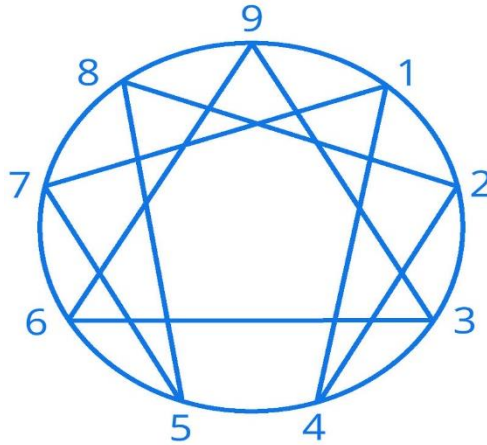
Enneagram'ın kökeni kesin olarak bilinmese de birçok kişi onun eski bir Sufi öğretisi olduğunu iddia etmektedir (Palmer, 1991; Riso ve Hudson, 1996). Sistemin modern gelişimi genellikle öğretilerinde İslam tasavvufu tekniklerini kullanmış olan Rus George Gurdjieff'e atfedilmektedir (Srivastava vd., 2002). Enneagram sembolünü doğal süreçlerin bir modeli ve dünyayı anlamanın bir yolu olarak kullanan Rus öğretmen ve düşünür olan George Gurdjieff tarafından Batı'ya getirilmiştir. Gurdjieff, Enneagram sembolünü seyahatleri sırasında Sufi mistiklerinden öğrendiğini ve bunun öğrencilerin ruhsal gelişimine rehberlik etmenin bir yolu olarak kullanıldığını iddia etmektedir. Gurdjieff'in öğretilerinin merkezinde "öz" ve "kişilik" arasındaki farka yaptığı vurgu vardır. Gurdjieff "öz"ü "kişinin kendisine ait" ve "kişilik"i ise bir kişide dış etkiler sonucunda gelişen olarak tanımlamıştır. Gurdjieff, bireyin kişiliğini öğrenerek, kendini ömür boyu sıkı bir gözlemlleme ve kendi kendine çalışma

programına adanarak kişinin sonunda temel benliğini yeniden keşfedebileceğini, geliştirebileceğini söylemektedir (Ouspensky, 1949).

Enneagramın gelişimine katkısı olan bir diğer önemli kişi Oscar Ichazo'dur. Gurdjieff'in Enneagram'ı Sufilere atfetmesinin aksine, Ichazo, Enneagram da dahil olmak üzere öğretilerinin Sufilerden kaynaklanmadığını, kendi bağımsız çalışmaları ve araştırmaları yoluyla ulaştığını belirtmiştir (Blake, 1996). Enneagram sembolünde bulunan noktaları kişilik tipleriyle ilişkilendirmiş ve insan kişiliğinde işleyen çeşitli yasaların düzenlediğini bulmuştur. Aynı zamanda insan ruhunun işleyişini tam olarak açıklamak için Enneagram figürünü ve dinamiklerini kullanmıştır.

Ichazo'nun öğrencilerinden biri olan psikiyatrist Claudio Naranjo ise Ichazo'nun insan kişiliğine dair keşiflerini detaylandırmıştır. Enneagram'ı psikolojiye bilişsel yaklaşımları psikodinamik bakış açılarıyla birleştirmenin bir yolu olarak görmüştür ve öğrenmiş olduğu kavramları psikolojiye entegre etmiştir. Kişilik tiplerini karakter yapılarıyla eşleştirmiş ve tanımlarını genişletmiştir (Gamard, 1986).

Şekil:1 Enneagram Kişilik Tipleri

(Tip 1 Mükemmeliyetçi, Tip 2 Yardımcı, Tip 3 Başaran, Tip 4 Özgün, Tip 5 Gözlemci, Tip 6 Sorgulayan, Tip 7 Maceracı, Tip 8 Reis, Tip 9 Uzlaşmacı)

Şekil 1' de görüldüğü gibi Enneagram teorisine göre her insan, biri diğerlerinden daha doğal olarak ifade edilen dokuz stili potansiyel olarak temsil eder. Her birey, doğası gereği, dokuz stilden birinde gerçekliği deneyimlemeye ve yanıt vermeye yatkındır. Her bir tarz; bireylerin dünya görüşlerini, yapabilecekleri seçim türlerini,

sahip oldukları değerleri, motivasyon kaynaklarını, strese nasıl tepki verdiklerini ortaya çıkarır (Wagner, 1981). Dokuz noktanın her birinin “Meydan Okuyan”, “Başaran”, “Sorgulayan” vb. gibi belirli bir kişilik tipine atıfta bulunduğu söylenmektedir. Çalışma sistemi, insanın dikkatine, kişiliğine, düşüncelerine, duygularına ve içsel olarak odaklamasına yardımcı olur. Artan öz farkındalık ile insan, doğuştan gelen kişilik tipiyle özdeşleşme ihtiyacından kurtulur ve yaşam koşullarına daha barışçıl tepki vermesini sağlar. İnsanların kendilerine dayattıkları bilinçsiz sınırlamaları tanımalarına yardımcı olmaya vurgu yapar. Bu nedenle, Enneagram yalnızca her bir kişilik özelliğini tanımlamakla kalmaz aynı zamanda her kişiliğin alışılmış davranış sistemleri, duyguları ve fikirleri hakkında iç görüler sağlar (Wagele,2014).

1.1.1. Enneagram Kişilik Tipleri

Enneagram her bir tipin duygu, düşünce kalıpları ve farklı bir bakış açısı üretmek için başkalarıyla ilişki kurma tarzları ile karakterize edildiği dokuz farklı kişilik tipini tanımlamaktadır (Palmer ve Brown, 1998). Kişilik tipleri birden dokuza kadar sayılarla belirtilmiştir. Bu belirtilen kişilik tiplerinin kendine has özellikleri vardır.

1.1.1.1. Tip 1: Reformcu/Mükemmeliyetçi

Riso ve Hudson (1999) bu rasyonel, idealist tipi Reformcu olarak adlandırmaktadır. Reformcu Tip ilkeli, amaçlı, kendi kendini kontrol eden ve mükemmeliyetçidir. Reformcular kendisinden ve dünyadaki memnuniyetsizliğinden dolayı içlerinde bastırılmış öfke ve sabırsızlık barındırmaktadır. Palmer (1991) ise Tip 1’i Mükemmeliyetçi olarak tanımlamaktadır. Mükemmeliyetçinin odak noktası, bir durumda neyin doğru neyin yanlış olduğunu değerlendirmektir. Kendilerini ve başkalarını eleştirirler ve tek bir doğru yol olduğuna inanmaktadırlar.

Mükemmeliyetçiler, kişisel bütünlük ve öz kontrole vurgu yapan bir tiptir. Dikkatleri yanlış olanı görmeye ve düzeltmeye yöneliktir. İşleri doğru ve yüksek standartlarda yapmayı severler, kurallara bağlı kalırlar ve detaylara çok dikkat ederler. Ayrıca hata yapmaktan da kaçınırlar. Dürüstlükleri, güvenilirlikleri ile

tanınmaktadır. Yüksek standartları vardır ve olayları siyah-beyaz, doğru-yanlış olarak görme eğilimindedirler (Sutton vd., 2013). Kendilerini ve başkalarını eleştirmek onlar için kolaydır. Her zaman haklı olmak için çok çalışırlar. İdealisttirler ve çevrelerindeki dünyayı iyileştirmek için büyük çaba harcarlar. Bu durum da onları genellikle sosyal reformcu rolüne sokmaktadır. Mükemmeliyetçi insanlar sevgiyi ancak iyi olmakla, hatalarını düzelterek, kendi yüksek iç standartlarını karşılayarak kazanabileceklerine inanmaktadır.

Mükemmeliyetçilerin karakteristik özellikleri 'akıllı/akılcı, gerçekçi, makul, ilkeli' olmaktır. Kitaplar, yüksek standartlar, örnek aldıkları kişiler rehberleridir. Güçlü olan yönleri 'idealizm, makullük, nesnellik' tir. Zayıf yönleri ise 'hoşgörüsüz, takıntılı olma, cezalandırıcı olma'dır.

Tip 1'ler stres altında olduklarında ok yönü Tip 4'e yönelirken kendilerini güvende hissettiklerinde Tip 7'ye yönelmektedirler (Palmer,1991). Stres altındaki Tip 1'ler karamsar, eleştirel, umutsuz olmaya meyillidirler. Ancak kendilerini güvende hissettiklerinde eğlenmekten zevk alırlar ve daha spontane hareket ederler.

1.1.1.2. Tip 2: Yardımcı/Verici

Riso ve Hudson (1999) bu sevecen ve kişilerarası tipi Yardımcı olarak adlandırmaktadırlar. Yardımcı; cömert, gösterişli, insanları memnun eden ve sahiplenicidir. Palmer (1991) ise bu tipi Verici olarak adlandırmaktadır. Vericinin ilgi odağı, diğer insanlardan gelen ilgiyi onaylama arzusudur. Sevgi ve onay talep ederler ve başka biri için vazgeçilmez hale gelerek sevimli ve takdir edilmeyi isterler.

Yardımcıların ait olma ve başkaları tarafından sevilme arzuları vardır. Başkalarına karşı yardımsever, ilgili ve şefkatlidirler. Yalnız kalmaktan ve sevilmemekten korkar ve bu korkuyla karşısındakilerle ilgilenerek, onlardan yardım istenildiğinde nadiren hayır diyerek ve her zaman karşısındaki insanların yanlarında olarak başa çıkmaktadırlar (Matise, 2007). İlişkiye odaklanan duygu temelli bir tip olduklarında diğer insanların ihtiyaçlarıyla, duygularıyla bağlantı kurma ve empati yapma konusunda başarılıdır. Başkalarını desteklemekte ve potansiyellerini ortaya

çıkarmaya yardımcı olmakta iyidirler. Başkaları tarafından kabul edilmek ve beğenilmek istediklerinden dikkatlerini kendilerine çevirmek ve neye ihtiyaçları olduğunu bilmek çok daha zordur. Yani karşısındakinin ihtiyacını kendininkinden üstün görürler. Erişilebilir olmayı çok sever ve bir cesaret kaynağı veya ağlayacak bir omuz olarak görülürler. Kendi ihtiyaçlarından ve duygularından kaçınmak ve "yardımcı" olma imajını sürdürmek için bastırma savunma mekanizmasını kullanırlar (Bland, 2010).

Tip 2 Yardımseverlerin karakteristik özellikleri fedakâr, bakıcı, yardımsever, ilgili olmaktır. Başkalarının onları cesaretlendirmesi, takdir etmesi onlar için oldukça önemlidir. İlgili olmak, cömertlik, empati yardımseverlerin güçlü yönlerini oluşturmaktadır. Zayıf yönleri ise manipüle olma, bir şeylere zorlanma, mağduriyet hissi gibi özelliklerden oluşmaktadır.

Tip 2'ler stres altında olduklarında ok yönü Tip 8'e yönelirken kendilerini güvende hissettiklerinde Tip 4'e yönelmektedirler (Palmer,1991). Stres altındaki Tip 2'ler kontrolcü, saldırgan tutum sergilemeye meyillidirler. Ancak kendilerini güvende hissettiklerinde yaratıcı potansiyele sahip ve duygularının farkındadırlar.

1.1.1.3. Tip 3: Başaran

Riso ve Hudson (1999) başarı odaklı ve pragmatik olan bu tipi Başaran olarak adlandırmaktadırlar. Başaranlar azimli, çalışkan ve değerlerinin başarıda yattığına inandırmaktır. Palmer (1991) ise tip 3'ü İcracı/ Yapan olarak adlandırmaktadır. Bu tipin odak noktası, görevler ve performansla ilgili olarak olumlu bir tanınma kazanmaktır. Rekabetçidirler ve alanlarında en iyi olmayı istemektedirler.

Başaranlar azimli, verimli ve girişimcidir. Kendilerini ve yeteneklerini geliştirmeye inanan enerjisi yüksek insanlardır. Kültürleri, aileleri veya sosyal çevreleri tarafından tanımlanan başarıya ulaşmak isterler (Hook vd., 2021). Bu amaca ulaşmak için, kendilerine dikkati çekecek ve övgü getirecek şekilde performans gösterirler. Önemli olma ve başarılarıyla kendilerini ayırt etme arzuları vardır. Diğerlerine göre kendinden emin, hırslı ve hedef odaklı görünürler. Aktif ve

hareket halinde olmayı severler. Bu nedenle durmak veya yavaşlamak onlar için oldukça zordur. İmajlarını korumaya, hedeflere ulaşmaya odaklanmaları kişisel ihtiyaçlarının ve sağlığının önüne geçebilir. Değersiz hissetmekten kaçınmak için başarılı ve önemli olmaya çalışırlar. Hedeflerine ve yüksek standartlara ulaştıracak üretkenlik kapasitesine sahiptirler. Amaçları en iyisi olmak ve takdir edilmektir. Başkalarının onları başarılı olarak görmesi onlar için önemlidir. Sürekli ne yapmak ve başarmak istediklerine odaklandıkları için kendi duygularını anlamakta zorlanabilirler (Perry,1996).

Tip 3'lerin özgün, kendine güvenen başkalarının örnek aldığı karakteristik özellikleri vardır. İşlerinde inançlı ve görev odaklıdır. Güçlü yönler olarak hırslı, olaylar karşısında kolay adapte olabilmek, kendinden emin, pratik düşünebilme gibi özellikler söylenebilir. Fırsatçılık, kin tutma, aşırı rekabetçilik, başarısızlığı kabul etmede zorlanma gibi özellikler de zayıf yönlerini oluşturmaktadır.

Tip 3'ler stres altında olduklarında ok yönü Tip 9'a yönelirken kendilerini güvende hissettiklerinde Tip 6'ya yönelmektedirler (Palmer,1991). Stres altındaki Tip 3'ler agresif, intikamcı olmaya meyillidirler. Ancak kendilerini güvende hissettiklerinde işbirlikçi olma ve kendilerini başkalarına adanma duygularına sahiptirler.

1.1.1.4. Tip 4: Özgün/Romantik

Riso ve Hudson (1999) hassas ve içine kapanık olan bu tipi Özgün olarak adlandırmaktadırlar. Enneagram tip dört kişiliğe sahip insanlar, davranışlarında yaratıcı, duyarlı ve ifade edici olma eğilimindedirler. Benzersiz olmak ve kendi kimliklerini bulmaya çalışmaktadırlar. Palmer (1991) ise bu tipi Romantik olarak adlandırmaktadır. Duygu temellidirler; duygularını deneyimlemeye, anlaşılmaya, anlam aramaya ve sıradan olmaktan kaçınmaya ihtiyaç duymaktadırlar.

Tip 4 kişilik özelliğine sahip olan kişiler kendilerine karşı dürüst olmaya değer verirler ve kendilerini başkalarından farklı kılan özelliklere göre tanımlarlar. Sıradan olmaktan kaçınmak ve otantik benlik imajını sürdürmek isterler. Geçmiş üzerinde

düşünmek, deneyimlerini ve duygularını yaratıcı düşünceler ile birleştirip yeni projeler yapmak için çok zaman harcarlar (Brown ve Bartram, 2005). Gelişmiş içsel benlikleri sayesinde sürekli olarak keşfedip başkalarının beklentilerinden etkilenmeden özgün işler üretirler. Bunun yanı sıra sevinçten derin üzüntüye kadar tüm duyguların keşfedilmesi ve bu duyguların farkında olmanın gerekliliğine inanmaktadırlar. Her an ne hissettiklerinin farkında olsalar da duygularında kaybolabilirler ve dünyanın geri kalanıyla bağlantı kurmakta zorlanabilirler. Bu onları karamsar, içine kapanık ve aşırı dramatik yapabilir. Dikkatleri ise mevcut olana değil eksik olana yöneliktir (Chestnut, 2013).

Tip 4'ler ilham veren, yaratıcı, özgün, sezgisel, kendini bilme gibi karakteristik özelliklerle tanımlanabilmektedir. İşlerinde cesur, taviz vermeyen yapıları vardır. Güçlü yönleri insanlarla duygusal açıdan kolay bağ kurabilme, zengin hayal gücüne sahip olma, yaratıcı olabilme gibi özellikler söylenebilir. Karamsar olma, içe kapanıklık, var olmayana karşı eğilim gibi özellikler de zayıf olan yönlerine örnek verilebilir.

Tip 4'ler stres altında olduklarında ok yönü Tip 2'ye yönelirken kendilerini güvende hissettiklerinde Tip 1'e yönelmektedirler (Palmer,1991). Stres altındaki Tip 4'ler birbirine aşırı bağımlı, kıskanç olmaya meyillidirler. Ancak kendilerini güvende hissettiklerinde daha nesnel ve ilkel hale gelirler.

1.1.1.5. Tip 5: Araştırmacı/Gözlemci

Riso ve Hudson (1999) bu tipe Araştırmacı adını vermektedirler. Araştırmacı tip algılayıcı, yenilikçi ve izoledir. Palmer (1991) ise bu tipi Gözlemci olarak adlandırmaktadır. Gözlemcilerin mahremiyeti koruma arzusu bulunmaktadır. Başkalarıyla duygusal mesafeyi korurlar ve duygusal olarak bağlanmazlar.

Tip5'ler motivasyonel olarak bilme ve anlama ihtiyacına sahip olduklarından dolayı olaylara mantıklı bir şekilde bakmakta oldukça iyidirler. Çevrelerindeki dünyayı anlamlandırmaya değer verirler. Dünyayı analiz etmeyi, parçalara ayırmayı, her şeyin kökenine inmeyi ve bir hamle yapmadan önce anlaşılması

gereken her şeyi gerçekten anlamış gibi hissetmeyi severler. Nesnellik ve bilgi onlar için önemlidir. Akıllarını onları büyüleyen her şeyi gözlemlemek ve araştırmak için kullanırlar (Perry, 1996). Kararlarını her zaman akıl ve bilgiye dayandırmaya çalışırlar. Duygularından kolayca etkilenmezler, hayata duygusal olmayan bir şekilde yaklaşır ve gerektiğinde duyguları bir kenara koyup neler olduğunu anlamak için onları analiz ederler. Mahremiyetlerini ve bağımsızlıklarını korumak isterler. Zamanı değerlendirmek, enerjiyi korumak, basit, karmaşık olmayan bir hayat yaşamak ve mümkün olduğunca kendi kendine yeterli olmak onlar için oldukça önemlidir. Geri çekilme, ayrılma ve bir şeyleri kendilerine saklama içgüdüleri yüzünden diğer insanların onları anlamasını zorlaştırabilir (Bland, 2010).

Tip 5'ler öncü, anlayışlı, bilgili gibi karakteristik özelliklerle tanımlanabilmektedir. Felsefi düşünme, araştırma yapmak, kalabalıktan uzaklaşma onlar için büyük önem taşır. Güçlü yönleri algısı yüksek, bilimsel, kendine güvenen, anlayışlı olma, duygusal olarak dengeli, olaylara objektif yaklaşma, güvenilir olma gibi özelliklerden oluşmaktadır. Düzensizlik, izole yaşam tarzı, başkalarıyla ilişki kurmada zorluk gibi özellikler de zayıf olan yönlerini oluşturmaktadır.

Tip 5'ler stres altında olduklarında ok yönü Tip 7'ye yönelirken kendilerini güvende hissettiklerinde Tip 8'e yönelmektedirler (Palmer,1991). Stres altındaki Tip 5'ler içine kapanmaya, duyarsız olmaya meyillidirler. Ancak kendilerini güvende hissettiklerinde daha özgüvenli, kararlı, enerjik hale gelirler.

1.1.1.6. Tip 6: Sadık/Sorgulayan

Riso ve Hudson (1999) kararlı ve güvenlik odaklı olan bu tipi Sadık olarak adlandırmaktadırlar. Sadıklar ilgi çekici, sorumlu, endişeli ve şüphecidir. Palmer (1991) ise bu tipi Sorgulayan olarak tanımlamaktadır. Sorgulayanların dikkati, başkalarının gizli niyetini gösteren ipuçları için çevre üzerindedir.

Tip 6'lar güvenilir, sadık ve kararlıdır. Tehlikelere karşı kendilerini güvende hissettiren ilişkilere ve fikirlere bağlı kalmayı severler. Dünyayı anlamak ve diğer insanların dostça mı yoksa düşmanca mı olduğunu anlamak için algılarını ve akıllarını

kullanırlar. Çevresindekilere uyum sağlar ve dostlarını desteklemeye meyillidirler (Matisse, 2007). Davranışlarında ilgi çekici, çalışkan ve sorumlu olma eğilimindedir. Çok sadıklar ve başkalarıyla yakın ilişkiler kurmak, güvende hissetmek isterler. Olası sorun durumlarına karşı hazırlıklı olma konusunda oldukça iyidirler. Sistemli, sorun giderici ve dikkatlidirler. Ayrıntılar onlara net bir fikir verir ve başkalarının çok geç olana kadar fark etmeyebilecekleri sorunları fark edip çözüm bulma konusunda iyidirler. Değişime karşı temkinlidirler, gelenekseldirler. En kötüyü düşünme ve karamsar olmaları nedeniyle harekete geçmek yerine düşünmeyi tercih ederler ve yanlış şeyi yapmaktan korktukları için de erteleyebilir veya bunu yapmaktan tereddüt edebilirler. Şüphe duyma ve sorgulama eğilimindedirler. Sorgulayan zihinleri sayesinde savunma konusunda oldukça başarılıdır. Açık, mantıklı, yapıcı değerlendirmeler yapabilirler. Herhangi bir işe başladıklarında onu tamamlama konusunda azim gösterirler (Blake, 1996).

Tip 6'ların kendinden emin, etkileyici, sadık, sorgulayan gibi karakteristik özellikleri bulunmaktadır. Sır tutmakta iyidirler ve mahremiyeti çok ciddiye alırlar. Güçlü yönlerini karalı olma, sorumluluk sahibi, cesur, gerçekçi, sevdiklerini savunma, stratejik, dikkatli gibi özellikler oluşturmaktadır. Şüpheli, karamsarlık, endişe, güvensizlik, kaygı, panik olma gibi özellikler de zayıf yönlerini oluşturmaktadır.

Tip 6'lar stres altında olduklarında ok yönü Tip 3'e yönelirken kendilerini güvende hissettiklerinde Tip 9'a yönelmektedirler (Palmer,1991). Stres altındaki Tip 6'lar kendi çıkarlarını gözetken, çıkarıcı ve karamsar olmaya meyillidirler. Ancak kendilerini güvende hissettiklerinde başkalarına güvenen, iyimser ve daha rahat olmaya meyillidirler.

1.1.1.7. Tip 7: Maceracı/Meraklı

Riso ve Hudson (1999) tip 7'yi Meraklı olarak adlandırmaktadırlar. Meraklı olarak adlandırılan bu tip çok yönlü, eğlenmeyi sever ve dağınıktırlar. Palmer (1991) ise tip 7'yi Zevk alan, Maceracı olarak tanımlamaktadır. İlgi odakları zihinsel çağrışımlar ve iyimser gelecek planlarıdır. Hayata karşı maceracı, gurme, yaşadıklarından zevk almayı bilen yaklaşımları vardır.

Tip 7'ler ileri görüşlü ve ileriye dönük hareket eden zihinsel tiplerdir. Genellikle tüm faaliyetlerinde iyimser ve olumlu bir tutum sergilerler. Birçok farklı konuya ilgi duyarlar. Tek bir şey yapmakla sınırlı kalmak istemedikleri için seçeneklerini ve olasılıkları daima göz önünde bulundururlar. İletişim kurmakta başarılı, davranışlarında coşkulu, maceracı ve spontane olma eğilimindedirler (Gamard, 1986). Onlar için önemli olan yaptıkları ne olursa olsun eğlenmek, zevk almak, macera peşinde koşmaktır. Zamanlarının çoğunu bir sonraki harika deneyime odaklanarak geçiren neşeli ve pragmatik insanlardır. Spontane, cesur, insan odaklıdır. Yeni deneyimler aramayı ve yeni ilişkiler kurmayı severler. Kendileri gibi başkalarını da yeni şeyler denemeye ve hayallerinin peşinden gitmeye teşvik ederler. Yeni fikirler, teknoloji, farklı ve yeni şeyler deneyimleme onlar için önemlidir. Ancak, dikkatleri çok hızlı değişmesinden dolayı yeni uğraş edinmek konulara derinlemesine hâkim olma açısından zorlayıcı olabilir. Yine de hiçbir şey zihinlerinde ne kadar heyecan verici olursa olsun onları uzun süre hoşnut etmediğinden yeniliklere odaklanmaya devam ederler (Matise, 2007).

Tip 7'ler eğlenceli, maceracı, hevesli gibi karakteristik özelliklerle tanımlanabilmektedir. Güçlü yönlerini enerji düzeyi yüksek, iyimser, üretken, seçenekleri değerlendirme, yeniliklere kolay adapte olma, hızlı ve yaratıcı düşünmek gibi özellikler oluşturmaktadır. Zayıf yönlerini ise kolay sıkılma eğilimi, dağınık, aceleci olma, hızlı karar vermek gibi özellikler oluşturmaktadır.

Tip 7'ler stres altında olduklarında ok yönü Tip 1'e yönelirken kendilerini güvende hissettiklerinde Tip 5'e yönelmektedirler (Palmer,1991). Stres altındaki Tip 7'ler mükemmeliyetçi ve eleştirel olmaya meyillidirler. Ancak kendilerini güvende hissettiklerinde öz disiplinli olma, hayatı her yönüyle kabullenmeye meyillidirler.

1.1.1.8. Tip 8: Meydan Okuyan/Patron

Riso ve Hudson (1999) tip 8'i Meydan Okuyan olarak adlandırmaktadırlar. Meydan Okuyan kendine güvenen, kararlı, inatçıdır. Palmer (1991) ise tip 8'i Patron olarak adlandırmaktadır. Kendilerine ve arkadaşlarına karşı son derece

koruyucudurlar. Mücadelecidirler, kontrolü ele almayı severler. Türkçe karşılık olarak lider, başkan kavramlarının kullanılması daha uygun olmakla birlikte bu tez çalışmasında kullanılan ölçekte 'Reis' kavramı tercih edildiği için tez bütününde bu kavram kullanılmıştır.

Tip 8'ler enerji düzeyi yüksek, irade sahibi, güçlü, dayanıklı insanlardır. Genellikle iddialı konuşur ve güçlü bir liderlik sergilerler. Çevresindekileri, ailelerini korumak için ellerinden geleni yapan kontrolcü bireylerdir. Her koşulda durumların sorumluluğunu üstlenme eğilimindedirler. Kurallar ve düzenlemeler konusunda sabırsız, işleri kendi yöntemleriyle yapmayı severler (Wagner, 1981). Dünyayı güçlülerin zayıflardan faydalandığı, sert ve adaletsiz bir yer olarak gördüklerinden dolayı inandıklarının arkasında durmak ve kendilerinden daha zayıf olanları desteklemek onlar için önemlidir. Gerçeği bulmaları ve karşılaştıkları herhangi bir aldatmacayı ortaya çıkarmaları gerektiğini düşünürler. Güçlü durarak, kendi kırılganlıklarını gizleyerek kendilerini korumaya ve başkalarının saygısını kazanmaya çalışırlar. Otoriter olma eğilimindedirler ve işler ters gittiğinde genellikle sinirlenirler ancak kolay kolay geri adım atmazlar. Zor kararlar verme konusunda yeteneklidirler. Son derece bağımsızdırlar ve başkalarına bağımlı olmaktan hoşlanmazlar. Kendi bakış açıları dışında herhangi bir bakış açısını görmekte zorlanırlar, otoriter ve saldırgan olabilirler. Genellikle önce hareket eder ve sonra düşünürler ve sonuçları net bir şekilde düşünmekten kaçınarak şimdi yapılması gerekenlere odaklanırlar (Brown ve Bartram, 2005).

Tip 8'ler önder, meydan okuyan, cesur gibi karakteristik özelliklerle tanımlanmaktadır. Güçlü yönlerini güçlü, özgüvenli, kararlı, başkasından bağımsız, enerjik, mantıklı, dayanıklı, korkusuz, adaletli gibi özellikler oluşturmaktadır. Zayıf yönlerini ise itaatsizlik, başkalarının fikirlerini dikkate almamak, inatçılık, dik başlılık, öfke problemi gibi özellikler oluşturmaktadır.

Tip 8'ler stres altında olduklarında ok yönü Tip 5'e yönelirken kendilerini güvende hissettiklerinde Tip 2'ye yönelmektedirler (Palmer,1991). Stres altındaki Tip 8'ler kontrolcü, ketum olmaya meyillidirler. Ancak kendilerini güvende hissettiklerinde başkalarıyla daha sağlıklı iletişim kurar ve daha şefkatlidirler.

1.1.1.9. Tip 9: Barışçıl/Arabulucu

Riso ve Hudson (1999) tip 9'u Barışçıl olarak adlandırmaktadırlar. Barışçıl anlayışlı, güven veren bireyler olarak nitelendirilmektedir. Palmer (1991) ise bu tipi Arabulucu olarak adlandırmaktadır. Başkalarının ihtiyaçlarıyla kendi ihtiyaçlarından daha fazla ilgilenmektedirler.

Tip 9'lar gerçekçi ve bencil olmayan kişilerdir. Çevrelerinde barış isterler. Bu yüzden genellikle barışçıl ve arabulucu olarak adlandırılmaktadır. Kendi etraflarında çatışma olmayan bir dünya kurmaya çalışırlar. Kişisel duruşlarında nazik ama kararlı, gerilimi nötralize etmek ve insanların birbirleriyle uyumunu sağlamak için çaba gösterirler (Sutton vd., 2013). Herkese karşı hoşgörülü, nazik ve yardımsever davranarak öz saygılarını korurlar. Odak noktaları iç huzurlarını korumak ve çevrelerindeki herkesle iyi ilişkiler içinde olmaktır. İyi bir dinleyici olduklarından dolayı onlar için başkalarının bakış açısını görmek ve onlara değer vermek kolaydır. İnsanlara kendileri olmaları için güvenli bir ortam sağlayan düşünceli bir yapıya sahiptir ve her durumla başa çıkabilecek kadar sabırlıdır. Arka planda kalmaya, kendi işlerini yapmaya, herkesin birbiriyle iyi geçinmesini sağlamaya, sorunları basitleştirme ve üzücü olan her şeyi en aza indirmeye, iç huzurlarını kontrol altında tutmak için öfkelerinden kaçınmaya meyillidirler. Aynı zamanda kendi görüş ve arzularını geri tutma, kendi isteklerini düşünmeden önce başkalarına evet deme, duygusal rahatsızlıklardan ve kendileri için iyi olsa bile savunma yapmaktan kaçınma eğilimindedirler (Chestnut, 2013). Çünkü bilinçsizce kendi fikirlerinin ve ihtiyaçlarının diğerlerinininkine kadar önemli olmadığına inanırlar.

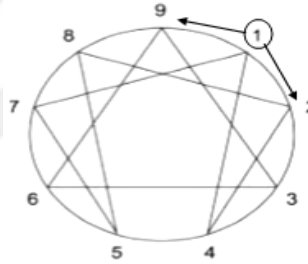
Tip 9'ların arabulucu, destekleyici, kendine hâkim gibi karakteristik özellikleri vardır. Güçlü yönlerini nazik, düşünceli, insanları olduğu gibi kabul eden, çözüm üreten, sakin, uyumlu, olaylara birden çok bakış açısıyla bakan, açık fikirli gibi özellikler oluşturmaktadır. Zayıf yönlerini ise zor veya üzücü durumlardan kaçınma, sorunları aza indirme eğilimi, kendini arka plan koyma veya ihmal etme, kararsız, inatçı, aşırı kontrolcü gibi özellikler oluşturmaktadır.

Tip 9'lar stres altında olduklarında ok yönü Tip 6'ya yönelirken kendilerini güvende hissettiklerinde Tip 3'e yönelmektedirler (Palmer,1991). Stres altındaki Tip 9'lar içine kararsız, endişeli olmaya meyillidirler. Ancak kendilerini güvende hissettiklerinde pratik, üretken, enerjik hale gelirler.

1.1.2. Enneagram Kanatlar

Kanatlar, Enneagram sembolündeki temel tipe etki eden iki kişilik tipidir ve bireyler bu tiplerden birinin davranışlarını üstlenmektedirler (Riso ve Hudson, 2000). Söz gelimi Enneagram tip 1 olan kişi aynı zamanda tip 9'un veya tip 2'nin özelliklerinden de etkilenebilmektedir. Kanatlar baskın olan kişilik tipini tamamlamaktadırlar.

1.1.2. 1. Tip 1

Şekil 2: Tip 1 ve Kanatlar

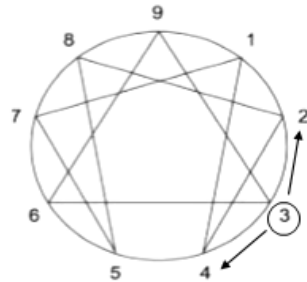
Şekil 2' de belirtildiği gibi baskın olan tip 1'in kanatları tip 9 ve tip 2'dir. Tip 1'in 9 numaralı kanadı diğer tip 1'lere göre biraz daha sakin ve mesafeli olmasına neden olur. Diğer tip 1'lerden daha içe dönük, daha nesnel ve duygulardan daha uzak kalmaya meyillidirler. Davranışlarında yargısal ve mantıklı olma eğilimindedir, ancak genellikle diğer tiplere göre daha sakin ve dengelidirler. Adalet ve eşitlik duygusuna sahiptirler ve bir meselenin her iki tarafını da kolayca görebilirler. Bu sayede tutarsızlıkları fark edip doğru olduğuna inandığını savunurlar (Bland, 2010).

Tip 1'in 2 numaralı kanadı diğer 1'lerden daha dışadönük, daha empatik ve daha yardımsever olma eğilimindedirler. Adalet ve eşitlik duygusuna sahip olduklarından ilkeli ve etik seçimler yaparlar (Riso ve Hudson, 2000). Merhametli, hümanistlerdir ve

Şekil 3: Tip 2 ve Kanatlar

Şekil 3' te belirtildiği gibi baskın olan tip 2'in kanatları tip 1 2'nin 1 numaralı kanadı diğer tip 2'lere göre biraz daha objektif ve kontrol etmesine neden olmaktadır. Bu nedenle kendilerine karşı daha sorumlu ve diğer 2'lerden daha net sınırlara sahip olma eğiliminin (Hudson, 1999). Aynı zamanda sevgi ve kabul görme arzuları

1.1.2.3. Tip 3

Şekil 4. Tip 3 ve Kanatlar

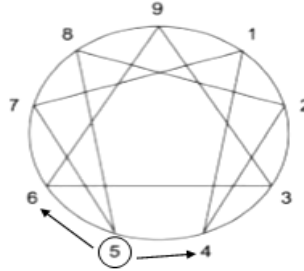
Tip 3'ün 4 numaralı kanadı diğer tip 3'lere göre daha duyarlı, ölçülü, kontrollü ve içe dönük olmasına neden olur. Bu durum onları daha yaratıcı, özgün, iş odaklı ve iddialı olmasını sağlar (Riso ve Hudson, 1999).

Şekil 5' te belirtildiği gibi baskın olan tip 4'dün kanatları tip 3 ve tip 5'tir. Tip 4'ün 3 numaralı kanadı diğer tip 4'lere göre daha eylem odaklı, enerjisi daha yüksek ve daha tutarlıdır. Yaratıcı, enerjik ve üretken davranışlar sergilerler. Diğer tip 4'lerden daha sosyaldirler (Bland, 2010). Toplum üzerinde kalıcı bir etki yaratmak, benzersiz ve etkileyici olmak istemektedirler. Güvenleri arttıkça da büyük değişiklikler yapabilirler.

21

çevreyi daha iyi anlamalarını ve daha güvenle hareket etmelerini sağlar. Yaratıcı, entelektüel, objektif kişilikleriyle sanatsal yönleri gelişmiştir (Riso ve Hudson, 2000).

1.1.2.5. Tip 5

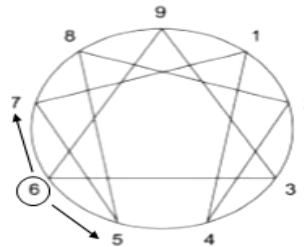

Şekil 6: Tip 5 ve Kanatlar

Şekil 6' da belirtildiği gibi baskın olan tip 5'in kanatları tip 4 ve tip 6'dır. Tip 5'in 4 numaralı kanadı diğer tip 5'lere göre daha yaratıcı, empatik ve duyarlı olmasına katkı sağlar. Meraklı, yaratıcı olma ve kendini daha çok ifade etme eğilimindedirler. Duygusal olarak daha hassas ve etkileyici olduklarında estetik bir bakış açısına sahiptirler (Bland, 2010).

Tip 5'in 6 numaralı kanadı ise diğer tip 5'lere göre biraz daha temkinli ve endişeli olmasına neden olur. Aynı zamanda davranışlarında pratik, bağımsız, işbirlikçi ve mantıklı olma eğilimindedirler. Daha sosyaldirler ancak duygularını dile getirme konusunda iyi değildirler (Bland, 2010).

1.1.2.6. Tip 6

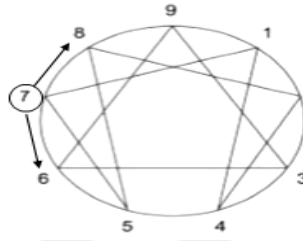
Şekil 7: Tip 6 ve Kanatlar

Şekil 7' de belirtildiği gibi baskın olan tip 6'nı kanatları tip 5 ve tip 7'dir. Tip 6'nın 5 numaralı kanadı diğer tip 6'lardan biraz daha entelektüel, kontrollü, analitik,

içe dönük ve ciddi olmasına neden olur (Bland, 2010). Daha bağımsız, analitiklerdir ve genellikle bireysel çalışmayı tercih ederler.

Tip 6'nın 7 numaralı kanadı ise diğer tip 6'lardan daha sosyal, aktif, eğlenceli, maceracı ve enerjik olmasına katkı sağlamaktadır. Davranışlarında ilgi çekici, çalışkan ve cana yakın olma eğilimindedirler. Ayrıca yeni arkadaşlar edinmeyi severler (Riso ve Hudson, 1999).

1.1.2.7. Tip 7

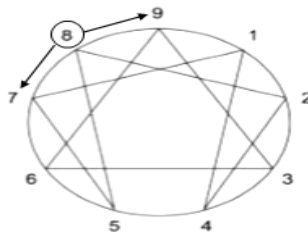

Şekil 8: Tip 7 ve Kanatlar

Şekil 8'de belirtildiği gibi baskı olan tip 7'ni kanatları tip 6 ve tip 8'dir. Tip 7'nin 6 numaralı kanadı diğer tip 7'lerden daha sorumlu, eğlenceli ve endişeli olmasına neden olmaktadır. Davranışlarında hevesli, sorumlu ve maceracıdır. Yeni deneyimler peşinde koşmaktan hoşlanırlar; ancak diğer tip 7'lerden daha temkinlidirler (Riso ve Hudson, 1999).

Tip 7'nin 8 numaralı kanadı diğer tip 7'lerden daha cesur, iddialı, azimli ve rekabetçi olmasına neden olmaktadır. Davranışlarında coşkulu, kararlı ve koruyucu olma eğilimindedirler (Riso ve Hudson, 1999). Bu nedenle diğer tip 7'lerden daha disiplinli, iş odaklı ve girişimcidirler.

1.1.2.8. Tip 8

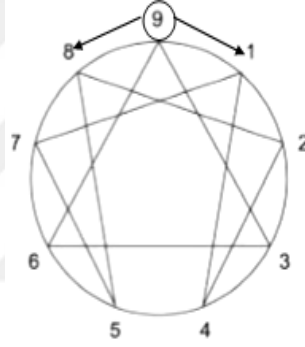

Şekil 9: Tip 8 ve Kanatlar

Şekil 9’ da belirtildiği gibi baskın olan tip 8’in kanatları tip 7 ve tip 9’dur. Tip 8’in 7 numaralı kanadı diğer tip 8'lere göre biraz daha dışa dönük, enerjik, materyalist ve hırslı olmasına neden olmaktadır. Hırslı, bağımsız ve daha maceracı olma eğilimindedir (Riso ve Hudson, 2000). Bu sayede kişisel ve profesyonel yaşamlarında yeni şeyler denemeye isteklidirler.

Tip 8’in 9 numaralı kanadı ise diğer tip 8'lerden daha cana yakın, işbirlikçi, içe dönük, destekçi ve nazik olmasına katkı sağlamaktadır (Bland, 2010). Daha sakin ve uzlaşıcı odaklı oldukları için başkalarının fikirlerini dinlerler. Bu sayede olaylara veya durumlara farklı bakış açılarından bakabilirler.

1.1.2.9. Tip 9

Şekil 10: Tip 9 ve Kanatlar

Şekil 10’ da belirtildiği gibi baskın olan tip 9’un kanatları tip 8 ve tip 1’dir. Tip 9’un 8 numaralı kanadı diğer tip 9'lara göre daha iddialı, kendinden emin, inatçı ve girişken olmasına katkıda bulunmaktadır. Davranışlarında sosyal, bağımsız ve rutindirler. Diğer tip 9'lara göre daha iddialı ve maceracıdır (Riso ve Hudson, 2000).

Tip 9’un 1 numaralı kanadı diğer tip 9'lardan daha içe dönük, düzenli ve idealist olmasını sağlamaktadır. Çalışkan, yaratıcı ve arkadaş canlısıdır. Ayrıntılara daha fazla dikkat ederler (Riso ve Hudson, 2000). Bu sayede ayırt edici özellikleri fark etmeleri kolaylaşır. Hedeflerine odaklanma algısına sahip olduklarından daha içe döndür ve daha çok öz eleştiride bulunurlar.

1.1.3. Enneagram Merkezleri (Triads)

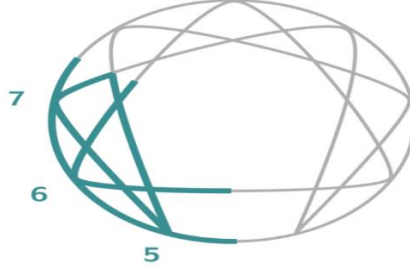
Enneagram, temel bir psikolojik yönelimi ve bireylerin dış dünyayla temas kurma yollarını belirten triad adı verilen üç merkezden oluşmaktadır. Üçlüler, benlik imajı (duygu üçlüsü), düşünce süreçleri (zihin üçlüsü) ve içgüdüsel özellikler (yapma / taşıma üçlüsü) ile ilgili olumlu ve olumsuz özelliklerin sürekliliğinden oluşur (Riso ve Hudson, 2000).

Şekil 11: Enneagram Duygu Üçlüsü

Şekil 11'de gösterildiği gibi benlik imajı (duygu üçlüsü) tip 2, 3 ve 4'ten oluşmaktadır. Duygu merkezi, duygusal anlayış ve değerlerle ilgilenen limbik sistemle bağlantılıdır. Duygu merkezi bize duygularımızı hissetme, başkalarıyla duygusal olarak bağlantı kurma ve onların duygusal tepkilerine duyarlı olma yeteneği verir. Diğer insanlarla ilişki kurmamıza, sürdürmemize yardımcı olmakla beraber empatiyi ve merhameti anlamakla ilgilidir (Riso ve Hudson, 2000).

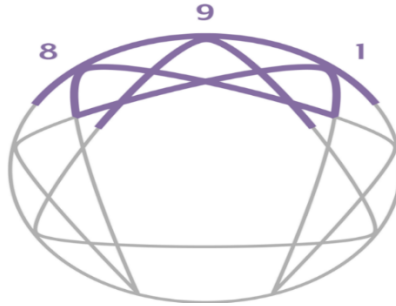
Bu merkezdeki insanlar üzüntü ve utançla ilgili sorunlara sahip olma eğilimindedir. Tip 2'ler diğer insanların kendilerini sevmelerini ve takdir etmelerini sağlayarak üzüntülerini kontrol etmeye çalışırlar. Tip 3'ler üzüntülerini inkâr etme eğilimindedir. Tip 4'ler ise ne kadar benzersiz, özel olduklarına odaklanarak üzüntülerini kontrol etmeye çalışırlar (Riso ve Hudson, 2000).

Şekil 12: Enneagram Zihin Üçlüsü

Şekil 12’ de gösterildiği gibi düşünce süreçleri (zihin üçlüsü) tip 5, 6 ve 7’lerden oluşmaktadır. Düşünce, mantık ve analizle ilgilenen korteks ile ilişkilidir. Düşünme merkezi bilgelik, düşünceli olma ve sezgi ile ilgilidir. Düşünce merkezi bireye bilgi toplama, analiz etme, beyin fırtınası yapma ve gelecek için planlar yapma yeteneği verir (Wagner,1981). Düşünceleri, inançları deneyimleyip ifade etme, görselleştirme, hayal etme gibi diğer bilişsel görevleri gerçekleştirmeye yardımcı olmaktadır. Odak noktaları fikirler, bilgi toplama ve güvenlik ve emniyettir.

Bu merkezdeki insanlar korku ve güven ile ilgili sorunlar yaşama eğilimindedir. Tip 5’ler dış dünyayla başa çıkma kapasiteleri konusunda korku duyma eğilimindedir. Tip 6’lar endişeli ve şüpheli olma eğilimindedir. Tip 7’lerin ise iç dünyaları ve duyguları hakkında korkuları vardır (Riso ve Hudson, 2000).

Şekil 13: Enneagram Yapma/Taşıma Üçlüsü

Şekil 13’te de belirtildiği gibi içgüdüsel özellikler (yapma / taşıma üçlüsü) tip 8, 9 ve 1’den oluşmaktadır. İçgüdü merkezi bireyin temel içgüdüleri, kinestetik farkındalıkları ile ilgilenmektedir ve bu merkez daha ilkel beyin sapı ile ilişkilendirilmiştir. İçgüdüsel merkez, bir kişinin kendisiyle ilgili olarak ne yaptığına ve eylem için gereken uygun enerji düzeyine dair fiziksel bir his vermektedir (Wagner,

1981). Odak noktaları içgüdüsel algılar, kendileri ve çevreleri üzerinde kontrol sahibi olmak ve özerklik üzerinedir.

Bu merkezdeki insanlar öfke ile ilgili sorunlar yaşama eğilimindedir. Tip 8'ler öfkelerini dışa vurma eğilimindedirler. Tip 9'lar öfkelerini inkâr etme veya kaçınma eğilimindedirler. Tip 1'ler ise öfkelerini kontrol etmeye veya bastırmaya çalışırlar (Riso ve Hudson, 2000).

1.2. KALIPLAŞMIŞ DÜŞÜNCE

Walter Lippmann'ın Public Opinion (1922) adlı kitabında sosyal bilimlere tanıtılan stereotip/ kalıplaşmış düşünce kavramı sosyal grupların inançlarını, bilgilerini ve beklentilerini ifade etmektedir. Seçtiklerimizi kültürümüzün bize klişeleştirdiği biçimde algılama eğiliminde olduğumuzdan Lippmann kalıplaşmış düşünceyi, “kafamızın içindeki resimler” ve bunun sonucunda ortaya çıkan ve dış dünyayla uyuşmayan “görüntü” olarak tanımlamaktadır. Brigham (1971)'a göre kalıplaşmış düşünce bir etnik grup hakkında yapılan genelleme; Greenwald ve Banaji'ye (1995) göre belirli bir gruba ait olan bireyler hakkında yaygın olarak kabul edilen bir inançtır. Bu tanımlara benzer olarak Hilton ve Hoppel (1996) stereotipleri toplumdaki belirli gruplara ait bireylerin özellikleri ve davranışları hakkındaki yargılar veya bakış açıları; Budge vd. (1997) bir grup insanın özellikleri hakkında sahip olduğu olumlu ya da olumsuz inançlar dizisi olarak tanımlamışlardır. Daha sonrasında Ashmore ve Del Boca (1981) kalıplaşmış düşünceyi yanlış öğrenilmiş, aşırı genelleştirilmiş, olgusal olarak yanlış veya katı olan bir dizi inanç olarak tanımlamışlardır.

Stereotiplerin nereden kaynaklandığına dair birtakım açıklamalar vardır. Leippe ve Eisenstadt (1994) stereotiplerin, bireylerin belirli gruplarla veya belirli grupların üyeleriyle geçmiş deneyimlerinin bir sonucu olarak ortaya çıktığını öne sürmüştürler. Söz gelimi bireyler mevcut bir duruma yükledikleri öznel yargılarını geçmiş bir durumda yaşadıkları olaya dayandırmaktadırlar. Birey, belirli bir kişi veya durum hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığında zihninde o kişinin veya o durumun resmini oluşturur ve daha sonra bu resmi o kişiyi/ durumu yargılamak için kullanırlar. Rohan ve Zanna (1996) ise bireylerin çok küçük yaşlardan itibaren ebeveynlerini örnek

almaları nedeniyle belirli kalıp yargılara inanmaya başladıklarını öne sürmektedirler. Birey örnek aldığı veya gözlemlediği davranışları genelleyerek kalıp yargılara inanmaktadır. Bu nedenle bireylerin algıları, yargıları ve davranışları üzerinde derin etkilere sahip olabilir. Diğer stereotip kaynakları ise Mackie ve Smith (1998) tarafından belirtildiği gibi karakterleri belirli bir şekilde tasvir eden ve stereotipleri teşvik eden televizyon, kitaplar ve filmlerdir. Birey izlediği veya okuduğu bir olay hakkında yanlış bir genelleme yapabilir. Aynı zamanda bu olayda var olan kişilerin özelliklerini bu durumla ilişkilendirebilir.

Kalıplaşmış düşünceler bireyin veri işleme yaklaşımının bir temsilidir ve insanlar çoğu zaman basmakalıp inançlara yol açan bu çarpıtmaların farkında değildirler (Chen ve Bargh, 1997). Bireyler ait oldukları gruba bağlı olarak belirli bir kişi veya durum hakkında bilinçsiz ve kasıtsız olarak yanlış bir inanç oluşturabilirler. Bu nedenle kalıplaşmış düşünceler genellikle olumsuz yargılar ve sonuçlarla ilişkilendirilmektedir. Genellikle aşırı genellemelerden, sabit inançlardan veya kaçınılması gereken yanlış varsayımlardan oluştuğu düşünülmektedir. Bunlar cinsiyet, ırk ve etnik köken gibi sosyal kategorilere yönelik olumsuz çağrışımlara ve önyargılı tutumlara dayalı kalıp yargıların oluşmasına neden olabilmektedir. Söz gelimi toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının sahip oldukları bazı nitelikler ve üstlendikleri roller konusunda kadınlara karşı haksızlığa yol açtığına; birçok insan bilinçsizce farklı ırka, dine, düşünceye sahip olan kişilere karşı olumsuz duygular beslemektedirler (Dovidio ve Gaertner, 1993).

1.2.1. Yabancı Dil ve Kalıplaşmış Düşünceler

Bireyler öğrenmek istedikleri yabancı dilin aynı zamanda kültürleri ve çevreleri ile de etkileşim içindedirler. Dolayısıyla bu kültürlere ve çevreye karşı oluşturulan mantıksız ve gerçekçi olmayan düşünceler, insanların zihinlerinde oluşan ve çoğu zaman onlar tarafından fark edilmeyen, iletişimde engel olarak tanımlanan kalıplaşmış düşünceler olabilir (Ünal, 2015). Yabancı dil öğrenenlerin o dille ilgili kalıplaşmış fikir ve inançlarının, dil öğreniminde başarılarının önündeki en büyük sınırlamalardan biri olduğu belirtilmektedir (Ryoo vd. , 2013). Çünkü yabancı dil öğrenenler genellikle bu tür fikirlerin doğru olup olmadığını test etmeye çalışmazlar ve düşüncelerini

etkileyebilecek yeni bilgilerden kaçınırlar. Söz gelimi oldukça önyargılı ve reddedici olabilirler. Ancak gerçekçi olmayan düşüncelerin değiştirilmesi ve olumsuz sonuçlarının önüne geçilmesi eğitim yoluyla mümkün olabilir.

Yabancı dil öğrenen bireyin o kültür ve toplum hakkında sahip olabilecekleri fikirleri, görüşleri ve hatta önyargıları keşfetmeleri yabancı dil öğrenmede etkili olmaktadır. Çünkü yabancı dil konuşan çeşitli kültürlerin özellikleri hakkında bilgi, değer sistemlerinin farkındalığı ve saygısı, sosyal ve kültürel normlar, alışkanlıklar ve kurallar hakkında bilgi edinme, kültürler arası benzerlik ve farklılıkları karşılaştırıp analiz etmek kalıplaşmış yargıların üstesinden gelmek için oldukça önemlidir (Nall, 2021). Etkili bir öğrenme süreci ve kalıplaşmış düşüncelerin dikkatli bir şekilde incelenmesi öğrencilerin bu mantıksız düşüncelere sahip olmasını engelleyebilir. Dökmen (1997), kişinin günlük yaşamını olduğu kadar öğrenme sürecini de etkileyebilecek kalıplaşmış fikirleri *Kutuplaştırma*, *Kişiselleştirme*, *Keşkecilik*, *Mutlakacılık*, *Değiştirme Gayreti*, *Aşırı Fedakârlık*, *Aşırı Genelleme* ve *Toptancılık* olarak sınıflandırmaktadır.

1.2.1.1. Kutuplaştırma

Kutuplaşmış düşünme bireyin kendisinin veya başkalarının koşullarını kutupsal veya zıt uçlar açısından görmesine neden olan kalıplaşmış düşüncelerden biridir. Bu tür düşünceye sahip insanlar var olan gerçekliği iki uca koymaktadırlar (Ünal, 2015). Söz gelimi onlar için herhangi bir olay ya da durum çok iyi veya çok kötü; tamamen doğru veya tamamen yanlıştır. Benzer şekilde herhangi bir insanı ya çok severler ya da nefret edebilirler. Bu tarz düşünceye sahip insanlar her şeyi en uçlarda düşündükleri için iki değer arasında var olan nüansları göremeyebilirler.

1.2.1.2. Kişiselleştirme

Kişiselleştirme, bireyin herhangi bir olayın sonucunda çok az veya hiçbir ilgisi olmasa bile meydana gelen durumdan tamamen kendini suçlu olarak görmesine neden olan kalıplaşmış düşüncelerden biridir. Bu tür bir düşünceye sahip kişi olayları kişisel olarak alma eğilimindedirler (Özer ve Korkmaz, 2015). Aslında durum hiçbir şekilde

kendisiyle bağlantılı olmayabilir. Başkalarının yaptığı şeyleri kendi eylem veya davranışlarının bir sonucu olarak atfedebilirler. Bu tarz düşünme bireyin kontrolü dışındaki koşullar için de kendini suçlamasına neden olmaktadır.

1.2.1.3. Keşkecilik

Keşkecilik bireyin eskiden yaşadığı olayın ya da durumun ara sıra aklına gelip üzüntü, pişmanlık duymasına neden olan kalıplaşmış düşüncelerden birisidir. Bireyin ‘keşke sakın kalabilseydim, keşke yanında olabilseydim, keşke bu durumu yaşamayıydım’ gibi yargıları düşünmesi onları oldukça olumsuz etkilemektedir (Dökmen, 2008). Bu tarz düşünme nedeniyle kişinin aklı eski yaşanan olaylarla meşgul olduğundan yaşadığı anı ve aynı zamanda geleceği negatif yönde etkilenebilmektedir.

1.2.1.4. Mutlakacılık

Mutlakacılık bireylerin ne olması gerektiğine ilişkin taleplerine uymayan durumlarla karşı karşıya kaldıkları zaman duygusal olarak negatif yönde etkilenip öfkelenmesine neden olabilen kalıplaşmış düşüncelerden biridir (Ostell ve Oakland, 1999). Bireyde ‘en başarılı ben olmalıyım, kusursuz olmalıyım, zamanında orda olmalı geç kalmamalıyım’ gibi yargılarda bulunmaktadır. Bu yargılarda bulunan -meli/ -malı ekleri mutlakacılık düşüncesinin işaretidir ve onlar için bir gereklilikten çok zorunluluk anlamına gelmektedir (Dökmen, 2008). Bu tür düşünceye sahip bireyler herhangi birinin uyulması beklenen kurallara uymadıklarında kolayca sinirlenip hayal kırıklığına uğrayabilirler.

1.2.1.5. Değiştirme Gayreti

Değiştirme gayreti bireyin mutlu olması için diğer insanların davranışlarını değiştirmesi gerektiğini varsayan kalıplaşmış düşüncelerden birisidir. Bu tür düşünceye sahip insanlar mutlu olmanın ve istediklerini elde etmenin tek yolunun değiştirmeye çalıştığı kişiye bağlı olduğuna inanırlar (Dökmen, 2008). Ancak karşılarındaki kişinin onları değiştirmeye çalışmasına izin vermez, değişime karşı

koyarlar. Bu nedenle hem değişime zorlayan kişi yani değiştirme gayretinde olan hem de değişime zorlanan karşılarındaki insanlar bu durumdan olumsuz etkilenebilmektedir.

1.2.1.6. Aşırı Fedakârlık

Ařırı fedakârlık ise deęiřtirme gayreti kalıplařmıř dūřüncesin tam aksine bireylerin mutlu olabilmesi için karřısındaki kiřilerin isteklerine yönelik deęiřmeleri gerektięini varsayan kalıplařmıř dūřüncelerden birisidir. Bu tür dūřünceye sahip kiřiler çevresindeki insanların isteklerini veya dūřüncelerini önceliklendirmektedirler (řengöz, 2000). Söz gelimi kendi dūřüncelerini, isteklerini arka plana atmaktadırlar. Hayır demek onlar için oldukça güçtür ve karřılarındaki kiřinin istedięi gibi davranmanın onları mutlu edeceęine inanmaktadırlar.

1.2.1.7. Aşırı Genelleme

Aşırı genelleme_bireyin tek bir olayı değişmez bir kural olarak gördüğü söz gelimi sınırlı deneyimden herhangi bir durum hakkında geniş bir varsayımında bulunan, bir görevi yerine getirmede başarısızlığın tüm görevlerde sonsuz bir yenilgi getireceğini varsayan kalıplaşmış dūřüncelerden biridir (Kaynar ve Er, 2015). Bu tarz dūřüncelere sahip olan kişiler “asla, her zaman, herkes, daima, hiç kimse” gibi yargıları olaylar veya durumlar hakkında konuşurken sıklıkla kullanmaktadırlar. Bir olayın sonucuna bakarak bu duruma benzer tüm olayların sonucunun aynı olacağını dūřünerek aşırı genelleme yapmaktadırlar ve bunun sonucundan olumsuz etkilenebilmektedirler (şengöz, 2000).

1.2.1.8. Toptancılık

Toptancılık bireyin niteliklerinden veya görevlerinden biri değerlendirilirken birey tüm niteliklerinin veya görevlerinin değerlendirildiğini varsaydığı kalıplaşmış dūřüncelerden biridir (Dökmen, 2008). Söz gelimi kişinin karşısındakine kilosunun fazla olduğunu söyleyince o kişinin diğer tüm özelliklerini görmezden gelip kendisini güzel olarak görmemesi, kişinin işini iyi yapamadığını söyleyince onun başarılı olduğu

tüm görevleri görmezden gelip kendini başarısız olarak değerlendirmesidir. Bireyin tek bir özelliğinin değerlendirilmesine rağmen onun tüm özelliklerini değerlendirdiğini varsaymaktadır. Bu durum bireyleri olumsuz olarak etkilemektedir.

1.3 İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1.3.1. Enneagram ile İlgili Yurt İçinde Yapılmış Çalışmalar

Kabak tarafından 2011 yılında “Enneagramın 7.Sınıf Matematik Öğretiminde Grup Çalışmasına Etkisi Üzerine Bir Araştırma” adlı çalışma yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini 7.sınıfta öğrenim gören 36 öğrenci oluşturmaktadır. Yapılan çalışma deneysel olup 4 hafta sürmüştür. Kontrol grubu ve deney grubuna uygulanan ön testte iki gruptaki Matematik başarı puanı arasında anlamlı bir farklılaşma olmadığı ancak deneysel işlem sonrası uygulanan son testte deney grubunda bulunan öğrencilerin Matematik başarılarında kontrol grubuna göre arttığı sonucuna varılmıştır. Yapılan araştırma ile Enneagramın grup çalışmalarında kullanımıyla örneklemini oluşturan öğrencilerin matematik başarısını olumlu yönde etkilediği belirtilmiştir.

Subaş tarafından 2017 yılında “Okul Yöneticilerinin “Liderlik Stilleri” İle “Enneagram Kişilik Tipleri” Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini İstanbul’da bulunan 478 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Yapılan araştırmada ‘Enneagram Kişilik Ölçeği’ ve ‘Dokuz Liderlik Stili Ölçeği’ geliştirilmiştir. Geliştirilen ölçekler araştırmada kullanılmış ve okul yöneticilerinin liderlik stillerinin Enneagram kişilik tiplerine etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.

Şahin, Turan ve Yıldırım tarafından 2019 yılında “Enneagram Kişilik Tipleri ve Akademik Başarı (Kocaeli-İzmit İlçesi 7. ve 8. Sınıf Örneği)” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini 122 7. ve 8.sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonunda örneklemini oluşturan öğrencilerin kişilik tipleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin düşük düzeyde anlamlı olduğu; ikisinin arasındaki ilişkinin en

yüksek olduğu kişilik tiplerinin başarı odaklı, mükemmeliyetçi, maceracı; en az ilişkili olan tipler ise barışçıl, yardımsever, sorgulayıcı ve özgün olduğu sonucuna varılmıştır.

Keskin tarafından 2019 yılında “Yaratıcı Liderlik Geliştirmede Enneagram Öğretisinin Rolü” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini Afyonkarahisar’da MEB’ e bağlı 123 yönetici oluşturmaktadır. Örnekleme oluşturan yöneticilere proje eğitimi verilmiş ve bu eğitim sırasında Enneagram ve yaratıcı liderlik ölçeği uygulanmıştır. Enneagram testi verilerine göre örnekleme oluşturan kişiler yardımsever kişilik tipinde yoğunlaşmıştır. Eğitimde uygulanan ön test ve son test verilerine göre Enneagram öğretisinin kişilik tipleri üzerine olumlu etkisi olduğu sonucuna varılırken yaratıcı liderlikte anlamlı farklılaşmanın olmadığı belirtilmiştir.

Şirin tarafından 2019 yılında “Enneagram Metodolojisi Tekniğine Göre Okul Yöneticilerinin Mizaç Dağılımının Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini 1111 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Yapılan araştırmada okul yöneticilerinin tip 2 kişilik tipinde yoğunluk gösterdiği bulgusuna ulaşılmıştır. Daha önce ülkemizde yapılan envanter sonuçlarında da okul yöneticilerinin çoğu tip 2 olduğu ve yapılan çalışmanın bu envanter çalışmasıyla paralellik gösterdiği belirtilmiştir.

Aca tarafından 2020 yılında “Lise Öğrencilerinin Enneagram Kişilik Tipleri ile Sosyal Ağ Bağımlılığı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini İstanbul’da bulunan, 11 ve 12. sınıfta öğrenim gören 484 kişi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonunda sosyal ağ bağımlılığının Enneagram kişilik tipleri ile ilişkisinin anlamlı olduğu ayrıca öğrencilerin interneti kullanma süreleri arttıkça sosyal ağ bağımlılığı puanları da arttığı sonucuna varılmıştır.

Erkan tarafından 2020 yılında “Enneagram Modeline Göre Öğretmen Adaylarının Kişilik Tipleri ile Sınıf Yönetimi Öz Yeterlik İnançları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesinde öğrenim gören 513 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın sonunda öğretmen adaylarının öz yeterlik inançlarının Enneagram kişilik tiplerine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna varılmıştır.

Kocabıyık tarafından 2021 yılında “Okul Yöneticilerinin Enneagram Kişilik Tipleri ve İş Tatmin Düzeyleri Arasındaki İlişki” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini Antalya’da bulunan 1065 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Araştırmada cinsiyet, görev, hala yapılmakta olan görev süresi, eğitim durumları ve mesleki deneyim değişkenlerinin etkilerine bakılmıştır. Belirtilen değişkenler ile hem Enneagram kişilik tiplerinin hem de iş tatminleriyle anlamlı farklılıklar olduğu sonucuna varılmıştır.

Küçük tarafından 2021 yılında “Ebeveynlerin Çocuklarıyla Olan İletişim Becerileri ile Enneagram Modeline Göre Kişilik Tipleri Arasındaki İlişki” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini çocuğu olan 92 kişi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonunda anne babaların çocuklarıyla olan iletişim becerilerinin Enneagram kişilik tiplerine göre farklılaşmadığı sonucuna varılmıştır.

Koyuncu tarafından 2021 yılında “Enneagram Tipolojisine Göre Üniversite Öğrencilerinin Kişilik ve Mizaç Özelliklerinin Meslek Seçimine İlişkin Tutumlarına Etkisinin İncelenmesi” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini 348 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Mesleki ilgi envanterinde bulunan alt boyutlar arasında farklılaşma olduğunun ayrıca örneklemini oluşturan öğrencilerin yarısından fazlası meslek seçimlerini kişilik özelliklerine göre yaptıkları belirttikleri sonucuna varılmıştır.

1.3.2. Enneagram ile İlgili Yurt Dışında Yapılmış Çalışmalar

Koo tarafından 2011 yılında “Effects of the Enneagram Group Counseling Program on Self-esteem, Anxiety and Interpersonal Relationships in Nursing Students” adlı çalışma yapılmıştır. Yapılan çalışma ile hemşirelik öğrencilerinde Enneagram psikolojik danışma grubu programının benlik saygısı, kaygı ve kişilerarası ilişkiler üzerine etkisini incelemek amaçlanmıştır. Çalışma deneysel olup 52 hemşirelik öğrencisi örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmanın sonunda uygulanan programın hemşirelik öğrencilerinin kaygılarını azaltmada etkili olduğu, benlik saygısı ve kişilerarası ilişkiler üzerinde farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır.

Kilianova tarafından 2012 yılında “Enneagram – Development Of Personality Type Test” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın amacı Enneagram testi geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda 300 kişilik örneklem grubuyla çalışılmıştır. Araştırmanın sonunda Enneagram kişilik tipini belirlemek için geliştirilen aracın güvenilir, iyi psikometrik kaliteye ve geçerliliği sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Al-Dafaai ve diğerleri tarafından 2016 yılında “Personality Types in Relation to the Periodontal Health Status and Salivary Dehydroepiandrosterone among Teachers in Baghdad City” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemi 534 kadın öğretmen oluşturmaktadır. Yapılan araştırmanın amacı Bağdat kentindeki öğretmenlerin kişilik tiplerinin diş eti ve periodontal sağlık durumu üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırma sonunda örnekleme oluşturan öğretmenler yardımcı kişilik tipinde yoğunlaşmakta olduğu ve kişilik tiplerinin bireylerin dişeti ve periodontal sağlık durumlarını etkileyebileceği sonucuna varılmıştır.

Koch tarafından 2018 yılında “Examining the Effects of Enneagram Competence on Empathy in College Students” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemi 117 kişi oluşturmaktadır. Yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin Enneagram'ı anlamaları ile empati arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma sonunda Enneagram Yeterliliğinin üniversite öğrencilerinin empati düzeylerini önemli ölçüde öngördüğünü ve öğrencilerin empati düzeylerini yükseltmek için kişisel yaşamlarında, ilişkilerinde Enneagram'ı kullanmaları gerektiği belirtilmiştir.

Desmarais ve diğerleri tarafından 2020 yılında “The Enneagram model for nursing competencies development-An exploratory qualitative study” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemi alanında uzman, eğitimci 9 hemşire oluşturmaktadır. Görüşmeler, Enneagram model eğitiminden altı-sekiz hafta sonra gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın sonunda Enneagram modelinin kullanımının hemşirelerin duygusal zekalarını geliştirmelerine ve zihinsel sağlıklarını korumalarına yardımcı olduğu sonucuna varılmıştır.

Francis tarafından 2020 yılında “The Enneagram and Communication Styles” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanı örneklemini tip 3, tip 6, tip 9 olan 3 kişi oluşturmaktadır. Çalışmada yer alan bireylerin benzer bir geçmişi ve profili vardır. Her bir bireyin iletişim tercihleri ve tarzlarıyla ilgili bir dizi soru sorularak yapılmıştır. Araştırma sonunda bireyin Enneagram tipi ile iletişim tercihleri ve stilleri arasında ilişkinin anlamlı olduğu sonucuna varılmıştır.

1.3.3. Kalıplaşmış Düşünceler ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Literatürü incelediğimizde yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceler ölçeği 2015 yılında Menderes Ünal tarafından geliştirildiği bilgisine ulaşılmıştır. Ünal yaptığı çalışmada taslak ölçeği Ahi Evran Üniversitesi’nde öğrenim gören 313 öğrenciye uygulamıştır. Uygulamasında bazı öğrencilere bir süre sonra aynı ölçeği uygulayıp bir farklılaşmanın söz konusu olup olmadığını değerlendirmiştir. Yaptığı analizler ve uzman görüşleri ile ölçeği geliştirmiştir.

Ekşi tarafından 2009 yılında “Yabancı Dil Eğitimi, Önyargı ve Stereotipleme” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini 60 kişi oluşturmaktadır. Bu kişilerin yarısı en az bir yabancı dil biliyorken diğer yarısı yabancı dil bilmemektedir. Yabancı bir dil konuşmanın diğer milletlere karşı önyargılarında ve insanların kalıp yargılarında bir fark yaratıp yaratmadığı araştırılmıştır. Araştırmada yabancı dil bilen ve bilmeyen kişiler arasında farklı milletlere yükledikleri özelliklerde farklılaşma olduğu sonucuna varılmıştır.

Aykol tarafından 2017 yılında “Lise öğrencilerinin Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünceleri ve Yabancı Dil Özyeterlik Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini Ankara’da bulunan 900 lise öğrencisi oluşturmaktadır. Yapılan araştırma sonucunda öğrencilerin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşüncelerinin araştırmacını belirlediği cinsiyet, lise türü, hazırlık okuyup okumama, sınıf düzeyi, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, İngilizce öğrenme amaçları değişkenleri açısından farklılık gösterdiği bulunmuştur. Kullanılan bir diğer ölçek olan yabancı dil öz yeterlik algıları da belirlenmiş olan değişkenler açısından farklılık göstermiştir. Ancak örnekleme olan

öğrencilerin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri ile yabancı dil özyeterlik algıları arasında anlamlı bir ilişki bulunamadığı sonucuna varılmıştır.

Dağıstan tarafından 2017 yılında “Ortaokul Öğrencilerinin Matematik Dersine Yönelik Kalıplaşmış Düşüncelerinin Akademik Başarıları ile İlişkisi (Kırşehir İli Cacabey Ortaokulu Örneği)” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini Kırşehir’de bulunan Cacabey Ortaokulu’nda okuyan 1181 öğrenci oluşturmaktadır. Yapılan araştırmada öğrencilerin kalıplaşmış düşüncelerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı bulunmuştur. Ancak öğrencilerin kalıplaşmış düşüncelerinin sınıf düzeyine göre kıyaslandığında farklılık olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmanın sonucunda kalıplaşmış düşünce ölçeğiyle elde edilen veriler ile başarılı olarak değerlendirilen öğrencilerin puanları arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmuştur.

Baysal ve Berkant tarafından 2018 yılında “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Dil Öğrenme Stratejilerinin ve Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşüncelerinin İncelenmesi” adlı çalışma yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini Sütçü İmam Üniversitesi’nin Göksun Meslek Yüksekokulu’nda öğrenim gören 552 öğrenci oluşturmuştur. Öğrencilerin dil öğrenme stratejilerinin cinsiyet ve mezun olunan lise değişkenine göre incelendiğinde farklılaşma olmadığına ancak öğrenim görülen bölüm, İngilizce kursuna katılma durumu, İngilizce ders başarıları değişkenlerine göre farklılaştığını belirtmiştir. Öğrencilerin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşüncelerinin ise cinsiyete ve İngilizce kursuna katılma durumu değişkenleri ile farklılık gösterirken mezun olunan lise türü, öğrenim görülen bölüm ve İngilizce ders başarıları değişkenleri ile farklılık göstermediğini belirtmiştir. Çalışmanın sonucunda ise örneklemdaki öğrencilerin öğrenme stratejileri ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri arasında orta düzeyde, doğrusal ve zıt yönde bir ilişki bulunmuştur.

Okyar ve Demir tarafından 2019 yılında “Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğrenen Türk Öğrencilerin Kalıplaşmış Düşünceleri ve İngilizce ’ye Maruz Kalmalarına Yönelik Araştırma: Korelasyonel Çalışma” adlı araştırma yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini bir devlet üniversitesinde öğrenim gören 124 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda öğrencilerin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce düzeylerinin orta olduğu ve İngilizce ‘ye maruz kaldıkları belirtilmiştir.

Arik tarafından 2019 yılında “Matematiğe Yönelik Kalıplaşmış Düşüncelerin Ortaokul Öğrencilerinin Matematik Dersi Başarılarına Etkisi” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini Nevşehir’de bulunan 523 ortaokul öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklemde bulunan öğrencilerim matematiğe yönelik kalıplaşmış düşüncelerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı ancak aile gelir durumu ve ebeveyn eğitim durumu değişkenlerine göre farklılaştığı belirtilmiştir. Ayrıca örneklemdeki öğrencilerin matematik dersine yönelik kalıplaşmış düşünceleri ile matematik dersi başarıları arasında orta düzeyde, zıt yönde bir ilişki olduğu sonucuna varmıştır.

Çimenli ve Akdoğdu tarafından 2020 yılında “Yüksek Öğretim Bağlamında Yabancı Dil ile İlgili Kalıplaşmış Düşünceler ile Yabancı Dil Öz Yeterlilik İnançları Arasındaki İlişki” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini Batı Karadeniz’de bulunan bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde okuyan 352 kişi oluşturmaktadır. Uygulanmış olan ölçeklerde öğrencilerin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceler ve öz yeterlilik düzeylerinin orta seviyede olduğu ve bu ikisi arasında düşük düzeyde bir ilişki olduğu sonucunu varılmıştır.

Cansız tarafından 2021 yılında “Yabancı Dil Olarak Türkçe ve Almanca Öğretimi Ders Kitaplarında Kalıp Yargılar” adlı çalışma yapılmıştır. Cansız çalışmasında yabancı dil öğretiminde kullanılan ders kitaplarının içeriğini incelemek ve içeriğinde bulunan kalıp yargıları tespit etmeği amaçlamıştır. Sonuç olarak yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitabında Türklere yönelik kalıp yargılara rastlarken Almanya’da yabancı dil olarak Türkçe öğretimi ders kitabında yine Türklere yönelik ancak olumsuz kalıp yargılara rastlamıştır. Türkiye’de Almanca ders kitaplarında ise pek çok ülkenin kültürüne yönelik kalıp yargılarına rastlarken Almanya’da kullanılan yabancı dil olarak Almanca öğretimi kitabında ise Almanlara yönelik ancak az miktarda kalıp yargıya rastlamıştır.

Kandemir tarafından 2021 yılında “Yabancı Dil Öğretmen Adaylarının Yabancı Dil Öğrenmeye Yönelik Öz Yeterlilik Algıları ile Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünceleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini On Dokuz Mayıs Üniversitesi’nde öğrenim gören 224 yabancı dil

öğretmen adayı oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleriyle öz yeterlilik algıları çeşitli değişkenlere göre incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda öğretmen adaylarının yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleriyle öz yeterlilik algıları arasında negatif yönde, düşük düzeyde ilişki olduğu belirtilmiştir.

Yelken ve Baysal tarafından 2021 yılında “Özel Okulda Öğrenim Gören Lise Öğrencilerinin İngilizceye Yönelik Demotivasyonları ve Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünceleri: Bir Karma Yöntem Çalışması” adlı araştırma yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini Kahramanmaraş’ta özel liselerde öğrenim gören 298 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma sonucunda öğrencilerin İngilizce demotivasyon puanlarının sınıf düzeyi değişkenine göre farklılık gösterdiği bulunurken cinsiyet ve önceden herhangi bir kursa katılma durumu değişkenlerine göre farklılık göstermediği belirtilmiştir. Ayrıca öğrencilerin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce puanlarının belirtilen değişkenlere göre farklılaşmadığı sonucuna varılmıştır.

Irgatoğlu tarafından 2021 yılında “Hazırlık Okulu Öğrencilerinin Dil Öğrenme Stratejilerinin ve Kalıplaşmış Düşüncelerinin Analizi” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini bir devlet üniversitesinin hazırlık okulunda öğrenim gören 184 öğrenci oluşturmaktadır. Yapılan araştırma sonucunda dil öğrenme strateji kullanımının orta düzeyde olduğu ve dolaylı stratejilerin kız öğrenciler tarafından daha çok kullanılırken doğrudan strateji kullanımının cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı belirtilmiştir. Ayrıca öğrencilerin orta düzeyde yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşüncelerinin olduğu ve kalıplaşmış düşünceyi düzeyi arttıkça öğrencilerin başarısının azaldığı belirtilmiştir. Dil öğrenmede strateji kullanımı ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce arasında zıt yönlü bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

1.3.4. Kalıplaşmış Düşünceler ile İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

El-Dash,ve Busnardo, tarafından 2001 yılında “Perceived In-group and Out-Group Stereotypes Among Brazilian Foreign Language Students” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini Brezilya’da üniversitede öğrenim gören 164

yabancı dil öğrencisi oluşturmaktadır. Yapılan çalışmada motivasyonun sosyo-psikolojik ve sosyo-kültürel yönlerinin yabancı dil öğreniminde ikinci dil ediniminde olduğu kadar etkili olabileceği belirtilmiştir. Araştırmanın sonunda yabancı dil öğrenen öğrencilerin, o dili konuşanlar hakkında olumlu stereotiplere sahip olma eğiliminde oldukları sonucuna varılmıştır.

De Mas ve diğerleri tarafından 2001 yılında “Stereotypes of Americans: Foreign Language Learning Research” adlı çalışma yapılmıştır. Yapılan çalışma Meksikalı üniversite öğrencilerinin Amerikalılar ve Kanadalılar hakkında sahip oldukları olumsuz etnik ve kültürel stereotiplerle ilgili olarak, öğretmenlerin sınıfta kalıp yargılarla nasıl başa çıkabileceğini ele almaktadır. Araştırma sonunda öğretmenlerin yapması gereken en verimli şeyin stereotipleri ortadan kaldırmaya, onlara meydan okumaya veya değiştirmeye odaklanmak yerine onlar hakkında daha bilinçli olmak, onlar hakkında farkındalık kazanmak gerektiği sonucuna varılmıştır.

Weyant tarafından 2007 yılında “Perspective Taking as a Means of Reducing Negative Stereotyping of Individuals Who Speak English as a Second Language” adlı çalışma yapılmıştır. Yapılan çalışmanın örneklemini 160 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırmanın sonunda öğrenciler anadili İngilizce olana anadili İngilizce olmayanlara göre daha yüksek puan verdiği ve İngilizceyi ikinci dil olarak konuşan bireylerin kalıp yargılarını azalttığı sonucuna varmışlardır.

Viljoen tarafından 2015 yılında “A qualitative exploration of stereotypes in the South African academic environment” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmanın örneklemini Güney Afrika’da yüksek öğrenim kurumunda çalışan 30 kişi oluşturmaktadır. Çalışmanın verileri yapılandırılmış görüşmelerden elde edilmiştir. Araştırmanın sonunda katılımcıların stereotiplerin çeşitli kaynaklardan meydana geldiği ve bunların farkında oldukları sonucuna varılmıştır. Akademik ortamda katılımcıların bazıları grup içi ya da grup dışı düzeyde stereotipler yaşamadıklarını belirtirken bazılarında çeşitli kalıp yargıların olduğu tespit edilmiştir. Bu stereotipler, grup dışı ve grup içi düzeyde deneyimlenmektedir. Katılımcılar tarafından belirtilen kalıp yargılar arasında yaş, cinsiyet, uyruk, meslek, cinsel yönelim, ırk ve işle ilgili kalıp yargılar yer almaktadır.

Roberto Flórez ve Arias Rodríguez tarafından 2016 yılında “Teachers and Students' Stereotypes about the Teaching and Learning of English” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmalarında Kolombiya, Tunja'daki özel bir üniversitede bulunan öğretmen ve lisans öğrencilerinin İngilizce öğretme ve öğrenme süreçleri hakkındaki kalıp yargıları incelemişlerdir. Çalışmanın örneklemini 6 İngilizce öğretmeni ve 20 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada yabancı dil öğretmenlerinin öğrencilerin bölümlerine göre akademik çalışmaları, davranışları ve tutumları hakkında kalıp yargılar oluşturduğu sonucuna varılmıştır.

Nikitina tarafından 2019 yılında “Do country stereotypes influence language learning motivation? A study among foreign language learners in Malaysia” adlı çalışma yapılmıştır. Ülke hakkındaki kalıplaşmış düşüncelerin yabancı dil öğrenme motivasyonunu etkileyip etkilemediğini araştırmıştır. Araştırmanın örneklemini Malezya'daki devlet üniversitesinde öğrenim gören 194 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma sonunda yabancı dil öğrenme ile ülkelere yönelik kalıplaşmış düşünceler arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirtilmiştir.

Nall tarafından 2021 yılında “Investigating Stereotype Threat in Foreign Language Acquisition: A Preliminary Study” adlı çalışma yapılmıştır. Çalışmada kalıplaşmış düşüncelerin yabancı dil ediniminde bir tehdit oluşturup oluşturmadığı araştırılmıştır. Araştırmanın örneklemini Japonya'da üniversitede öğrenim gören 142 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmanın sonunda kalıplaşmış düşüncelerin yabancı dil edinimini olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.

Stopar tarafından 2015 yılında “Encounters with National Stereotypes in Foreign Language Teaching: Adjectives Describing Americans” adlı çalışma yapılmıştır. Yapılan çalışmanın örneklemini yabancı dil olarak İngilizce öğrenimi gören 69 Sloven üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Yapılan çalışma bu öğrencilerin Amerikalılar hakkındaki kalıplaşmış düşünceleri üzerinedir. Araştırmanın sonunda öğrencilerin Amerikalılara yönelik düşüncelerinin farklı ve değişkenlik gösterebileceği ayrıca onlara atfettikleri sıfatların olumludan olumsuza doğru değiştiği sonucuna varılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM

2.YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları ve analiz süreci üzerinde durulmuştur.

2.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri arasında ilişkisinin incelendiği bu çalışmada betimsel tarama modellerinden biri olan ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. İlişkisel tarama yöntemi bir durumu veya meydana gelen bir olayı betimleyen; bu duruma neden olan değişkenler arasındaki ilişkiyi, bunların etkisini ve derecesini gösteren araştırma modelidir (Karasar,1994).

2.2. EVREN/ÖRNEKLEM

Araştırmanın evrenini, 2021-2022 öğretim yılında Gebze ilçesinde öğrenim gören özel ve devlet lise 11. ve 12. sınıf öğrencileri, örneklemini ise, bu liseler arasından belirlenen dört lisenin 11. ve 12. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemin belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme yöntemindeki temel anlayış, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2016: 122). Enneagram Kişilik Ölçeği'nin 16 yaş ve üzeri kişilere uygulanması gerektiğinden araştırmada ölçüt olarak, öğrencilerin 11 ve 12. sınıfta olmaları durumu dikkate alınmıştır. Çalışmada tercih edilen örneklem belirleme yöntemlerinden biri de olasılıklı olmayan örnekleme yöntemlerinden, uygun örnekleme yöntemidir. Uygun örnekleme yöntemi, evreni temsil ettiği düşünülen örneklem büyüklüğüne ulaşabilmek amacıyla araştırmaya uygun özelliklerde olan örneklerden kolay ve ulaşılabilir yollarla veri toplanmasıdır (Gürbüz ve Şahin, 2014:

132). Evrenin tamamının tespit etmenin veya evrenin tamamına erişimin zor olduğu durumlarda kullanılmaktadır (Gül ve Özen, 2007). Bu nedenle yapılan çalışmaya uygun olabileceği düşünülen dört lise seçilmiştir. Seçilen liselerden çalışmaya gönüllü katılan 410 öğrenciye yönelik tanımlayıcı özellikler Tablo 1’de belirtilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin Betimleyici Özelliklere Göre Dağılımı

Cinsiyet	F	%
Kız	249	60,7
Erkek	161	39,3
Toplam	410	100,0
Sınıf Düzeyi		
Lise 3	164	40,0
Lise 4	246	60,0
Öğrenim Gördükleri Lise Türleri		
Anadolu Lisesi	172	42,0
Fen Lisesi	107	26,1
Özel Anadolu Lisesi	90	22,0
Özel Fen Lisesi	41	10,0

Tablo 1’de da belirtildiği gibi çalışmanın örneklemini 249 (%60,7)’u kız, 161 (%39,3)’i erkek olmak üzere toplamda 410 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerden 164 (%40)’ü lise 3.sınıfta öğrenim görürken 246 (%60)’sı lise 4.sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrenim gördükleri liselere göre; 172 (%42) öğrenci Anadolu Lisesinde, 107 (%26,1) öğrenci Fen Lisesinde, 90 (%22) öğrenci özel bir Anadolu Lisesinde, 41 (%10) öğrenci ise özel bir Fen Lisesinde öğrenim görmektedir.

2.3. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmada veriler toplanmadan önce Kocaeli Üniversitesi Etik Kurulu onayı ve Kocaeli İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden gerekli onaylar alınmıştır (Bkz. Ek:4 ve Ek:5). Çalışmanın verileri 2021-2022 öğretim yılının ilk döneminde, Ocak 2022’de

toplanmıştır. Katılımcılara gönüllülük esasına göre toplamda 69 sorudan oluşan iki ölçek uygulanmıştır. Katılımcılar ölçek maddelerini 20 dakika içinde doldurmuşlardır.

2.4. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada öğrencilere “*Enneagram Kişilik Ölçeği (Subaş ve Çetin, 2017), Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Ölçeği (Ünal,2015)*” ve kişisel bilgi formu uygulanmıştır.

2.4.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından hazırlanmış olup öğrencilerin; cinsiyeti, sınıf düzeyi, öğrenim gördükleri lise türü bilgileri toplanmıştır.

2.4.2. Enneagram Kişilik Ölçeği

Enneagram Kişilik Ölçeği Subaş ve Çetin (2017) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 27 madde ve 9 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları; Tip 1=Mükemmeliyetçi, Tip2=Yardımcı, Tip3=Başaran, Tip4=Özgün, Tip5=Gözlemci, Tip6=Sorgulayan, Tip7=Maceracı, Tip8=Reis, Tip9=Uzlaşmacı’dır. Ölçeğin derecelendirmesi 4’lü Likert (0: Beni hiç anlatmıyor, 1: "Bir kısmı" beni anlatıyor, 2:"Geneli" beni anlatıyor ve 3: "Tamamı" beni anlatıyor) şeklindedir. Ölçeğin ‘Cronbach’s alfa değeri 0,901’, ‘Guttman güvenirlik katsayısı 0,915’ olarak hesaplanmıştır. Ayrıca ölçeğin KMO katsayısı 0,844 olduğu, yapı geçerliliğini tespit etmek için yapılan ‘AFA sonucunda 9 faktörle toplam varyansın %73,899’unu açıkladığı belirtilmiştir.

Bu çalışmanın örneklemi üzerinde yapılan güvenirlik analizine göre ise Cronbach’s alfa değeri 0,876 bulunmuştur. Bu bilgiler ışığında Enneagram Kişilik Ölçeğinin güvenirliğinin yeterli olduğu söylenebilir.

2.4.3. Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Ölçeği

Yapılan çalışmada kullanılan ölçeklerden biri Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Ölçeğidir. Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Ölçeği Ünal (2015) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 8 alt boyut, 42 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları; Kutuplaştırma, Kişiselleştirme, Keşkecilik, Mutlakacılık, Değiştirme Gayreti, Aşırı Fedakârlık, Aşırı Genelleme ve Toptancılık'tır. Ölçeğin derecelendirmesi 5'li Likert (1= hiç katılmıyorum, 2= katılmıyorum, 3= kararsızım, 4= katılıyorum, 5= tamamen katılıyorum) şeklindedir. Ölçek toplamından elde edilen puan 'iyi, orta ve düşük' olarak yorumlanmıştır. 'İyi' olarak yorumlanan sonuç kalıplaşmış düşünce düzeyinin yüksek olduğu; 'düşük' olarak yorumlanan sonuç ise kalıplaşmış düşünce düzeyinin yüksek olmadığı anlamına gelmektedir. Ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0,876 olarak, ölçek KMO katsayısı 0.810, Barlett Testi $p < 0.01$ olarak hesaplanmıştır.

Bu çalışmanın örneklemini üzerinde yapılan güvenilirlik analizine göre ise Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Ölçeğinin Cronbach alfa katsayısı 0,838 olarak bulunmuştur. Bu bilgiler ışığında Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Ölçeğinin güvenilir olduğu söylenebilir.

2.5. VERİLERİN ANALİZİ

Verilerin analizi yapılırken betimsel istatistiğe yönelik teknikler olan frekans 'F', yüzde '%', aritmetik ortalama ' $\bar{X}$ ' ve standart sapma 'S' kullanılmıştır. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini basıklık ve çarpıklık değerleri baz alınarak belirlenmiştir. Bu amaçla yapılan normallik testi Tablo 2' de gösterilmiştir.

Tablo 2: Normallik Testi Sonuçları

	N	Basıklık	Çarpıklık
Enneagram Kişilik Ölçeği	410	-,205	,135
Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Ölçeği	410	,564	-,411
Tip1	410	-,602	,115
Tip2	410	-,446	-,074

Tip3	410	-,797	-,032
Tip4	410	-,667	-,129
Tip5	410	-,526	-,013
Tip6	410	-,010	-,144
Tip7	410	-,532	-,285
Tip8	410	-,903	-,101
Tip9	410	-,423	-,027
Aşırı Genelleme	410	,087	,702
Değiştirme Gayreti	410	-,586	,042
Keşkecilik	410	-,235	-,791
Kutuplaştırma	410	-,873	,013
Toptancılık	410	-,286	-,380
Mutlakacılık	410	-,649	-,107
Kişiselleştirme	410	-,451	,600
Aşırı Fedakarlık	410	,418	,886

Tablo 2’ de de belirtildiği gibi çalışmanın basıklık ve çarpıklık değerleri Enneagram Kişilik Ölçeği için -,205 ile ,135 arasında (ölçek alt boyutları -,903 ile ,115), Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Ölçeği için ,564 ile -,411 arasında (ölçek alt boyutları -,873 ile ,886) değişmektedir. Bu nedenden dolayı bu değerler normal dağılım için kabul edilebilir düzeylerdedir ($\pm 2,0$) (George ve Mallery, 2010). Bu nedenle analizler parametrik testler kullanılarak yapılmıştır.

Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşüncelerinin; cinsiyet, sınıf düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi amacıyla “Bağımsız Grup T-Testi” kullanılarak analiz edilirken okul türü değişkenine göre farklılaşma olup olmadığının belirlenmesi için de “Tek yönlü varyans analizi olan ANOVA” kullanılmıştır. Yapılan ANOVA testi sonuçlarına göre anlamlı bir farklılaşmaya rastlandığında, bu farklılaşmanın kaynağını belirlemek amacıyla çoklu karşılaştırma testlerinden ‘iki ortalama arasındaki minimum farkı belirlemenin daha etkin olduğu LSD testi’ kullanılmıştır (Ergün Bülbül, 2000). Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleriyle yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri arasında ilişki olup olmadığının belirlenmesi amacıyla “Pearson Korelasyon” kullanılmıştır. Bu çalışmada SPSS 26.00 kullanılarak veriler analiz edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde veri toplama araçlarının örneklemini oluşturan lise öğrencilerine uygulanması sonucunda ulaşılan verilerin istatistiksel analizi üzerinde durulmuştur.

3.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Çalışmanın birinci alt probleminde “Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri nedir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Lise öğrencilerinin enneagram kişilik tiplerine ilişkin bulgular Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3: Enneagram Kişilik Tipi Ölçeğine İlişkin Betimsel İstatistikler

	N	Min.	Maks.	$\bar{X}$	S
Ölçek Geneli	410	14,00	74,00	45,81	11,11
Tip 1	410	,00	9,00	4,39	2,12
Tip 2	410	,00	9,00	5,10	2,06
Tip 3	410	,00	9,00	5,00	2,22
Tip 4	410	,00	9,00	5,39	2,14
Tip 5	410	,00	9,00	4,78	2,03
Tip 6	410	,00	9,00	5,64	1,61
Tip 7	410	,00	9,00	5,66	2,11
Tip 8	410	,00	9,00	4,91	2,51
Tip 9	410	,00	9,00	4,90	1,95

Tablo 3’te verilen betimsel bulgulara göre örneklemini oluşturan lise öğrencilerinin Enneagram Kişilik Ölçeğinden ortalama $\bar{x}=45,81$ puan almışlardır. Enneagram Kişilik Ölçeği alt boyutları olan Tip 1 Mükemmeliyetçi ortalaması $\bar{x}=4,39$,

Tip 2 Yardımcı ortalaması $\bar{x}=5,10$, Tip 3 Başaran ortalaması $\bar{x}=5,00$, Tip 4 Özgün ortalaması $\bar{x}=5,39$, Tip 5 Gözlemci ortalaması $\bar{x}=4,78$, Tip 6 Sorgulayan ortalaması $\bar{x}=5,64$, Tip 7 Maceracı ortalaması $\bar{x}=5,66$, Tip 8 Reis ortalaması $\bar{x}=4,91$, Tip 9 Uzlaşmacı ortalaması $\bar{x}=4,90$ olarak hesaplanmıştır. Elde edilen bulgulara göre örnekleme oluşturan lise öğrencilerinin en yüksek ortalama sahip kişilik tipi Tip 7 Maceracı iken en düşük ortalama sahip kişilik tipi Tip 1 Mükemmeliyetçidir.

Tablo 4: Enneagram Kişilik Tipi Ölçeğine İlişkin Betimsel İstatistikler 2

Değişken	F	%
Tip 1	18	4,4
Tip 2	23	5,6
Tip 3	19	4,6
Tip 4	24	5,9
Tip 5	29	7,1
Tip 6	36	8,8
Tip 7	51	12,4
Tip 8	22	5,4
Tip 9	18	4,4
10	170	41,5

Tablo 4’te de belirtildiği gibi Tip 1 Mükemmeliyetçi 18 kişi ile örneklemin %4,4’ünü, Tip 2 Yardımcı 23 kişi ile örneklemin %5,6’sını, Tip 3 Başaran 19 kişi ile örneklemin %4,6’sını, Tip 4 Özgün 24 kişi ile örneklemin %5,9’unu, Tip 5 Gözlemci 29 kişi ile örneklemin %7,1’ini, Tip 6 Sorgulayan 36 kişi ile örneklemin %8,8’ini, Tip 7 Maceracı 51 kişi ile örneklemin %12,4’ünü, Tip 8 Reis 22 kişi ile örneklemin %5,4’ünü, Tip 9 Uzlaşmacı 18 kişi ile örneklemin %4,4’ünü oluşturmaktadır. 10 ile belirtilmiş olan değışkense birden fazla kişilik tipi baskın olan kişileri ifade etmekte ve 170 kişi ile örneklemin %41,5’ini oluşturmaktadır. Elde edilen bulgulara göre örnekleme oluşturan lise öğrencilerinin (tek baskın kişilik tipi olan) en yüksek orana sahip kişilik tipi Tip 7 Maceracı iken en düşük orana sahip kişilik tipi Tip 1 Mükemmeliyetçi ve Tip 4 Özgün’dür.

Kalıplaşmış düşünce alt boyutlarının Enneagram kişilik tiplerine göre farklılaşma olup olmadığına ilişkin bulgular Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5: Kalıplaşmış Düşünce Alt Boyutlarının Enneagram Kişilik Tiplerine Göre Farklılaşma Olup Olmadığına İlişkin Bulgular

		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	P
Aşırı Genelleme	Gruplar Arası	610,134	9	67,793	1,799	,067
	Gruplar İçi	15069,388	400	37,673		
	Toplam	15679,522	409			
Değiştirme Gayreti	Gruplar Arası	256,505	9	28,501	,772	,643
	Gruplar İçi	14772,617	400	36,932		
	Toplam	15029,122	409			
Keşkecilik	Gruplar Arası	289,287	9	32,143	1,087	,371
	Gruplar İçi	11829,113	400	29,573		
	Toplam	12118,400	409			
Kutuplaştırma	Gruplar Arası	396,988	9	44,110	1,424	,176
	Gruplar İçi	12392,417	400	30,981		
	Toplam	12789,405	409			
Toptancılık	Gruplar Arası	127,851	9	14,206	,553	,835
	Gruplar İçi	10274,952	400	25,687		
	Toplam	10402,802	409			
Mutlakacılık	Gruplar Arası	532,653	9	59,184	1,873	,054
	Gruplar İçi	12639,750	400	31,599		
	Toplam	13172,402	409			
Kişiselleştirme	Gruplar Arası	165,523	9	18,391	1,455	,163
	Gruplar İçi	5056,525	400	12,641		
	Toplam	5222,049	409			

Aşırı Fedakarlık	Gruplar Arası	87,441	9	9,716	,930	,499
	Gruplar İçi	4178,862	400	10,447		
	Toplam	4266,302	409			

Tablo 5'e göre alt boyutlardan aşırı genelleme ($F(9, 400) = 1,799; p > .05$), değiştirme gayreti ($F(9, 400) = 0,772; p > .05$), keşkecilik ($F(9, 400) = 1,087; p > .05$), kutuplaştırma ($F(9, 400) = 1,424; p > .05$), toptancılık ($F(9, 400) = 0,553; p > .05$), mutlakacılık ($F(9, 400) = 1,873; p > .05$) kişiselleştirme ($F(9, 400) = 1,455; p > .05$), aşırı fedakarlık ($F(9, 400) = 0,930; p > .05$) Enneagram kişilik tiplerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.

3.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Çalışmanın ikinci alt problemünde “Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri; cinsiyete, sınıf düzeyi/kademesine, okul türüne göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğine dair bağımsız grup t-testi bulguları Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6: Enneagram Kişilik Tiplerinin Cinsiyete Göre T Testi Bulguları

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	t	sd	p
Ölçek Geneli	kız	249	45,35	11,48	-1,031	408	0,303
	erkek	161	46,51	10,51			
Tip1	kız	249	4,41	2,17	0,277	408	0,782
	erkek	161	4,35	2,04			
Tip2	kız	249	5,18	2,00	1,052	408	0,294
	erkek	161	4,96	2,15			
Tip3	kız	249	4,74	2,20	-2,979	408	0,003*
	erkek	161	5,40	2,18			
Tip4	kız	249	5,43	2,19	0,425	408	0,671
	erkek	161	5,34	2,06			
Tip5	kız	249	4,67	2,14			

	erkek	161	4,94	1,84	-1,333	408	0,197
Tip6	kız	249	5,61	1,63			
	erkek	161	5,68	1,59	-0,396	408	0,691
Tip7	kız	249	5,60	2,18			
	erkek	161	5,75	2,01	-0,725	408	0,461
Tip8	kız	249	4,63	2,55			
	erkek	161	5,34	2,40	-2,864	408	0,004*
Tip9	kız	249	5,04	1,96			
	erkek	161	4,70	1,92	1,683	408	0,93

Tablo 6’da verilen bulgulara göre lise öğrencileri Enneagram Kişilik Tipi Ölçeği genel ortalaması ($t=-1,031$; $p>.05$), Tip 1 Mükemmeliyetçi ($t=0,277$; $p>.05$), Tip 2 Yardımcı ($t=1,052$; $p>.05$), Tip 4 Özgün ($t=0,425$; $p>.05$), Tip 5 Gözlemci ($-1,333$; $p>.05$), Tip 6 Sorgulayan ($t=-0,396$; $p>.05$), Tip 7 Maceracı ($t=-0,725$; $p>.05$), Tip 9 Uzlaşmacı ($t=1,683$; $p>.05$) ile cinsiyete göre farklılık göstermezken; Tip 3 Başaran ($t=-2,979$; $p<.05$), Tip 8 Reis ($t=-2,864$; $p<.05$) ile cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermiştir. Verilen bulgulara göre Tip 3 Başaran ve Tip 8 Reis kişilik tipinde erkek öğrencilerin ortalamaları kız öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksektir.

Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri sınıf düzeyi/kademesine göre farklılık gösterip göstermediğine dair bağımsız t-testi bulguları Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7: Enneagram Kişilik Tiplerinin Sınıf Düzeyi/Kademesine Göre T-Testi Bulguları

	Sınıf	N	$\bar{X}$	S	t	sd	p
	Düzeyi						
Ölçek Geneli	lise 3	164	44,69	10,82			
					-1,66	408	0,09
	lise 4	246	46,55	11,2			

Tip1	lise 3	164	4,34	2,12			
					-0,37	408	0,70
	lise 4	246	4,42	2,12			
Tip2	lise 3	164	5,006	1,99			
					-0,77	408	0,43
	lise 4	246	5,16	2,11			
Tip3	lise 3	164	4,74	2,12			
					-1,96	408	0,04*
	lise 4	246	5,18	2,26			
Tip4	lise 3	164	5,22	2,04			
					-1,32	408	0,17
	lise 4	246	5,51	2,19			
Tip5	lise 3	164	4,72	2,037			
					-0,46	408	0,64
	lise 4	246	4,82	2,034			
Tip6	lise 3	164	5,61	1,61			
					-0,28	408	0,77
	lise 4	246	5,66	1,62			
Tip7	lise 3	164	5,31	2,092			
					-2,72	408	0,003*
	lise 4	246	5,89	2,10			
Tip8	lise 3	164	4,64	2,44			
					-1,82	408	0,06
	lise 4	246	5,09	2,54			

Tip9	lise 3	164	5,07	2,02			
					1,43	408	0,15
	lise 4	246	4,79	1,90			

Tablo 7’de verilen bulgulara göre lise öğrencileri Enneagram Kişilik Tipi Ölçeği genel ortalaması ($t=-1,66$; $p>.05$), Tip 1 Mükemmeliyetçi ($t=-0,37$; $p>.05$), Tip 2 Yardımcı ($t=-0,77$; $p>.05$), Tip 4 Özgün ($t=-1,32$; $p>.05$), Tip 5 Gözlemci ($t=-0,46$; $p>.05$), Tip 6 Sorgulayan ($t=-0,28$; $p>.05$), Tip 8 Reis ($t=-1,82$; $p>.05$), Tip 9 Uzlaşmacı ($t=1,43$; $p>.05$) ile sınıf düzeyi/kademesine göre farklılık göstermezken; Tip 3 Başaran ($t=-1,96$; $p<.05$), Tip 7 Maceracı ($t=-2,72$; $p<.05$) ile sınıf düzeyi/kademesine göre anlamlı farklılık göstermiştir. Verilen bulgulara göre Tip 3 Başaran ve Tip 7 Maceracı kişilik tipinde lise 4 öğrencilerin ortalamaları lise 3 öğrencilerine göre anlamlı düzeyde yüksektir.

Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri okul türü lise değişkenine göre betimsel istatistikleri Tablo 8 ‘de gösterilmiştir.

Tablo 8: Okul Türüne Göre Enneagram Kişilik Tiplerinin Betimsel İstatistikleri

Değişken	Varyansın Kaynağı	N	$\bar{X}$	S
Ölçek Geneli	Anadolu Lisesi	172	45,4477	10,78946
	Fen Lisesi	107	45,5421	10,60996
	Özel Anadolu Lisesi	90	48,0444	11,63771
	Özel Fen Lisesi	41	43,1463	12,09041
Tip1	Anadolu Lisesi	172	4,1860	2,09712
	Fen Lisesi	107	4,6355	2,07133
	Özel Anadolu Lisesi	90	4,5889	2,16143
	Özel Fen Lisesi	41	4,1707	2,24613
Tip2	Anadolu Lisesi	172	5,0930	2,10056
	Fen Lisesi	107	5,0374	2,10088
	Özel Anadolu Lisesi	90	5,3444	2,03983

	Özel Fen Lisesi	41	4,7805	1,90410
Tip3	Anadolu Lisesi	172	4,9186	2,13144
	Fen Lisesi	107	5,0280	2,04874
	Özel Anadolu Lisesi	90	5,4222	2,38901
	Özel Fen Lisesi	41	4,4146	2,53944
Tip4	Anadolu Lisesi	172	5,2965	2,19233
	Fen Lisesi	107	5,4206	1,93302
	Özel Anadolu Lisesi	90	5,7444	2,19581
	Özel Fen Lisesi	41	5,0000	2,28035
Tip5	Anadolu Lisesi	172	4,6512	1,92714
	Fen Lisesi	107	5,0748	2,21786
	Özel Anadolu Lisesi	90	4,8333	2,05131
	Özel Fen Lisesi	41	4,4634	1,89865
Tip6	Anadolu Lisesi	172	5,8081	1,67309
	Fen Lisesi	107	5,5047	1,51330
	Özel Anadolu Lisesi	90	5,5333	1,69732
	Özel Fen Lisesi	41	5,5610	1,43263
Tip7	Anadolu Lisesi	172	5,6744	2,22396
	Fen Lisesi	107	5,4112	2,09651
	Özel Anadolu Lisesi	90	5,8778	2,10312
	Özel Fen Lisesi	41	5,8049	1,70616
Tip8	Anadolu Lisesi	172	4,9477	2,55069
	Fen Lisesi	107	4,5888	2,44931
	Özel Anadolu Lisesi	90	5,5556	2,51338
	Özel Fen Lisesi	41	4,2195	2,28596
Tip9	Anadolu Lisesi	172	4,8721	1,80186
	Fen Lisesi	107	4,8411	2,00071
	Özel Anadolu Lisesi	90	5,1444	2,21111
	Özel Fen Lisesi	41	4,7317	1,88447

Tablo 8’de lise öğrencilerin Enneagram Kişilik Tiplerinin lise türü değişkenine göre ortalamaları ve standart sapma verileri belirtilmiştir. Elde edilen verilere göre

Enneagram Ölçeğinde en yüksek puan ortalamasına ($\bar{x}=48,04$) Özel Anadolu Lisesi öğrencileri sahipken onları sırasıyla Fen Lisesi ($\bar{x}=45,54$), Anadolu Lisesi ($\bar{x}=45,44$), izlemektedir. En düşük puan ortalamasına sahip lise ise Özel Fen Lisesi ($\bar{x}=43,14$) olmuştur. Tip 1 Mükemmeliyetçi kişilik tipi alt boyutuna göre en yüksek puan ortalamasına sahip Fen Lisesi öğrencileri ($\bar{x}=4,63$) olurken onları sırasıyla Özel Anadolu Lisesi ($\bar{x}=4,58$), Anadolu Lisesi ($\bar{x}=4,18$) izlemektedir. En düşük puan ortalamasına sahip lise ise Özel Fen Lisesi ($\bar{x}=4,17$) olmuştur. Tip 2 Yardımcı kişilik tipi alt boyutuna göre en yüksek puan ortalamasına sahip Özel Anadolu Lisesi ($\bar{x}=5,34$) öğrencileri ve onları sırasıyla Anadolu Lisesi ($\bar{x}=5,09$), Fen Lisesi ($\bar{x}=5,03$) izlemektedir. En düşük puan ortalamasına sahip lise ise Özel Fen Lisesi ($\bar{x}=4,78$) olmuştur. Tip 3 Başaran kişilik tipi alt boyutuna göre en yüksek puan ortalamasına sahip Özel Anadolu Lisesi ($\bar{x}=5,42$) öğrencileri olurken onları sırasıyla Fen Lisesi ($\bar{x}=5,02$), Anadolu Lisesi ($\bar{x}=4,91$) izlemektedir. En düşük puan ortalamasına sahip lise ise Özel Fen Lisesi ($\bar{x}=4,41$) olmuştur. Tip 4 Özgün kişilik tipi alt boyutuna göre en yüksek puan ortalamasına sahip Özel Anadolu Lisesi ($\bar{x}=5,74$) öğrencileri olurken onları sırasıyla Fen Lisesi ($\bar{x}=5,42$), Anadolu Lisesi ($\bar{x}=5,29$) izlemektedir. En düşük puan ortalamasına sahip lise ise Özel Fen Lisesi ($\bar{x}=5,00$) olmuştur. Tip 5 Gözlemci kişilik tipi alt boyutuna göre en yüksek puan ortalamasına sahip Fen Lisesi öğrencileri ($\bar{x}=5,07$) olurken onları sırasıyla Özel Anadolu Lisesi ($\bar{x}=4,83$), Anadolu Lisesi ($\bar{x}=4,65$) izlemektedir. En düşük puan ortalamasına sahip lise ise Özel Fen Lisesi ($\bar{x}=4,46$) olmuştur. Tip 6 Sorgulayan kişilik tipi alt boyutuna göre en yüksek puan ortalamasına sahip Anadolu Lisesi ($\bar{x}=5,80$) öğrencileri olurken onları sırasıyla Özel Fen Lisesi ($\bar{x}=5,56$), Özel Anadolu Lisesi ($\bar{x}=5,53$) izlemektedir. En düşük puan ortalamasına sahip lise ise Fen Lisesi ($\bar{x}=5,00$) olmuştur. Tip 7 Maceracı kişilik tipi alt boyutuna göre en yüksek puan ortalamasına sahip Özel Anadolu Lisesi ($\bar{x}=5,87$) öğrencileri olurken onları sırasıyla Özel Fen Lisesi ($\bar{x}=5,80$), Anadolu Lisesi ($\bar{x}=5,67$) izlemektedir. En düşük puan ortalamasına sahip lise ise Fen Lisesi ($\bar{x}=5,41$) olmuştur. Tip 8 Reis kişilik tipi alt boyutuna göre en yüksek puan ortalamasına sahip Özel Anadolu Lisesi ($\bar{x}=5,55$) öğrencileri ve onları sırasıyla Anadolu Lisesi ($\bar{x}=4,94$), Fen Lisesi ($\bar{x}=4,58$) izlemektedir. En düşük puan ortalamasına sahip lise ise Özel Fen Lisesi ($\bar{x}=4,21$) olmuştur. Tip 9 Uzlaşmacı kişilik tipi alt boyutuna göre en yüksek puan ortalamasına sahip Özel Anadolu Lisesi ($\bar{x}=5,14$) öğrencileri ve onları sırasıyla

Anadolu Lisesi ($\bar{x}=4,87$), Fen Lisesi ($\bar{x}=4,84$) izlemektedir. En düşük puan ortalamasına sahip lise ise Özel Fen Lisesi ($\bar{x}=4,73$) olmuştur.

Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri okul türü değişkenine göre farklılaşma gösterip göstermediğine dair ANOVA testi bulguları Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9: Okul Türüne Göre Enneagram Kişilik Tiplerinin Okul Türüne Göre ANOVA Testi Bulguları

Değişken	Varyans	Kareler		Kareler			
	Kaynağı	Toplamı	sd	Ort.	F	P	Fark
Ölçek Geneli	Gruplar Arası	770,505	3	256,835	2,096	,100	
	Gruplar İçi	49740,034	406	122,512			
	Toplam	50510,539	409				
Tip1	Gruplar Arası	19,136	3	6,379	1,419	,237	
	Gruplar İçi	1824,425	406	4,494			
	Toplam	1843,561	409				
Tip2	Gruplar Arası	9,989	3	3,330	,778	,507	
	Gruplar İçi	1737,709	406	4,280			
	Toplam	1747,698	409				
Tip3	Gruplar Arası	31,295	3	10,432	2,131	,096	
	Gruplar İçi	1987,683	406	4,896			
	Toplam	2018,978	409				
Tip4	Gruplar Arası	19,123	3	6,374	1,395	,244	
	Gruplar İçi	1855,075	406	4,569			
	Toplam	1874,198	409				

Tip5	Gruplar	16,514	3	5,505	1,334	,263	
	Arası						
	Gruplar İçi	1675,167	406	4,126			
	Toplam	1691,680	409				
Tip6	Gruplar	8,096	3	2,699	1,034	,377	
	Arası						
	Gruplar İçi	1059,914	406	2,611			
	Toplam	1068,010	409				
Tip7	Gruplar	11,783	3	3,928	,875	,454	
	Arası						
	Gruplar İçi	1821,769	406	4,487			
	Toplam	1833,551	409				
Tip8	Gruplar	68,330	3	22,777	3,670	,012*	B>C,
	Arası						
	Gruplar İçi	2519,682	406	6,206			B>D
	Toplam	2588,012	409				
Tip9	Gruplar	7,005	3	2,335	,609	,609	
	Arası						
	Gruplar İçi	1556,656	406	3,834			
	Toplam	1563,661	409				

*Anadolu Lisesi (A), Özel Anadolu Lisesi (B), Fen Lisesi (C), Özel Fen Lisesi (D)

Tablo 9'a göre Enneagram Kişilik Tipleri (F (3, 406) =2,096; $p>.05$), Tip 1 Mükemmeliyetçi (F (3, 406) =1,419; $p>.05$), Tip 2 Yardımcı (F (3, 406) =0,778; $p>.05$), Tip 3 Başaran (F (3, 406) =2,131; $p>.05$), Tip 4 Özgün (F (3, 406) =1,395; $p>.05$), Tip 5 Gözlemci (F (3, 406) =1,334; $p>.05$), Tip 6 Sorgulayan (F (3, 406) =1,034; $p>.05$), Tip 7 Maceracı (F (3, 406) =0,875; $p>.05$), Tip 9 Uzlaşmacı (F (3, 406) =0,609; $p>.05$) lise türüne göre anlamlı bir fark göstermemektedir. Ancak Tip 8 Reis (F (3, 406) =3,670; $p<.05$) ise lise türüne göre anlamlı fark göstermektedir. Farklılığın kaynağını belirlemek için LSD testi yapılmıştır. Tip8'in Okul Türü Değişkenine Göre LSD Bulguları Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10: Tip8'in Okul Türü Değişkenine Göre LSD Bulguları

(I) Okul Türü	(J) Okul Türü	Ortalama Farklılık (I-J)	Standart Hata	p
Anadolu Lisesi	Fen Lisesi	,35889	,30673	,243
	Özel Anadolu Lisesi	-,60788	,32410	,061
	Özel Fen Lisesi	,72816	,43296	,093
Fen Lisesi	Anadolu Lisesi	-,35889	,30673	,243
	Özel Anadolu Lisesi	-,96677*	,35631	,007
	Özel Fen Lisesi	,36927	,45757	,420
Özel Anadolu Lisesi	Anadolu Lisesi	,60788	,32410	,061
	Fen Lisesi	,96677*	,35631	,007
	Özel Fen Lisesi	1,33604*	,46939	,005
Özel Fen Lisesi	Anadolu Lisesi	-,72816	,43296	,093
	Fen Lisesi	-,36927	,45757	,420
	Özel Anadolu Lisesi	-1,33604*	,46939	,005

Tablo 10’da verilen LSD bulgularına göre Tip 8 Reis lise türlerine göre farkları anlamlıdır. Özel Anadolu Lisesi ile Fen Lisesi ve Özel Fen Lisesi arasında Özel Anadolu Lisesi lehine anlamlı bir fark olduğu görülmektedir.

3.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Çalışmanın üçüncü alt problemi olan “Lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce düzeyleri nedir?” sorusuna yanıt aranmıştır. Yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce düzeyi puan aralığı Tablo 11’de belirtilmiştir.

Tablo 11: Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Düzeyi

	Puan Aralığı	Değerlendirme
Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Ölçeği	42-98	Yetersiz
	99-155	Orta
	156-210	İyi

Tablo 11’de belirtilen verilere göre lise öğrencilerinin ‘Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Ölçeğinden’ aldıkları puanlar; 42-98 arası ‘yetersiz’, 99-155 arası ‘orta’, 156-210 arası ‘iyi’ olarak belirlenmiştir. Ölçmede puan aralığı, ölçme aracından elde edilebilecek en yüksek değer ile en küçük değer arasından çıkan farkın grup sayısına bölünmesiyle elde edilmektedir (Kan, 2009; Akt. Hacıömeroğlu ve Taşkın, 2012)

Lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce düzeyleri ise Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12: Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünceye İlişkin Betimsel

	İstatistikler				
	N	Min.	Maks.	$\bar{X}$	Ss.
Ölçek Geneli	410	48,00	168,00	115,74	20,07
Aşırı Genelleme	410	7,00	35,00	15,03	6,19
Değiştirme Gayreti	410	6,00	35,00	17,63	6,06
Keşkecilik	410	5,00	25,00	18,40	5,44
Kutuplaştırma	410	5,00	25,00	14,87	5,59
Toptancılık	410	5,00	25,00	15,77	5,04
Mutlakacılık	410	6,00	30,00	18,37	5,67
Kişiselleştirme	410	4,00	20,00	8,17	3,57
Aşırı Fedakârlık	410	4,00	20,00	7,47	3,22

Tablo 12’de belirtilen verilere göre lise öğrencilerinin Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Ölçeğinden aldıkları puan ortalaması ($\bar{X}$ =115,74) orta düzeyde olduğu söylenebilir. Ölçeğin alt boyutlarından hesaplanan ortalamalar; aşırı genelleme ($\bar{X}$ =15,03), değiştirme gayreti ($\bar{X}$ =17,63), keşkecilik ($\bar{X}$ =18,40), kutuplaştırma ($\bar{X}$ =14,87), toptancılık ($\bar{X}$ =15,77), mutlakacılık ($\bar{X}$ =18,37), kişiselleştirme ($\bar{X}$ =8,17), aşırı fedakarlık ($\bar{X}$ =7,47) olarak belirtilmektedir. Buna göre lise öğrencilerinin en yüksek ortalamaya ait alt boyut keşkecilik ($\bar{X}$ =18,40), en düşük ortalamaya ait alt boyut ise aşırı fedakarlık ($\bar{X}$ =7,47) olduğu belirlenmiştir.

3.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Çalışmanın dördüncü alt problemi olan “Lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri; cinsiyete, sınıf düzeyi/kademesine, okul türüne göre farklılaşmakta mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır.

Lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri cinsiyete göre farklılaşma gösterip göstermediği sorusuna dair bağımsız grup t-testi bulguları Tablo 13’de gösterilmektedir.

Tablo 13: Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşüncelerinin Cinsiyete Göre T-testi Bulguları

	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	t	sd	P
Ölçek Geneli	kız	249	117,90	18,27	2,728	408	0,007*
	erkek	161	112,40	22,22			
Aşırı Genelleme	kız	249	15,49	6,07	1,892	408	0,059
	erkek	161	14,31	6,32			
Değiştirme Gayreti	kız	249	18,16	5,83	2,214	408	0,027*
	erkek	161	16,81	6,33			
Keşkecilik	kız	249	18,97	5,40	2,684	408	0,008*
	erkek	161	17,50	5,39			
Kutuplaştırma	kız	249	14,89	5,41	0,119	408	0,905
	erkek	161	14,83	5,86			
Toptancılık	kız	249	15,98	4,82	1,048	408	0,295
	erkek	161	15,45	5,36			

Mutlakacılık	kız	249	18,36	5,57	-0,56	408	0,956
	erkek	161	18,39	5,84			
Kişiselleştirme	kız	249	8,38	3,62	1,516	408	0,130
	erkek	161	7,83	3,48			
Aşırı Fedakarlık	kız	249	7,626	3,26	1,158	408	0,248
	erkek	161	7,24	3,16			

Tablo 13'te belirtilen verilere göre lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri ($t=2,728$; $p<.05$) cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark göstermektedir. Buna göre kız öğrencilerin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce ortalaması ($\bar{X}=117,90$) erkek öğrencilerden ($\bar{X}=112,40$) anlamlı düzeyde yüksektir. Ayrıca alt boyutlardan değiştirme gayreti ($t=2,214$; $p<.05$) ile keşkeçilik ($t=2,684$; $p<.05$) cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark göstermektedir. Ortalama verilerine bakıldığında kız öğrencilerinin puanları erkek öğrencilerinkinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir. Ancak alt boyutlardan; aşırı genelleme ($t=1,892$; $p>.05$), kutuplaştırma ($t=0,019$; $p>.05$), toptancılık ($t=1,048$; $p>.05$), mutlakacılık ($t=0,56$; $p>.05$), kişiselleştirme ($t=1,516$; $p>.05$) ve aşırı fedakarlık ($t=1,158$; $p>.05$) cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.

Lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri sınıf düzeylerine göre farklılaşma gösterip göstermediği sorusuna dair bağımsız grup t-testi bulguları Tablo 14'te gösterilmektedir.

Tablo 14: Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşüncelerinin Sınıf Düzeyine Göre T-testi Bulguları

	Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	S	t	sd	p
Ölçek Geneli	lise 3	164	115,86	19,69			
					0,098	408	0,922
	lise 4	246	115,66	20,35			

Aşırı Genelleme	lise 3	164	15,29	6,19			
					0,706	408	0,480
	lise 4	246	14,85	6,19			
Değiştirme Gayreti	lise 3	164	17,60	5,67			
					-0,66	408	0,947
	lise 4	246	17,65	6,31			
Keşkecilik	lise 3	164	17,76	5,73			
					-1,925	408	0,055
	lise 4	246	18,82	5,20			
Kutuplaştırma	lise 3	164	14,88	5,42			
					0,032	408	0,974
	lise 4	246	14,86	5,71			
Toptancılık	lise 3	164	16,19	4,95			
					1,369	408	0,172
	lise 4	246	15,50	5,08			
Mutlakacılık	lise 3	164	18,14	5,65			
					-0,692	408	0,489
	lise 4	246	18,53	5,69			
Kişiselleştirme	lise 3	164	8,31	3,54			
					0,677	408	0,499
	lise 4	246	8,07	3,59			
Aşırı Fedakarlık	lise 3	164	7,65	3,30			
					0,892	408	0,373
	lise 4	246	7,36	3,17			

Tablo 14’te belirtilen verilere göre lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri ($t=0,098$; $p>.05$), alt boyutları olan; aşırı genelleme ($t=0,706$; $p>.05$), değiştirme gayreti ($t=0,66$; $p>.05$), keşkecilik ($t=-1,925$; $p>.05$), kutuplaştırma ($t=0,032$; $p>.05$), toptancılık ($t=1,369$; $p>.05$), mutlakacılık ($t=-0,692$; $p>.05$), kişiselleştirme ($t=0,677$; $p>.05$) ve aşırı fedakarlık ($t=0,892$; $p>.05$) ile sınıf düzeyine göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır.

Lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri okul türüne göre farklılaşma gösterip göstermediği sorusuna dair betimsel istatistik verileri Tablo 15’te gösterilmektedir.

Tablo 15: Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşüncelerinin Lise Türlerine Göre Betimsel İstatistikleri

Değişken	Varyans Kaynağı	N	$\bar{X}$	S
Yabancı Dile	Anadolu Lisesi	172	116,1512	19,35571
Yönelik	Fen Lisesi	107	114,2710	19,03550
Kalıplaşmış	Özel Anadolu Lisesi	90	117,2000	21,87616
Düşünce	Özel Fen Lisesi	41	114,7073	21,92743
Aşırı	Anadolu Lisesi	172	15,3547	6,34088
Genelleme	Fen Lisesi	107	13,8037	5,17694
	Özel Anadolu Lisesi	90	15,5000	6,60992
	Özel Fen Lisesi	41	15,8780	6,79410
Değiştirme	Anadolu Lisesi	172	17,3663	6,05043
Gayreti	Fen Lisesi	107	18,5421	6,06611
	Özel Anadolu Lisesi	90	17,2333	6,39004
	Özel Fen Lisesi	41	17,2683	5,27743
Keşkecilik	Anadolu Lisesi	172	18,9244	5,10591
	Fen Lisesi	107	17,9533	5,25641
	Özel Anadolu Lisesi	90	18,6778	5,69807
	Özel Fen Lisesi	41	16,7561	6,43343
Kutuplaştırma	Anadolu Lisesi	172	14,0349	5,42993
	Fen Lisesi	107	16,0093	5,44872
	Özel Anadolu Lisesi	90	15,6000	5,84596
	Özel Fen Lisesi	41	13,8293	5,49501
Toptancılık	Anadolu Lisesi	172	15,7267	4,95250
	Fen Lisesi	107	16,4579	4,79442
	Özel Anadolu Lisesi	90	15,3778	5,32870
	Özel Fen Lisesi	41	15,0976	5,38890
Mutlakacılık	Anadolu Lisesi	172	19,6802	5,34287
	Fen Lisesi	107	15,7477	5,18905
	Özel Anadolu Lisesi	90	19,1444	5,78755
	Özel Fen Lisesi	41	18,0976	5,84724

Kişiselleştirme	Anadolu Lisesi	172	8,1570	3,63444
	Fen Lisesi	107	7,8972	3,54469
	Özel Anadolu Lisesi	90	8,2000	3,06191
	Özel Fen Lisesi	41	8,8780	4,38289
Aşırı	Anadolu Lisesi	172	6,9070	2,96620
Fedakarlık	Fen Lisesi	107	7,8598	3,24604
	Özel Anadolu Lisesi	90	7,4667	3,00262
	Özel Fen Lisesi	41	8,9024	4,14611

Tablo 15’te lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşüncelerinin lise türü değişkenine göre ortalamaları ve standart sapmaları verilmiştir. Tabloya göre yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşüncelerde en yüksek ortalama puana sahip Özel Anadolu Lisesi ($\bar{x}$ =117,20) öğrencileri onları Anadolu Lisesi ($\bar{x}$ =116,15), Özel Fen Lisesi ($\bar{x}$ =114,70) izlemektedir. En düşük puana sahip lise ise Fen Lisesi ($\bar{x}$ =114,27) olmuştur. Aşırı genelleme alt boyutunda en yüksek ortalama puana sahip lise Özel Fen Lisesi ($\bar{x}$ =15,87) öğrencileri onları sırasıyla Özel Anadolu Lisesi ($\bar{x}$ =15,50), Anadolu Lisesi ($\bar{x}$ =15,50) izlemektedir. En düşük puana sahip lise ise Fen Lisesi ($\bar{x}$ =13,80) olmuştur. Değiştirme gayreti alt boyutuna göre en yüksek ortalama puana sahip Fen Lisesi ($\bar{x}$ =18,54) öğrencileri onları sırasıyla Anadolu Lisesi ($\bar{x}$ =17,36), Özel Fen Lisesi ($\bar{x}$ =17,26) izlemektedir. En düşük puana sahip lise ise Özel Anadolu Lisesi ($\bar{x}$ =17,23) olmuştur. Keşkecilik alt boyutuna göre en yüksek ortalama puana sahip Anadolu lisesi ($\bar{x}$ =18,92) öğrencileri olurken onları sırasıyla Özel Anadolu Lisesi ($\bar{x}$ =18,67), Fen Lisesi ($\bar{x}$ =17,95) izlemektedir. En düşük puana sahip lise ise Özel Fen Lisesi ($\bar{x}$ =16,75) olmuştur. Kutuplaştırma alt boyutuna göre en yüksek ortalama puana sahip Fen Lisesi ($\bar{x}$ =16,00) öğrencileri olurken onları sırasıyla Özel Anadolu Lisesi ($\bar{x}$ =15,60), Anadolu Lisesi ($\bar{x}$ =14,03) izlemektedir. En düşük puana sahip lise ise Özel Fen Lisesi ($\bar{x}$ =13,82) olmuştur. Toptancılık alt boyutuna göre en yüksek puana sahip Fen Lisesi ($\bar{x}$ =16,45) öğrencileri onları sırasıyla Anadolu Lisesi ($\bar{x}$ =15,72), Özel Anadolu Lisesi ($\bar{x}$ =15,37) izlemektedir. En düşük puana sahip lise ise Özel Fen Lisesi ($\bar{x}$ =15,09) olmuştur. Mutlakacılık alt boyutunda en yüksek ortalama puana sahip Anadolu Lisesi ($\bar{x}$ =19,68) öğrencileri onları Özel Anadolu Lisesi ($\bar{x}$ =19,14), Özel Fen Lisesi ($\bar{x}$ =18,09) izlemektedir. En düşük puana sahip lise ise Fen Lisesi ($\bar{x}$ =15,74) olmuştur. Kişiselleştirme alt boyutuna göre en yüksek ortalama puana sahip Özel Fen

Lisesi ($\bar{x}=8,87$) öğrencileriye onları sırasıyla Özel Anadolu Lisesi ($\bar{x}=8,20$), Anadolu Lisesi ($\bar{x}=8,15$) izlemektedir. En düşük puana sahip lise ise Fen Lisesi ($\bar{x}=7,89$) olmuştur. Aşırı fedakarlık alt boyutuna göre en yüksek ortalamaya sahip Özel Fen Lisesi ($\bar{x}=8,90$) öğrencileriye onları sırasıyla Fen Lisesi ($\bar{x}=7,85$), Özel Anadolu Lisesi ($\bar{x}=7,46$) izlemektedir. En düşük puana sahip lise ise Anadolu Lisesi ($\bar{x}=6,90$) olmuştur.

Lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri okul türüne göre farklılaşma gösterip göstermediği sorusuna dair ANOVA testi bulguları Tablo 16'da gösterilmektedir.

Tablo 16: Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşüncelerinin Okul Türlerine Göre ANOVA Testi Bulguları

		Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	P
Ölçek Geneli	Gruplar	495,52	3	165,174	,408	,747
	Arası					
	Gruplar	164298,09	406	404,675		
	İçi					
	Toplam	164793,62	409			
Aşırı Genelleme	Gruplar	228,387	3	76,129	2,00	,113
	Arası					
	Gruplar	15451,135	406	38,057		
	İçi					
	Toplam	15679,522	409			
Değiştirme Gayreti	Gruplar	120,488	3	40,163	1,09	,352
	Arası					
	Gruplar	14908,634	406	36,721		
	İçi					
	Toplam	15029,122	409			
Keşkecilik	Gruplar	186,400	3	62,133	2,11	,098
	Arası					
	Gruplar	11932,000	406	29,389		
	İçi					
	Toplam	12118,400	409			

Kutuplaştırma	Gruplar	351,219	3	117,073	3,82	,010*
	Arası					
	Gruplar	12438,186	406	30,636		
	İçi					
	Toplam	12789,405	409			
Toptancılık	Gruplar	83,319	3	27,773	1,09	,352
	Arası					
	Gruplar	10319,483	406	25,417		
	İçi					
	Toplam	10402,802	409			
Mutlakacılık	Gruplar	1088,071	3	362,690	12,18	,000*
	Arası					
	Gruplar	12084,332	406	29,764		
	İçi					
	Toplam	13172,402	409			
Kişiselleştirme	Gruplar	28,628	3	9,543	,746	,525
	Arası					
	Gruplar	5193,421	406	12,792		
	İçi					
	Toplam	5222,049	409			
Aşırı Fedakarlık	Gruplar	154,884	3	51,628	5,098	,002*
	Arası					
	Gruplar	4111,419	406	10,127		
	İçi					
	Toplam	4266,302	409			

Tablo 16'ya göre yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce ($F(3, 406) = 0,408$; $p > .05$), alt boyutlardan aşırı genelleme ($F(3, 406) = 2,00$; $p > .05$), değiştirme gayreti ($F(3, 406) = 1,094$; $p > .05$), keşkecilik ($F(3, 406) = 2,114$; $p > .05$), toptancılık ($F(3, 406) = 1,093$; $p > .05$), kişiselleştirme ($F(3, 406) = 0,746$; $p > .05$) lise türü değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmamaktadır. Ancak kutuplaştırma ($F(3, 406) = 3,821$; $p < .05$), mutlakacılık ($F(3, 406) = 12,18$; $p < .05$), aşırı fedakarlık ($F(3, 406) = 5,098$; $p < .05$) alt boyutları lise türü değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır. Bu farkın kaynağını belirlemek amacıyla LSD testi uygulanmıştır. Kutuplaştırma, Mutlakacılık, Aşırı Fedakarlık Alt Boyutlarının Okul Türüne Göre LSD Testi Bulguları Tablo 17'de belirtilmiştir.

**Tablo 17: Kutuplaştırma, Mutlakacılık, Aşırı Fedakarlık
Alt Boyutlarının Okul Türüne Göre LSD Testi Bulguları**

	(I) Türü	Okul	(J) Türü	Okul	Ortalama Farklılık (I-J)	Standart Hata	p
Kutuplaştırma	Anadolu Lisesi		Fen Lisesi		-1,97446*	,68149	,004
			Özel Anadolu Lisesi		-1,56512*	,72008	,030
			Özel Fen Lisesi	Fen	,20562	,96194	,831
	Fen Lisesi		Anadolu Lisesi		1,97446*	,68149	,004
			Özel Anadolu Lisesi		,40935	,79165	,605
			Özel Fen Lisesi	Fen	2,18008*	1,01663	,033
	Özel Anadolu Lisesi		Anadolu Lisesi		1,56512*	,72008	,030
			Fen Lisesi		-,40935	,79165	,605
			Özel Fen Lisesi	Fen	1,77073	1,04289	,090
	Özel Fen Lisesi		Anadolu Lisesi		-,20562	,96194	,831
			Fen Lisesi		-2,18008*	1,01663	,033
			Özel Anadolu Lisesi		-1,77073	1,04289	,090
Mutlakacılık	Anadolu Lisesi		Fen Lisesi		3,93257*	,67173	,000
			Özel Anadolu Lisesi		,53579	,70976	,451
			Özel Fen Lisesi	Fen	1,58267	,94816	,096
	Fen Lisesi		Anadolu Lisesi		-3,93257*	,67173	,000
			Özel Anadolu Lisesi		-3,39678*	,78031	,000

		Özel Fen Lisesi	-2,34990*	1,00206	,020
	Özel Anadolu Lisesi	Anadolu Lisesi	-,53579	,70976	,451
		Fen Lisesi	3,39678*	,78031	,000
		Özel Fen Lisesi	1,04688	1,02795	,309
	Özel Fen Lisesi	Anadolu Lisesi	-1,58267	,94816	,096
		Fen Lisesi	2,34990*	1,00206	,020
		Özel Anadolu Lisesi	-1,04688	1,02795	,309
Aşırı Fedakarlık	Anadolu Lisesi	Fen Lisesi	-,95284*	,39181	,015
		Özel Anadolu Lisesi	-,55969	,41400	,177
		Özel Fen Lisesi	-1,99546*	,55305	,000
	Fen Lisesi	Anadolu Lisesi	,95284*	,39181	,015
		Özel Anadolu Lisesi	,39315	,45515	,388
		Özel Fen Lisesi	-1,04263	,58449	,075
	Özel Anadolu Lisesi	Anadolu Lisesi	,55969	,41400	,177
		Fen Lisesi	-,39315	,45515	,388
		Özel Fen Lisesi	-1,43577*	,59959	,017
	Özel Fen Lisesi	Anadolu Lisesi	1,99546*	,55305	,000
		Fen Lisesi	1,04263	,58449	,075
		Özel Anadolu Lisesi	1,43577*	,59959	,017

Tablo 17'ye göre; kutuplaştırma alt boyutunda Fen Lisesi ile Anadolu Lisesi ve Özel Fen Lisesi arasında Fen Lisesi lehine, Özel Anadolu Lisesi ile Anadolu Lisesi arasında Özel Anadolu Lisesi lehine anlamlı düzeyde farklılaşma vardır. Mutlakacılık alt boyutunda Anadolu Lisesi ile Fen Lisesi arasında Anadolu Lisesi lehine, Özel

Anadolu Lisesi ile Fen Lisesi arasında Özel Anadolu Lisesi lehine, Özel Fen Lisesi ile Fen Lisesi arasında Özel Fen Lisesi lehine anlamlı düzeyde farklılaşma vardır. Aşırı fedakarlık alt boyutunda Fen Lisesi ile Anadolu Lisesi arasında Fen Lisesi lehine, Özel Fen Lisesi ile Anadolu Lisesi ve Özel Anadolu lisesi arasında Özel Fen Lisesi lehine anlamlı düzeyde farklılaşma bulunmaktadır.

3.5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGULAR

Çalışmanı beşinci alt problemi olan “Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri arasında ilişki var mıdır?” sorusuna yanıt aranmıştır. Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri arasındaki korelasyon analizi bulguları Tablo 18’de belirtilmiştir.

Tablo 18: Enneagram Kişilik Tipleri ile Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünceleri Arasında Korelasyon Analizi

		Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce	Enneagram Kişilik Tipi Ölçeği
Enneagram	r	,037	1
Kişilik Tipi Ölçeği	p	,460	
	N	410	410

Tablo 18’de belirtildiği gibi örnekleme oluşturan lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri ($r=0,037$; $p>.05$) arasında anlamlı bir ilişkiye rastlanamamıştır.

Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri alt boyutları ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceler alt boyutları arasındaki Pearson korelasyon analizine ait bulgular Tablo 19’da belirtilmiştir.

Tablo 19: Enneagram Kişilik Tipleri Alt Boyutları ile Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Alt Boyutları Arasında Korelasyon Analizi

		Aşırı Genelleme	Değiştirme Gayreti	Keşkecilik	Kutuplaştırma	Toptancılık	Mutlakacılık	Kişiselleştirme	Aşırı Fedakarlık
Tip1	r	-,032	,112*	-,003	,120*	,048	,053	-,003	,029
	p	,524	,023	,946	,015	,329	,286	,957	,557
Tip2	r	-,024	,197**	,015	,167**	,059	,117*	-,026	-,092
	p	,626	,000	,761	,001	,232	,017	,601	,064
Tip3	r	-,157**	,158**	-,033	,124*	-,005	,041	-,162**	-,144**
	p	,001	,001	,500	,012	,925	,405	,001	,003
Tip4	r	-,190**	,238**	,016	,108*	,054	,024	-,133**	-,090
	p	,000	,000	,745	,028	,272	,631	,007	,069
Tip5	r	-,131**	,086	-,085	,083	,077	-,063	-,087	-,065
	p	,008	,081	,086	,092	,120	,200	,079	,192
Tip6	r	-,046	,172**	,090	,091	,061	,180**	,003	-,057
	p	,353	,000	,070	,065	,217	,000	,960	,251
Tip7	r	-,122*	,129**	,047	,068	,019	,093	-,108*	-,174**
	p	,013	,009	,339	,172	,697	,059	,029	,000
Tip8	r	-,138**	,071	-,101*	,001	-,160**	,052	-,140**	-,120*
	p	,005	,151	,041	,982	,001	,293	,005	,015
Tip9	r	-,076	,167**	,028	,037	,030	,008	-,116*	-,134**
	p	,126	,001	,578	,461	,539	,866	,019	,007

*İlişki 0,05 düzeyinde anlamlıdır. **İlişki 0,01 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 19’da belirtildiği üzere lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipi Tip 1 Mükemmeliyetçi ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce alt boyutu olan değiştirme gayreti ($r=,112$; $p<.05$) ve kutuplaştırma ($r=,120$; $p<.05$) arasında düşük düzeyde pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir. Tip 2 Yardımcı ile değiştirme gayreti ($r=,197$; $p<.01$), kutuplaştırma ($r=,167$; $p<.01$) ve mutlakacılık ($r=,117$; $p<.05$) arasında pozitif yönlü orta düzeyde ilişki olduğu söylenebilir. Tip 3

Başaran ile aşırı genelleme ($r=-,157$; $p<.01$), kişiselleştirme ($r=-,162$; $p<.01$) ve aşırı fedakarlık ($r=-,144$; $p<.01$) arasında negatif yönlü düşük düzeyde ilişki; değiştirme gayreti ($r=,158$; $p<.01$), kutuplaştırma ($r=,124$; $p<.05$) arasında pozitif yönlü düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir. Tip 4 Özgün ile aşırı genelleme ($r=-,190$; $p<.01$), kişiselleştirme ($r=-,133$; $p<.01$) arasında negatif yönlü düşük düzeyde ilişki; değiştirme gayreti ($r=,238$; $p<.01$), kutuplaştırma ($r=,108$; $p<.05$) arasında pozitif yönlü düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir. Tip 5 Başaran ile aşırı genelleme arasında ($r=-,131$; $p<.01$) negatif yönlü düşük düzeyde bir ilişki olduğu söylenebilir. Tip 6 Yardımcı ile değiştirme gayreti ($r=,172$; $p<.01$) ve mutlakacılık ($r=,180$; $p<.01$) arasında pozitif yönü düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir. Tip 7 Maceracı ile aşırı genelleme ($r=-,122$; $p<.05$), kişiselleştirme ($r=-,108$; $p<.05$) ve aşırı fedakarlık ($r=-,174$; $p<.01$) arasında negatif yönlü düşük düzeyde ilişki; değiştirme gayreti ($r=,129$; $p<.01$) arasında pozitif yönlü düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu söylenebilir. Tip 8 Reis ile aşırı genelleme ($r=-,138$; $p<.01$), toptancılık ($r=-,160$; $p<.01$), kişiselleştirme ($r=-,140$; $p<.01$), keşkecilik ($r=-,101$; $p<.05$) ve aşırı fedakarlık ($r=-,120$; $p<.05$) arasında negatif yönlü düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir. Tip 9 Uzlaşmacı ile kişiselleştirme ($r=-,116$; $p<.05$), aşırı fedakarlık ($r=-,134$; $p<.01$) arasında negatif yönlü düşük düzeyde ilişki; değiştirme gayreti ($r=,167$; $p<.01$) arasında pozitif yönlü düşük düzeyde anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Çalışmanın bu bölümünde lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce düzeyleri, bunların; cinsiyete, sınıf düzeyine, okul türüne göre farklılaşıp farklılaşmadığına, örnekleme oluşturan öğrencilerin Enneagram kişilik tipleri ve yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşüncelerinin ve bunların alt boyutlarının arasında anlamlı ilişki olup olmadığına ilişkin bulgular yorumlanmıştır.

Çalışmanın ilk alt problemi olan “Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri nedir?” sorusundan elde edilen bulgulara göre, örnekleme oluşturan lise öğrencilerinin Tip 7 Maceracı kişilik tipi olan öğrencilerin dağılımı en yüksekken bunu sırasıyla Tip 6 Sorgulayan, Tip 4 Özgün, Tip 2 Yardımcı, Tip 3 Başaran, Tip 8 Reis, Tip 9 Uzlaşmacı, Tip 5 Gözlemci izlemektedir. Bu duruma neden olarak örnekleme oluşturan öğrencilerin yaşı ve enerjisi yüksek, ileriye yönelik düşünceleri gösterilebilir. En düşük dağılım gösteren kişilik tipi ise Tip 1 Mükemmeliyetçidir. Eğitim alanında yaptıkları çalışmada Al-Dafaa (2016), Keskin (2019), Şirin (2019) tarafından yapılan çalışmalarda örnekleme oluşturan kişilerin ise Tip 2 Yardımcı kişilik tipinde en yüksek dağılım göstermektedir. Erkan (2020) tarafından yapılan çalışmada örnekleme oluşturan kişilerin ise Tip 9 kişilik tipinde en yüksek dağılım göstermektedir. Buna göre yapılan çalışma ile elde edilen bulgular bu çalışmalar ile farklılık göstermektedir.

Çalışmanın ikinci alt problemi olan “Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri; cinsiyete, sınıf düzeyi/kademesine, okul türüne göre farklılaşmakta mıdır?” sorusundan birtakım bulgular elde edilmiştir. Bulgulara göre lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri genel olarak ve kişilik tiplerinden; Tip 1 Mükemmeliyetçi, Tip 2 Yardımcı, Tip 4 Özgün, Tip 5 Gözlemci, Tip 6 Sorgulayan, Tip 7 Maceracı, Tip 9 Uzlaşmacı cinsiyete göre farklılaşma göstermezken, Tip 3 Başaran ve Tip 8 Reis kişilik tipinde erkek öğrenciler kız öğrencilere daha yüksek dağılıma sahiptir. Örnekleme oluşturan erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha rekabetçi, kendine güveni yüksek, cesur olmaları bu durumun nedeni olarak gösterilebilir. Eğitim alanında Karabulut (2019), Erkan (2020) tarafından yapılan çalışmalarda örnekleme

oluşturan kişilerin Enneagram kişilik tiplerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığı belirtilmiştir. Buna göre yapılan çalışmada elde edilen bulgu ile bu çalışmalar benzerlik göstermektedir.

Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tiplerinin sınıf düzeyine göre Enneagram kişilik tipleri genel olarak ve kişilik tiplerinden; Tip1 Mükemmeliyetçi, Tip 2 Yardımcı, Tip 4 Özgün, Tip 5 Gözlemci, Tip 6 Sorgulayan, Tip 8 Reis, Tip 9 Uzlaşmacı sınıf düzeyine göre farklılaşma göstermezken, Tip 3 Başaran ve Tip 7 Maceracı kişilik tipinde lise 4 öğrencileri lise 3 öğrencilerinden daha yüksek dağılıma sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Örneklemi oluşturan lise 4.sınıfta öğrenim gören öğrencilerin üniversiteye hazırlık yapmalarından dolayı lise 3.sınıfta öğrenim gören öğrencilere göre daha başarı odaklı, ileriye yönelik düşünen, hızlı karar veren bireyler olduğu söylenebilir. Erkan (2020) tarafından yapılan çalışmada benzer şekilde örneklemi oluşturan Enneagram kişilik tipleri öğrenim görülen sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaşma göstermemektedir.

Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri öğrenim gördükleri lise türüne göre farklılaşmadığı sonucuna varılmıştır.

Çalışmanın üçüncü alt problemi olan “Lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce düzeyleri nedir?” sorusundan elde edilen bulgulara göre örneklemi oluşturan lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce düzeyleri ortalaması 115,74 ile orta düzeydedir ve öğrenciler ölçeğin alt boyutu olan; en çok ‘keşkecilik’ bunu sırasıyla ‘mutlakacılık’, ‘değiştirme gayreti’, ‘toptancılık’, ‘aşırı genelleme’, ‘kutuplaştırma’, ‘kişiselleştirme’ izlerken; öğrenciler en az ise ‘aşırı fedakarlık’ düşüncesine sahiptir. Örneklemi oluşturan öğrencilerin yabancı dil öğrenmede yaşadıkları sıkıntılardan biri olarak yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri gösterilebilir. Aykol (2017), Baysal (2017), Okyar ve Demir (2019) Çimenli ve Akdoğdu (2020), Irgatoğlu (2021) ve Kandemir (2021) tarafından yapılan çalışmalarda da örneklemi oluşturan kişilerin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri orta düzeydedir ve bu çalışmada elde edilen sonuçla benzerlik göstermektedir. Buna karşın Dağıstan (2017), Arık (2019) tarafından yapılan çalışmalarda örneklemi oluşturan öğrencilerin matematiğe yönelik kalıplaşmış

düşüncelerinin olmadığı sonucuna varılmıştır ve bu çalışmadan elde edilen sonuçla farklılaşmaktadır. Baysal (2017) tarafından yapılan çalışmada yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce alt boyutları örnekleme göre “keşkecilik, mutlakacılık, kutuplaştırma, toptancılık, kişiselleştirme, aşırı genelleme, aşırı fedakarlık ve değiştirme gayreti” şeklinde sıralanmıştır. Bu sonuca göre en çok dağılım gösteren kalıplaşmış düşünce alt boyutlardan ilk ikisi; keşkecilik ve mutlakacılık düşünceleri sıralama olarak benzerlik göstermektedir.

Çalışmanın dördüncü alt problemi olan “Lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri; cinsiyete, sınıf düzeyi/kademesine, okul türüne göre farklılaşmakta mıdır?” sorusundan birtakım bulgular elde edilmiştir. Bulgulara göre lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Verilere bakıldığında kız öğrencilerin kalıplaşmış düşünce düzeyleri erkek öğrencilerden fazla olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca ölçeğin alt boyutlarından “değiştirme gayreti ve keşkecilik” düşünceleri de cinsiyete göre farklılaşmaktadır. Kız öğrenciler bu düşüncelere erkek öğrencilerden daha çok sahiptir. Bu duruma neden olarak örnekleme oluşturan kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre bir olayı ya da durumu olduğu gibi kabullenmesinin daha zor olması ve geçmişte yaşadıklarının daha fazla etkisinde kalmaları gösterilebilir. Buna karşın “aşırı genelleme, kutuplaştırma, toptancılık, mutlakacılık, kişiselleştirme, aşırı fedakarlık” alt boyutları cinsiyete göre farklılaşmamaktadır. Baysal (2017) tarafından yapılan çalışmada örnekleme oluşturan kişilerin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri cinsiyete göre farklılaşmaktadır ve kız öğrencilerin kalıplaşmış düşünce düzeyi erkek öğrencilerden yüksektir. Buna göre yapılan çalışmadan elde edilen sonuç ile örtüşmektedir. Ancak Irgatoğlu (2021) ve Kandemir (2021) tarafından yapılan çalışmada örnekleme oluşturan kişilerin kalıplaşmış düşünceleri, Dağıstan (2017) ve Arık (2019) tarafından yapılan çalışmada örnekleme oluşturan kişilerin matematiğe yönelik kalıplaşmış düşünce düzeyleri cinsiyete göre farklılaşmamaktadır. Bunlara göre de yapılan bu çalışma ile farklılık göstermektedir. Aykol (2017) tarafından yapılan çalışmada ise öğrenciler “aşırı genelleme”, “keşkecilik”, “mutlakacılık” ve “kişiselleştirme” düşüncelerinde cinsiyete göre farklılaşmaktadır; kız öğrenciler bu düşüncelere erkek öğrencilere nazaran daha fazla sahiptir. Benzer olarak bu çalışmada

da keşkecilik düşüncesi cinsiyete göre farklılaşmakta ve kız öğrenciler bu düşünceye daha çok sahiptir.

Lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri sınıf düzeyi/kademesine göre farklılaşmamaktadır. Aykol (2017) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri sınıf düzeyi arttıkça bu düşüncelerin de arttığı sonucuna varmıştır. Ayrıca Dağıstan (2017) ve Arık (2019) tarafından yapılan çalışmada ise öğrencilerin matematiğe yönelik kalıplaşmış düşüncelerinin sınıf düzeyine göre farklılaştığı; sınıf düzeyi arttıkça kalıplaşmış düşüncelerin arttığı sonucuna varılmıştır. Buna göre bu çalışma ile örtüşmemektedir.

Lise öğrencilerinin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri lise türüne göre farklılaşmamaktadır. Bu duruma sebep olarak okullarda ortak öğretim programının kullanılması gösterilebilir. Ancak ölçek alt boyutlarından “kutuplaştırma, mutlakacılık, aşırı fedakarlık” düşünceleri lise türüne göre farklılaşmaktadır. En fazla kutuplaştırma düşünce düzeyine Fen Lisesi öğrencileri sahipken en az Özel Fen Lisesi öğrencileri sahiptir. En fazla mutlakacılık düşünce düzeyine Anadolu Lisesi öğrencileri sahipken en az Fen Lisesi öğrencileri sahiptir. En fazla aşırı fedakarlık düşünce düzeyine ise Özel Fen Lisesi öğrencileri sahipken en az Anadolu Lisesi öğrencileri sahiptir. Aykol (2017) çalışmasında öğrencilerin kalıplaşmış düşüncelerinin tüm alt boyutlarının lise türlerine göre farklılaştığı sonucuna varmıştır. Bu çalışmada da alt boyutlardan bazılarının lise türlerine göre farklılaşmasından dolayı benzetilmektedir. Baysal (2017) çalışmasında öğrencilerin mezun oldukları lise türlerine göre kalıplaşmış düşünce düzeyi verilerinin farklılaşmadığı sonucuna varmıştır. Bu sonuç ile yapılan çalışmada elde edilen sonuç örtüşmemektedir.

Çalışmanın beşinci alt problemi olan “Lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri arasında ilişki var mıdır?” sorusundan elde edilen bulgulara göre öğrencilerin Enneagram kişilik tipleri ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır. Ancak lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri alt boyutları ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceler alt boyutları arasında düşük düzeyde anlamlı ilişki olduğu belirtilmiştir. Aykol (2017) öğrencilerin yabancı dile yönelik

kalıplaşmış düşünceleri ile yabancı dil özyeterlik algıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı sonucuna varmıştır. Buna göre elde edilen sonuç ile benzerlik göstermektedir. Çalışmanın sonucunda da belirtildiği üzere Enneagram kişilik tipleri alt boyutları ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünce alt boyutlarından bazıları arasında anlamlı ilişkiye rastlanmıştır. Bu doğrultuda bireyin kalıplaşmış düşüncesi tespit edilerek kendi kişilik tipine uygun yöntemlerle bu tarz düşüncelerin üstesinden gelmesinde yardımcı olabilir.

ÖNERİLER

Çalışmanın bu kısmında araştırmacılara ve uygulayıcılara yönelik önerilere yer verilmektedir.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Bu çalışmada elde edilen veriler sonucunda bazı öneriler sunulmuştur. Çalışmada lise öğrencilerinin Enneagram kişilik tipleri ile yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceler; cinsiyet, okul türü, sınıf düzeyi değişkenlerine göre incelenmiştir. Araştırma yalnızca Gebze ilçesindeki örnekleme oluşturan lise öğrencilerinden toplanan verilerle analiz edilmiştir. Araştırma farklı bölgelerde bulunan öğrencileri, çeşitli meslek dalında olan farklı demografik düzeydeki bireyleri, farklı inanç ve farklı kültürler gibi çeşitli değişkenler eklenerek çalışma genişletilebilir.

Enneagram kişilik tipinin eğitim ile ilgili alanyazında oldukça az çalışmaya rastlandığından ve bu çalışmaların eğitim-öğretime yönelik olumlu sonuçları olduğundan Enneagram kişilik tipi ile eğitimle alakalı çalışmalar yapılabilir.

Bir sorunun çözülmesi için öncelikle farkında olmak gerektiğinden ve yabancı dil konusunda ülke olarak sıkıntı yaşanılmasından dolayı eğitim- öğretimde yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşüncelerin belirlenmesi oldukça önemlidir. Bu konuda da

Ülkemizde oldukça sınırlı çalışma yapılmıştır. Bu nedenle bu konuda yapılan çalışmaların yaygınlaşması sağlanabilir.

Uygulayıcılara Yönelik neriler

Okullarda velilere ve öğrencilere yönelik yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceler ve Enneagram ile ilgili seminerler verilebilir veya rehberlik çalışmaları yapılabilir.

Öğretmenlere ğrencilere uygulamaları için gerekli lme araçlarının kullanımına yönelik eğitimler verilebilir. Bu eğitimlerden sonra lme araçlarının kullanım izni alınıp öğrencilere uygulanması sağlanabilir.

Öğrencilerin yabancı dile yönelik kalıplaşmış düşünceleri uygulayıcılar tarafından belirlenip üstesinden gelmek için gerekli ynlendirmeler yapılabilir.

KAYNAKÇA

1.Kitaplar

Blake, Anthony George Edward (1996). The intelligent Enneagram. Shambhala Publications.

Brown, H. Douglas (2000). Principles of language learning and teaching (Vol. 4). New York: Longman.

Chestnut, Beatrice (2013). The complete Enneagram: 27 paths to greater self-knowledge. She Writes Press.

Daniels, David, Virginia Price (2009). The Essential Enneagram: The Definitive Personality Test and Self-Discovery Guide--Revised & Updated. Harper Collins.

Dovidio, John F., Samuel L. Gaertner (1993). Stereotypes and evaluative intergroup bias. In Affect, cognition and stereotyping (pp. 167-193). Academic Press.

Dökmen, Üstün (1997). İletişim çatışmaları ve empati. Ankara: Sistem Yayıncılık.

Dökmen, Üstün (2008). Yaşama yerleşmek. İstanbul: Remzi Kitabevi.

George, Darren, Paul Mallery. (2010). SPSS for Windows step by step. A simple study guide and reference (10. Baskı). GEN, Boston, MA: Pearson Education, Inc, 10.

Gürbüz, Sait, Faruk Şahin (2014). "Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri." Ankara: Seçkin Yayıncılık, 271.

Hurley, Kathleen V., Theodore E. Dobson (1992). What's my type?: use the Enneagram system of nine personality types to discover your best self. Harper.

Karasar, Niyazi (1994). Araştırmada rapor hazırlama. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd.

Liddicoat, Anthony J, Angela Scarino (2013). Intercultural language teaching and learning. John Wiley & Sons.

Lippmann, Walter (1929). Public Opinion: By Walter Lippmann. Macmillan Company.

Ouspensky, Piotr Demianovich (2001). In search of the miraculous: The teachings of GI Gurdjieff.

Palmer, Helen (1991). The Enneagram: Understanding Yourself and the Others in Your Life. San Francisco: Harper.

Palmer, Helen, Paul B. Brown (1998). The Enneagram advantage: Putting the 9 personality types to work in the office. Harmony.

Perry, Ann Kolasinski (1996). Leading with skill and soul: Using the Enneagram and the Brent personality assessment system. Seattle University.

Riso, Don Richard, Russ Hudson (1996). Personality types: Using the Enneagram for self-discovery. Houghton Mifflin Harcourt.

Riso, Don Richard, Russ Hudson (1999). The wisdom of the Enneagram: The complete guide to psychological and spiritual growth for the nine personality types. Bantam Books.

Riso, Don Richard, Russ Hudson (2000). Understanding the Enneagram: The practical guide to personality types. Houghton Mifflin Harcourt.

Sapir, Edward, Benjamin Whorf (1956). Language, thought, and reality. Selected Writings.

Schneider, David J. (2005). The psychology of stereotyping. Guilford Press.

Wagele, Elizabeth (2014). Enneagram of Parenting. Penerbit Serambi.

Wagner, Jerome Peter (1981). A descriptive, reliability, and validity study of the Enneagram personality typology. Loyola University Chicago.

Yıldırım, Ali, Hasan Şimşek (2016). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

2. Makaleler, Tezler, Diğer Basılı Yayınlar

Aca, Gülser (2020). “Lise Öğrencilerinin Enneagram Kişilik Tipleri ile Sosyal Ağ Bağımlılığı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi” (Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul).

Al-Dafaa, Raya Rashid Ban Sahib Diab, Huda Jameel Abd Al-Ghani. (2016). “Personality Types in Relation to the Periodontal Health Status and Salivary Dehydroepiandrosterone among Teachers in Baghdad City”. Journal of Baghdad College of Dentistry, 28(4), 144-48.

Arik, Ergün (2019). “Matematiğe Yönelik Kalıplaşmış Düşüncelerin Ortaokul Öğrencilerinin Matematik Dersi Başarılarına Etkisi (Nevşehir ili örneği)” (Master's thesis, Erciyes Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri).

Ashmore, Richard D., Frances K. Del Boca (1981). Conceptual approaches to stereotypes and stereotyping. Cognitive processes in stereotyping and intergroup behavior, 1, 35.

Aykol, Nil (2017). “Lise Öğrencilerinin Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünceleri ve Yabancı Dil Özyeterlik Algılarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi” (Master's thesis, Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon).

Baysal, Seda, Hasan Güner Berkant (2018). “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Dil Öğrenme Stratejilerinin ve Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşüncelerinin İncelenmesi”. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(1), 67-86.

Bland, Andrew M (2010). “The Enneagram: A review of the empirical and transformational literature”. The Journal of Humanistic Counseling, Education and Development, 49(1), 16-31.

Brigham, John C. (1971). “Ethnic stereotypes. Psychological bulletin”, 76(1), 15

Brown, Anna, Dave Bartram (2005). “Relationships between OPQ and Enneagram types”. London: SHL Group plc.

Budge, Clair R., vd. (1997). “Compatibility stereotypes of people and pets: A photograph matching study”. Anthrozoös, 10(1), 37-46.

Cansız, Uğur (2021). “Yabancı Dil Olarak Türkçe ve Almanca Öğretimi Ders Kitaplarında Kalıp Yargılar” (Master's thesis, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Chen, Mark, John A. Bargh (1997). Nonconscious behavioral confirmation processes: The self-fulfilling consequences of automatic stereotype activation. Journal of Experimental Social Psychology, 33(5), 541-560.

Çimenli, Betül, Eda Akdoğdu (2020). The Relation Between Stereotyped Thoughts and Self-Efficacy Beliefs Related to a Foreign Language in a Higher Education Context.

Dağıstan, Aybike (2017). Ortaokul öğrencilerinin matematik dersine yönelik kalıplaşmış düşüncelerinin akademik başarıları ile ilişkisi. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kırşehir.

De Mas, Eugenia Gomez, Phyllis M. Ryan (2001). Stereotypes of Americans: Foreign Language Learning Research.

Desmarais, Michèle, Ondina Galiano, Valerie Gazemar, Julie Fréchette (2020). The Enneagram model for nursing competencies development—An exploratory qualitative study. Journal of Nursing Education and Practice, 10(8).

Ekşi, Gonca (2009). Foreign language learning, prejudice and stereotyping. EKEV Academy Journal, 13(38), 317-330.

El-Dash, Linda Gentry, JoAnne Busnardo (2001). Perceived in-group and out-group stereotypes among Brazilian foreign language students. *International Journal of applied linguistics*, 11(2), 224-237.

Ergün Bülbul, Serpil. "Çoklu karşılaştırma testleri ve bir örnek uygulama." (2000).

Erkan, İlknur (2020). Enneagram modeline göre öğretmen adaylarının kişilik tipleri ile sınıf yönetimi öz yeterlik inançları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Master's thesis, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı).

Fantini, Alvino E. (1997). A survey of intercultural communication courses. *International Journal of Intercultural Relations*, 21(1), 125-148.

Francis, Alexandria (2022). The Enneagram and Communication Styles (Doctoral dissertation).

Gamard, William Sumner (1986). Interrater Reliability and Validity of Judgments of Enneagram Personality Types (Typology, Transpersonal, Protoanalysis). California Institute of Integral Studies.

Gencel, Ufuk (2005). Türkiye'de Yabancı Dil Öğrenme ve Yabancı Dil Yoğun Eğitimlerin Ekonomik ve Sosyal Maliyeti.

Gökdemir, Cem Volkan (2010). Üniversitelerimizde verilen yabancı dil öğretimindeki başarı durumumuz. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2), 251-264.

Greenwald, Anthony G., Mahzarin R. Banaji (1995). Implicit social cognition: attitudes, self-esteem, and stereotypes. *Psychological review*, 102(1), 4.

Gül, A., Yener Özen (2007). "Sosyal ve Eğitim Bilimleri Araştırmalarında Evren-Örnekleme Sorunu." (15), 394-422.

Hacıömeroğlu, G. Çiğdem Şahin-Taşkın (2012). "Pedagojik Gelişim Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlaması: Sınıf Öğretmeni Adayların Matematik Öğretimine İlişkin Gelişimi" *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* 18 (2012): 48-68.

Hilton, James L., William Von Hippel (1996). Stereotypes. *Annual review of psychology*, 47(1), 237-271.

Hook, Joshua N., Todd W. Hall, Don E. Davis, Daryl R. Van Tongeren, Mackenzie Conner (2021). The Enneagram: A systematic review of the literature and directions for future research. *Journal of Clinical Psychology*, 77(4), 865-883.

Irgatoglu, Aydan (2021). Analysis of language learning strategies and stereotypical thoughts of preparatory school students. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 17(1), 1-16.

Kabak, Serpil (2011). Enneagramın 7. sınıf matematik öğretiminde grup çalışmasına etkisi üzerine bir araştırma (Doctoral dissertation, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

Kandemir, Gülcan (2021). Yabancı dil öğretmen adaylarının yabancı dil öğrenmeye yönelik öz yeterlik algıları ile kalıplaşmış düşünceleri arasındaki ilişki (Master's thesis, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Kaynar, Gülşen, Nurhan Er (2015). Otobiyografik Bellekte Asiri Genelleme: Çocukluk Örselenme Yasantılarının Otobiyografik Bellek Açısından İncelenmesi. Türk Psikoloji Dergisi, 30(76), 1.

Keskin, Nursefa (2019). Yaratıcı liderlik geliştirmede Enneagram öğretisinin rolü (Master's thesis, İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).

Kocabıyık, Tuba. (2021). Okul yöneticilerinin Enneagram kişilik tipleri ve iş tatmin düzeyleri arasındaki ilişki (Master's thesis, Akdeniz Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

Koch, Kristin (2018). Examining the effect of Enneagram competence on empathy in college students (Doctoral dissertation).

Koo, Hyun-Young (2011). Effects of the Enneagram group counseling program on self-esteem, anxiety and interpersonal relationships in nursing students. The Journal of Korean Academic Society of Nursing Education, 17(3), 444-453.

Koyuncu, Mehmet (2021). Enneagram tipolojisine göre üniversite öğrencilerinin kişilik ve mizaç özelliklerinin meslek seçimine ilişkin tutumlarına etkisinin incelenmesi (Master's thesis, İstanbul Aiyansaray Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).

Kunda, Ziva (1999). Parallel processing of stereotypes and behaviors.

Küçük, Ferhan (2021). Ebeveynlerin çocuklarıyla olan iletişim becerileri ile Enneagram modeline göre kişilik tipleri arasındaki ilişki (Master's thesis, Üsküdar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü).

Leippe, Michael R., Donna Eisenstadt. (1994). Generalization of dissonance reduction: Decreasing prejudice through induced compliance. Journal of personality and social psychology, 67(3), 395.

Mackie, Diane M., Eliot R. Smith (1998). Intergroup relations: insights from a theoretically integrative approach. Psychological review, 105(3), 499.

Matise, Miles (2007). The Enneagram: An innovative approach. Journal of professional counseling: Practice, theory & research, 35(1), 38-58.

Nall, Matthew (2021). Investigating Stereotype Threat in Foreign Language Acquisition: A Preliminary Study. MEXTESOL Journal, 45(4), n4.

Nikitina, Larisa (2019). Do country stereotypes influence language learning motivation? A study among foreign language learners in Malaysia. Moderna språk, 113(1), 58-79.

Okyar, Hatice, Yusuf Demir (2019). An Investigation into Turkish EFL Learners' Stereotyped Thoughts and Exposure to English: A Correlational Study. International Online Journal of Education and Teaching, 6(2), 379-391.

Ostell, Alistair, Susan Oakland (1999). Absolutist thinking and health. British journal of medical psychology, 72(2), 239-250.

Öz, Hüseyin (2005). İkinci Dil Öğrenimi ve Öğretiminde Bilişötesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, (29), 147-156.

Özer, Bayram, Celalettin Korkmaz (2015). Yabancı dil öğretiminde öğrenci başarısını etkileyen unsurlar. EKEV akademi dergisi, (67), 59-84.

Roberto Flórez, Eliana Edith, Gladis Leonor Arias Rodríguez. (2016). Teachers and Students' Stereotypes about the Teaching and Learning of English. Gist Education and Learning Research Journal, 13, 75-92.

Roh, HyeRin, Kyung Hye Park, Hyo Jeong Ko vd (2019). Understanding medical students' empathy based on Enneagram personality types. Korean journal of medical education, 31(1), 73.

Rohan, Meg J., Mark P. Zanna (1996). Value transmission in families. In The Ontario symposium: The psychology of values (Vol. 8, pp. 253-276).

Soyupek, Hasan (2007). Yabancı Dil Öğretiminde Güdülemenin Önemi.

Srivastava, M., D. Chandra, R. K. Kale, (2002). Modulation of radiation-induced changes in the xanthine oxidoreductase system in the livers of mice by its inhibitors. Radiation research, 157(3), 290-297.

Stopar, Andrej (2015). Encounters with national stereotypes in foreign language teaching: Adjectives describing Americans. ELOPE: English Language Overseas Perspectives and Enquiries, 12(1), 105-118.

Subaş, Abdurrahman (2017). Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile Enneagram kişilik tipleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

Sutton, A., Allinson, C., Williams, H. (2013). Personality type and work-related outcomes: An exploratory application of the Enneagram model. European Management Journal, 31(3), 234-249.

Şahin, İsmet, Hakan Turan, Asiye Yıldırım (2019). Enneagram Kişilik Tipleri ve Akademik Başarı (Kocaeli-İzmit İlçesi 7. ve. Sınıf Örneği). Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1(39), 149-158.

Şengöz, Selçuk (2000). İletişim Becerileri ile Satış Performansı Arasındaki İlişkiler. (Yüksek lisans tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Şirin, Servet Gülsün (2019). Enneagram metodolojisi tekniğine göre okul yöneticilerinin mizaç dağılımının karşılaştırılmalı olarak incelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Okan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Ünal, Menderes (2015). Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Ölçeği. International Social Sciences,6(19),218-233.

Viljoen, Annemie (2015). A qualitative exploration of stereotypes in the South African academic environment (Doctoral dissertation).

Weyant, James M. (2007). Perspective Taking as a Means of Reducing Negative Stereotyping of Individuals Who Speak English as a Second Language 1. Journal of Applied Social Psychology, 37(4), 703-716.

Yelken, Tuğba Yanpar, Seda Baysal (2021). Private High School Students' English Demotivation and Their Stereotyped Thoughts about Foreign Languages: A Mixed Method Study. Electronic Turkish Studies, 16(1).

EKLER

EK 1: KİŞİSEL BİLGİLENDİRME FORMU

Sevgili öğrenciler;

“Lise Öğrencilerinin Enneagram Kişilik Tipleri ile Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünceleri Arasındaki İlişki” adlı çalışmaya davet ediyorum. Bu amaçla sizlere yöneltilmiş iki farklı ölçek bulunmaktadır. Ölçeklerde yer alan soruları içtenlikle cevaplamanızı rica ediyorum. Analiz sonucunuz gizli tutulup kişisel bilgileriniz kimseyle paylaşılmayacaktır. Araştırmayla ilgili herhangi bir sorunuz olduğu takdirde***** mail adresiyle iletişime geçebilirsiniz.

Tez Danışmanı
Dr.Öğr.Üyesi Hakan TURAN

Sevgilerimle...
Özlem DOĞAN
KOÜ EPÖ YL Öğr.

CİNSİYET	KIZ ☐ ERKEK ☐
SINIF DÜZEYİ	LİSE 3 ☐ LİSE 4 ☐
OKUL TÜRÜ	ANADOLU LİSESİ ☐ ÖZEL ANADOLU LİSESİ ☐ FEN LİSESİ ☐ ÖZEL FEN LİSESİ ☐

EK 2: ENNEAGRAM KİŞİLİK ÖLÇEĞİ

Madde Nu.	Enneagram Kişilik Ölçeği Soru Formu Aşağıdaki maddeleri, <i>ideallerinize göre değil</i> , kendinizle ilgili gözlemlerinize göre değerlendiriniz.	0 () Beni "hiç" anlatmıyor	1 () "Bir kısmı" beni anlatıyor	2 () "Geneli" beni anlatıyor	3 () "Tamamı" beni anlatıyor
M01	Standart ve kurallara herkesin uymasını önemseyen, planlı, detaycı ve kuralcı biriyim.				
M02	İnsanların ihtiyaçlarını onlardan önce fark edip hemen yardımcı olan, onları sözlerimle de destekleyen biriyim.				
M03	Statü ve imajı önemseyen, rekabeti seven, içten motivasyonlu biriyim.				
M04	Özgün ve derinlikli tarzımla dikkat çeken, yaptığım her işe kendi stilimi yansıtan biriyim.				
M05	Yalnızlığı seven, insanlara fazla sokulmayan, bağlanmaktan kaçınan, araştırmacı ve gözlemci biriyim.				
M06	Tehlikeleri herkesten önce fark edebilen, güvenmekte zorlanan, sorumluluk sahibi ve hoş biriyim.				
M07	Hızlı ve pratik düşünerek seçenekleri çoğaltan, değişimi seven, keyfimi bozan yerden hemen uzaklaşan, neşeli biriyim.				
M08	Güçlü, dayanıklı, kendinden emin ve sert (karizmatik) görünümlü biriyim.				
M09	Çatışmadan kaçınıp, huzurunu ve sükunetini hep koruyan, uyumlu, anlayışlı ve öfkelenmeyen biriyim.				
M10	Hataları herkesten önce fark edip müdahale eden, işlerin bir plana göre kusursuzca bitirilmesini önemseyen, çok prensipli biriyim.				
M11	İhtiyaç duyulan birisi olmayı, onaylanmayı, ilgi çekmeyi ve insanlarla vakit geçirmeyi önemseyen biriyim.				
M12	İşleri hızlıca başaran, rakiplerini kolayca geçebilen, ön plana çıkmaktan kaçınmayan biriyim.				
M13	Özel yeteneklerim ve kişisel tarzımla engelleri aşmaya çalışan, kendini özgün (farklı) hissedene, özgürlüğüne düşkün biriyim.				
M14	Mantık ve bilginin, duygu ve ilişkilerden daha önemli olduğunu düşünüp, duygularımı daima kontrol altında tutan biriyim.				

M15	Kuralların uygulanmasını takip eden, tedbirli, güvenilir ve bilmek için çok soru soran biriyim.				
M16	Şevkli, enerjik, spontane yaşayan ve seçeneklerimin çok olmasını önemseyen biriyim.				
M17	Çevremde cesur ve doğal bir lider olarak algılanan, güç dengelerini iyi analiz eden, kararlı biriyim.				
M18	Tüm seçenekleri araştırıp incelemeden asla karar vermeyen, alışkanlıklarına düşkün, birleştirici ve uzlaşmacı biriyim.				
M19	Eşitsizlikleri engel olarak gören, herkesin işini kusursuz yapması gerektiğine inanan, idealist biriyim.				
M20	İlgim, sevgim ve yardımlarım sayesinde, çevremde reddedilemez ve vazgeçilemez konuma gelmeye çalışan biriyim.				
M21	Hızlı ve pratik çözüm üretebilen, insanları motive eden, detaylara fazla takılmadan iş bitirebilen biriyim.				
M22	Estetik ve farklılığı çok önemseyen, kimliğim ve hayatın anlamı üzerine çok düşünen, duyguları hassas biriyim.				
M23	Uzmanlaşmayı önemseyen, akılcı, bilgiyi esas alan, serinkanlı ve planlı biriyim.				
M24	Sıcakkanlı, sadık, sorgulayıcı ve zaman zaman gelecekle ilgili kaygıları yoğunlaşan biriyim.				
M25	Yeniliklere karşı heyecan duyan, riskleri düşünmeden hareket eden, şakalaşmaktan hoşlanan, ehl-i keyf biriyim.				
M26	Problemleri çözmek için cesurca öne çıkan, özgüveni yüksek, reddedilmeyi sevmeyen biriyim.				
M27	Konforuna düşkün, herkesin görüşünde haklılık payı gören, başkalarının hatalarını konuşmayı sevmeyen, affedici ve paylaşımcı biriyim.				

EK 3: YABANCI DİLE YÖNELİK KALIPLAŞMIŞ DÜŞÜNCE ÖLÇEĞİ

Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünce Ölçeği		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1-Hiç Katılmıyorum						
2-Katılmıyorum						
3-Kararsızım						
4-Katılıyorum						
5-Tamamen Katılıyorum						
1	Yabancı dil sınavından aldığım düşük bir puan o dil asla öğrenemeyeceğimi düşündürür.	1	2	3	4	5
2	Yabancı dil sınavlarında karşılaştığım sorular asla çalıştığım yerden gelmez.	1	2	3	4	5
3	Hiçbir temelim olmadığı için yabancı dili öğrenemiyorum.	1	2	3	4	5
4	Yanlış yapmaktan korktuğum için yabancı dil öğrenemiyorum.	1	2	3	4	5
5	Yabancı dili hiç öğrenmem diye düşünürüm.	1	2	3	4	5
6	Yabancı dilde yaptığım bir yanlışı her zaman yapacağımı düşünürüm.	1	2	3	4	5
7	Yabancı dil de zorlandığım konular o dili öğrenmenin çok zor olduğunu düşündürür.	1	2	3	4	5
8	Çevremdekileri yabancı dil öğrenmeye yönlendiririm.	1	2	3	4	5
9	Etrafımdaki kişilerin yabancı dilde konuşmalarını sağlamaya çalışırım.	1	2	3	4	5
10	Etrafındakileri yabancı filmleri altyazıları okumadan izlemeye yönlendiririm.	1	2	3	4	5
11	Arkadaşlarıma yabancı dil bilmenin önemini kavratmaya çalışırım.	1	2	3	4	5
12	Çevremdeki kişileri yabancı dilde yazılmış eserleri okumaya yönlendiririm.	1	2	3	4	5
13	Çevremdekileri yabancı dilde hazırlanmış TV programlarını izlemeye yönlendiririm.	1	2	3	4	5
14	Yabancı dil öğrenmek için keşke daha çok zaman ayırsaydım.	1	2	3	4	5
15	Yabancı dil öğrenmenin önemini keşke daha önce anlasaydım.	1	2	3	4	5
16	Yabancı dil öğrenmek için keşke daha çok çalışsaydım.	1	2	3	4	5
17	Keşke yabancı dil öğrenmeye erken başlasaydım.	1	2	3	4	5
18	Keşke yabancı dil dersimize daha özverili öğretmenler girseydi.	1	2	3	4	5
19	Yabancı dil bilenlerin bilmeyenlerden daha değerli olduğumu düşünürüm.	1	2	3	4	5
20	Yabancı dil bilenler bilmeyenlere göre daha popülerdir.	1	2	3	4	5
21	Yabancı dil bilenler yabancı dil bilmeyenlere göre daha saygındır.	1	2	3	4	5

22	Yabancı dil bilenler bilmeyenlerden daha kültürlüdür.	1	2	3	4	5
23	Yabancı dil bilmek bir ayrıcalıktır.	1	2	3	4	5
24	Okuduğunu anlamadaki yeterlik düzeyim yabancı dil bilgimi gösterir.	1	2	3	4	5
25	Dinleme becerisi yeterlik düzeyim yabancı dil bilgimi gösterir.	1	2	3	4	5
26	Konuşma becerisi yeterlik düzeyim yabancı dil bilgimi gösterir.	1	2	3	4	5
27	Yazma becerisi yeterlik düzeyim yabancı dil bilgimi gösterir.	1	2	3	4	5
28	Dil bilgisi yeterlik düzeyim yabancı dil bilgimi gösterir.	1	2	3	4	5
29	Yabancı dil öğrenebilmek için mutlaka bir özel öğretim kurumunda kursa gitmeliyim.	1	2	3	4	5
30	Yabancı bir metni anlamak için o metindeki bütün kelimelerin anlamını bilmeliyim.	1	2	3	4	5
31	Yabancı dil öğrenebilmek için muhakkak özel ders almalıyım.	1	2	3	4	5
32	Kendimi ifade edebilmem için mutlaka gramer bilgisine hâkim olmalıyım.	1	2	3	4	5
33	Yabancı dil sınavlarında mutlaka başarılı olmalıyım.	1	2	3	4	5
34	Yabancı dilde başarılı olmak için mutlaka yanımda o dili konuşabileceğim biri olmalı.	1	2	3	4	5
35	Unutkan olduğum için yabancı dil kelime dağarcığım gelişmez.	1	2	3	4	5
36	Yabancı dilde çalışsam da başarılı olamayacağımı düşünürüm.	1	2	3	4	5
37	Çekingen biri olduğum için yabancı dil öğrenemiyorum.	1	2	3	4	5
38	Yabancı dil öğrenmenin önemini içselleştiremediğim için öğrenemiyorum.	1	2	3	4	5
39	Ailemi ekonomik sıkıntıya sokmamak için yabancı dil öğrenmekten vazgeçebilirim.	1	2	3	4	5
40	Yabancı dili ailem istediği için öğrenirim.	1	2	3	4	5
41	Ailem istemezse yakaladığım bir yabancı dil eğitimi fırsatından vazgeçebilirim.	1	2	3	4	5
42	Çevremdeki kişiler beni eleştirir düşüncesiyle yabancı dil konuşmaktan çekinirim.	1	2	3	4	5

EK 4: ETİK KURUL ONAYI

Evrak Tarih ve Sayısı: 27.10.2021-E.132507

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu

Sayı : E-10017888-020-132507
Konu : Etik Kurul Onayı Hk.

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 11.10.2021 tarihli, 124534 sayılı ve "Etik Kurul Onayı Hk." konulu yazı

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'nun 26/10/2021 tarih ve 2021/13 nolu toplantısında alınan 10 sıra sayılı kararı aşağıda sunulmuştur.

Bilgilerinize arz/rica ederim.

Karar No 10: Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 11.10.2021 tarih ve 124534 sayılı yazısı görüşüldü. Eğitim Programları ve Öğretim yüksek lisans programı öğrencisi Özlem DOĞAN'ın, Dr. Öğr. Üyesi Hakan TURAN'ın danışmanlığında yürüttüğü "Lise Öğrencilerinin Enneagram Kişilik Tipleri ile Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünceleri Arasındaki İlişki" başlıklı yüksek lisans tezi kapsamında yapacağı anketin uygulanmasında, bilimsel araştırma ve yayın etiği açısından bir sakınca olmadığına oy birliği ile karar verildi.

Prof.Dr. İbrahim ŞİRİN
Kurul Başkanı

Mevcut Elektronik İmzalar

İBRAHİM ŞİRİN (Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu - Kurul Başkanı) 27.10.2021 18:54

Belge Doğrulama Kodu: BSRZUSV621

Belge Doğrulama Adresi: <https://turkiye.gov.tr/kocaeli-universitesi-ebys>

Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu Kocaeli Üniversitesi Ümittepe Yerleşkesi
41380, Kocaeli

Bilgi için: Pelin UNALDI DOLGUN

Tel: +90 (262) 303 10 01 Faks: +90 (262) 303 10 33

E-Posta: rekiletisim@kocaeli.edu.tr Elektronik Ağ: <http://www.kocaeli.edu.tr>

Kep Adresi: kocaeliuniversitesi@hs01.kep.tr

Raportör
Telefon No: 303 10 49

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK 5: MEB İZNI

T.C.
KOCAELİ VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-99332089-605.01-38071133
Konu : Araştırma İzni
(Özlem DOĞAN)

01/12/2021

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Kocaeli Üniversitesinin 11/11/2021 tarih ve 139390 sayılı yazısı.

Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans öğrencisi Özlem DOĞAN'ın "Lise Öğrencilerinin Enneagram Kişilik Tipleri İle Yabancı Dile Yönelik Kalıplaşmış Düşünceleri Arasındaki İlişki" konulu araştırma çalışmasını İlimiz Gebze İlçesi ortaöğretim kurumlarında uygulama talebi, Üniversitenin ilgi yazıları ile bildirilmektedir.

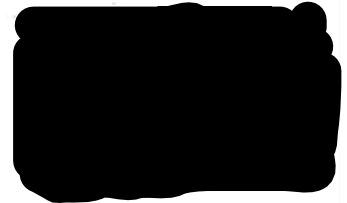
Adı geçenin söz konusu çalışmasına esas olmak üzere, ekte sunulan çalışmayı İlimiz Gebze İlçesi ortaöğretim kurumlarında uygulama talebi komisyonumuzca uygun görülmüş olup, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, Millî Eğitim Temel Kanunu ile Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına uygun olarak, 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa ve yürürlükteki diğer tüm düzenlemelerde belirtilen hüküm, esas ve amaçlara aykırılık teşkil etmeyecek şekilde, denetimleri ilgili okul, ilçe millî eğitim müdürlükleri tarafından gerçekleştirilmek üzere, gönüllülük esasına göre, anket çalışmasının İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri ve Okul Müdürlüklerinin denetimi, gözetimi ve sorumluluğunda yapması Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Erdoğan BOZKURT
Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
01/12/2021

Abdul Rauf ULUSOY
Vali a.
Vali Yardımcısı

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Adres : Körfez Mah. Ankara Karayolu Cad.No:129 Valilik Binası B Blok Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Telefon No : 0 (262) 300 58 71 Bilgi için: İbrahim TURAN
E-Posta: strategijelistirme41@meb.gov.tr Unvan : Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr İnternet Adresi: www.kocaelimem.meb.gov.tr Faks:2623211554
Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden 5d72-7206-3ae5-8a8d-fc9c koda ile teyit edilebilir.

EK 6: ENNEAGRAM KİŞİLİK ÖLÇEĞİ KULLANIM İZİNİ

"Dr. Abdurrahman Subaş" [Redacted]

Alıcı: ben ▾

Özlem hanım merhaba.

Şu sayfada indirme linki mevcut,

[Redacted]

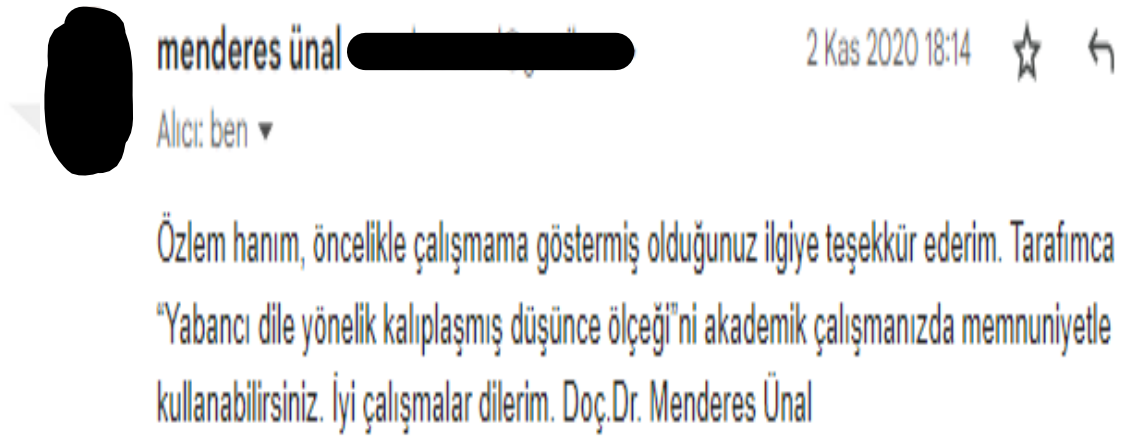
Araştırmanızda başarılar dilerim

iPhone'umdan gönderildi

Özlem DOĞAN [Redacted] şunları yazdı (21 Şub 2021 17:22):

EK 7: YABANCI DİLE YÖNELİK KALIPLAŞMIŞ DÜŞÜNCE ÖLÇEĞİ KULLANIM İZNİ

ÖZGEÇMİŞ

İlk ve ortaokulu Zonguldak/Ereğli’de tamamladı. Liseyi ise Zonguldak/Alaplı Anadolu Öğretmen Lisesi’nde tamamlamıştır. 2014 yılında Bursa Uludağ Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Bölümünü kazanmıştır. Üniversite 3.sınıftayken arkadaşıyla yazmış olduğu “Practice in Education: A Comparison Between the Faculty of Education and Faculty of Medicine” adlı makale “Journal of Foreign Language Education and Technology”de yayınlanmıştır. Üniversite son sınıfta ise yazmış olduğu “The Beliefs of Teachers, Students, and Parents on the Importance of Learning Second Language at a Young Age” adlı makale “Global Research in Higher Education” da yayınlanmıştır. 2018 yılında mezun olmuş ve aynı yıl Bursa’da özel bir kurumda İngilizce Öğretmeni olarak bir sene görev yapmıştır. 2019 yılında ise Kocaeli Üniversitesi’nde yüksek lisansa başlamıştır. 2021 yılında ise son olarak Uluslararası Akademik Araştırmalar Kongresi (ICAR)’ne katılmış ve “İsveç, Kosova ve Türkiye’deki İngilizce Dersi Öğretim Programlarının Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi” adlı makalesi yayınlanmıştır.